

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Agrární zahraniční obchod České republiky

Magdaléna Sluková

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Magdaléna Sluková

Provoz a ekonomika

Název práce

Agrární zahraniční obchod České republiky

Název anglicky

Agrarian foreign trade of the Czech Republic

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je identifikovat nejvýznamnější změny, které nastaly v oblasti teritoriální a komoditní struktury českého agrárního obchodu v období po vstupu ČR do EU. Práce analyzuje vývoj hodnoty a struktury agrárního obchodu v období let 2004 až po současnost. V obecné rovině jsou specifikovány nejvýznamnější změny, které nastaly a zejména pak příčiny těchto změn. Důležitým aspektem práce je rovněž analýza konkurenceschopnosti českého agrárního exportu za účelem identifikace nejperspektivnějších komoditních agregací z hlediska současného a zejména budoucího vývoje českého agrárního obchodu. V tomto ohledu práce definuje nejvýraznější faktory a předpoklady, které budou nutně determinovat vývoj českého agrárního obchodu v příštích letech.

Metodika

- 1) Specifikace cílů
- 2) Vymezení teoretického zázemí, včetně literární rešerše vztahující se k vymezeným cílům
- 3) Sběr datových údajů sekundárního charakteru
- 4) Zpracování kvalitativní a kvantitativní analýzy
- 5) Vymezení nejvýznamnějších výsledků plynoucích z analýzy a jejich následná diskuse
- 6) Formulování závěrů vztahujících se k cílům bakalářské práce

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Agrární obchod, česká republika, vývoj, struktura, změny, vstup, EU, faktory, trend, konkurenceschopnost.

Doporučené zdroje informací

HINDLS, R. et al. Statistika pro ekonomy. Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6

POHLOVÁ, K. Ročenka agrárního zahraničního obchodu ČR za rok 2012. Praha, UZEI, 2013. ISBN 978-80-7271-202-1

SAMUELSON, Paul A. Ekonomie. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1991, xl, 1011 s. ISBN 80-205-0192-4

SVATOŠ, Miroslav. Zahraniční obchod. Grada Publishing a.s., 2009, 367 s. ISBN 9788024727080

VALDER, A. et al. Vnitřní a vnější faktory formující český trh s potravinami. Praha: powerprint, 2011. ISBN 978-80-87415-27-6

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2015

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 24. 02. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Agrární zahraniční obchod České republiky" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14. 3. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu doc. Ing. Lubošovi Smutkovi Ph.D, za odborné vedení, za jeho pomoc, ochotu a za poskytnutí cenných rad potřebných k vypracování bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala mé rodině za trpělivost a podporu v době trvání mého studia.

Agrární zahraniční obchod České republiky

Agrarian foreign trade of the Czech republic

Souhrn

Tématem této práce je zhodnotit vývoj agrárního zahraničního obchodu České republiky po vstupu do Evropské unie až po současnost. Cílem je analyzovat změny a faktory, které ve zkoumaném období nastaly a postihly jak teritoriální, tak i komoditní strukturu českého agrárního zahraničního obchodu. Práce se věnuje i analýze konkurenceschopnosti za cílem zjištění nejperspektivnějších exportních komodit ve vztahu k zemím EU, třetím zemím a zvláště i k Německu, Slovensku a Polsku. Konkurenceschopnost je hodnocena podle dvou ukazatelů - Ballasova indexu (RCA) a Lafayova indexu (LFI). Na základě zjištěných výsledků vyplývá, že po vstupu do EU jsou výsledky českého agrárního zahraničního obchodu pozitivní, zejména v případě stále vyššího tempa růstu vývozu nad tempem růstu dovozu. Ve vývoji českého agrárního zahraničního obchodu se odráží faktory spojené se vstupem do EU, zejména dopady Společné zemědělské a Společné obchodní politiky. Z výsledků dále plyne, že jak komoditní tak i teritoriální struktura je velmi koncentrovaná. Teritoriální struktura je v oblasti exportu i importu stále více soustředěná na trhy EU a tento trend se podepisuje na klesajícím podílu třetích zemí. Pozitivním trendem v komoditní struktuře je postupné navyšování exportu komodit s vyšším stupněm zpracování. Česká republika je schopna u řady agregací i přes některé bariéry získat a udržovat komparativní výhody.

Klíčová slova: agrární obchod, Česká republika, vývoj, struktura, změny, vstup, EU, faktory, trend, konkurenceschopnost

Summary

The aim of this thesis is to assess development of the agrarian foreign trade of the Czech Republic after accession to the European Union. This thesis analyses the changes and factors that affected territorial and commodity structure in the course of the analysed period. The thesis deal with the analysis of the competitiveness in the context of detection of the most representative export commodities in relation to member states of the EU, third countries and particularly in relation to Germany, Slovakia and Poland. The competitiveness of agricultural commodities is evaluated by two indicators – Ballasa index (RCA) and Laffay index (LFI). Based on the results of the analysis it is obvious that the results of the Czech agrarian foreign trade after joining the EU are very positive, especially in the case of still higher growth rate of exports over imports growth rate. The development of the Czech agrarian foreign trade is affected by factors associated with the entry to the EU, especially by the Common Agricultural Policy and the Common Commercial Policy. The results further show that both the commodity and territorial structure are very concentrated. Territorial structure of export and import increasingly focused on EU markets and this trend can be seen on the decreasing share of third countries. The positive trend in the commodity structure is a gradual increase in the export of commodities with a higher degree of processing. The Czech Republic is able to gain and maintain comparative advantages in some aggregations despite barriers of the country.

Keywords: agrarian trade, Czech republic, development, structure, changes, entry, the European Union, factors, trend, competitiveness

Obsah

1	Úvod.....	11
2	Cíl práce a metodika	13
2.1	Cíl.....	13
2.2	Metodika	13
3	Teoretická východiska	18
3.1	Agrární zahraniční obchod.....	18
3.1.1	Faktory ovlivňující trh agrárních komodit.....	18
3.2	Konkurenceschopnost a komparativní výhody.....	19
4	Agrární zahraniční obchod po vstupu do EU.....	21
4.1	Faktory ovlivňující strukturu AZO ČR po vstupu do EU.....	22
4.2	Dopady Společné zemědělské politiky EU.....	23
4.2.1	Regulace agrárního obchodu v rámci Společné zemědělské politiky.....	25
4.3	Společná obchodní politika EU	25
4.3.1	Nástroje společné obchodní politiky ovlivňující zahraniční obchod.....	26
4.4	Změny v komoditní struktuře po vstupu ČR do EU	29
4.5	Změny v teritoriální struktuře po vstupu ČR do EU.....	32
4.6	Proexportní politika ČR.....	35
5	Analytická část.....	36
5.1	Charakteristika vývoje AZO v období 2004 – 2015.....	36
5.2	Komoditní struktura AZO ČR v letech 2004 – 2015	37
5.3	Teritoriální struktura AZO ČR v letech 2004-2015.....	44
5.4	Vývoj konkurenceschopnosti AZO ČR v letech 2004 – 2015	47
5.4.1	Analýza konkurenceschopnosti komodit AZO ČR	48
5.4.2	Konkurenceschopnost AZO ČR s vybranými zeměmi.....	53
6	Zhodnocení výsledků, závěr	56
7	Seznam literatury	62
8	Přílohy.....	65

Seznam tabulek

Tabulka 1. – Seznam kapitol 01-24 dle Kombinované nomenklatury	17
Tabulka 2. - Vývoj vývozu u jednotlivých komoditních agregací (v mil. Kč).....	39
Tabulka 3. - Nejvýznamnější komoditní agregace českého agrárního vývozu (v mil. Kč).	41
Tabulka 4. - Meziroční tempa růstu a podíl nejvýznamnějších komodit vývozu.....	41
Tabulka 5. - Vývoj dovozu u jednotlivých komoditních agregací (v mil. Kč).....	42
Tabulka 6. - Nejvýznamnější komoditní agregace českého agrárního dovozu (v mil. Kč).	43
Tabulka 7. - Meziroční tempa růstu a podíly nejvýznamnějších komodit dovozu.....	43
Tabulka 8. - Podíly AZO ČR s EU a třetími zeměmi (v %).....	45
Tabulka 9. - Vývoj AZO ČR EU 15 a EU 13 (v mil. Kč)	46
Tabulka 10. – Konkurenceschopnost ve vztahu k celkovému AZO, EU 28 a třetím zemím RCA index	50
Tabulka 11. – Konkurenceschopnost ve vztahu k celkovému AZO, EU 28 a třetím zemím LFI index.....	51
Tabulka 12. - Konkurenceschopnost ve vztahu k Německu, Slovensku a Polsku - RCA index.....	53
Tabulka 13. – Konkurenceschopnost ve vztahu k Německu, Slovensku a Polsku – LFI index.....	54

Seznam grafů

Graf č. 1 - Vývozy z ČR do třetích zemí v letech 2004-2015	47
Graf č. 2 - Dovozy do ČR ze třetích zemí v letech 2004-2015.....	47

Seznam použitých zkratk

AZO	Agrární zahraniční obchod
CEFTA	Central European Free Trade Agreement (Středoevropská zóna volného obchodu)
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČZU	Česká zemědělská univerzita
EAGF	European Agricultural Guarantee Fund (Evropský zemědělský záruční fond)
ES	Evropské společenství
ESVO	Norsko, Island, Švýcarsko, Lichtenštejnsko
EU	Evropská unie
EU 13	Nové členské země EU
EU 15	Staré členské země EU
EU 28	EU 15+ EU 13
KČ	Česká koruna
KN	Kombinovaná nomenklatura
LFI	Lafayův index
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MZe ČR	Ministerstvo zemědělství ČR
OSVTE	Ostatní státy s vyspělou tržní ekonomikou
RCA	Revealed Comparative Advantage (index zjevné/komparativní výhody)
RZ	Rozvojové země
SNS	Společenství nezávislých států
SOP	Společná obchodní politika
SOT	Společná organizace trhu
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
USA	United states of America (Spojené státy americké)
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VÚZE	Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)
ZO	Zahraníční obchod

1 Úvod

Agrární zahraniční obchod je nedílnou součástí zahraničního obchodu a každého státu, bez kterého si správné fungování ekonomiky už nelze představit. Česká republika je charakteristická malou a otevřenou ekonomikou, pro kterou je zahraniční obchod nesmírně důležitý, neboť je vysoce závislá na obchodních vztazích a v roce 2004 vstupem do Evropské unie je vystavena velkým změnám. (Svatoš, 2009) V tomto ohledu zažil český agrární zahraniční obchod podstatné změny, které se odrazily jak ve struktuře, vývoji exportu a importu a v neposlední řadě i na konkurenceschopnosti agrárního obchodu České republiky, která se musí stále vyrovnávat se zvyšující konkurencí na zahraničních trzích. (Svobodová, 2014) Po vstupu do EU vzrůstá závislost na členských státech EU. Česká republika jako nový členský stát má povinnost řídit se Společnou zemědělskou politikou, Společnou obchodní politikou a společným celním sazebníkem. Veškerá ujednání České republiky tímto krokem zanikly a vše přechází na kompetenci EU. V rámci obchodu se členskými státy Společenství byly odstraněny dosavadní bariéry omezující obchod se zbožím a tím se převážná část obchodu přesouvá na unijní trh na úkor třetích zemí, kde se podíl těchto zemí na agrárním zahraničním obchodě ČR neustále snižuje. Po vstupu ČR do EU působila na český agrární obchod řada faktorů, která se odráží jak v teritoriální, tak i v komoditní struktuře. Zejména se jedná o vyplácení dotací zemědělcům plynoucí ze Společenské zemědělské politiky, které ovlivnily strukturu komodit a rozměr zemědělství v ČR, dále na český agrární obchod působí i dohody EU se třetími zeměmi, nástroje Společné obchodní politiky, kurz české měny vůči EUR a USD, klimatické změny, spotřebitelská poptávka, vývoj cen a další. (Tuček, 2006)

Od vstupu ČR do EU v celém zkoumaném období vykazoval obrat AZO rostoucí tendenci, s výjimkou roku 2009, což bylo zapříčiněno probíhající celosvětovou ekonomickou krizí. I přes pozitivní zlepšení vývoje AZO ČR se obchod ČR potýká s řadou problémů přetrvávajících jak v teritoriální, tak i v komoditní struktuře. Hlavním problémem je dovoz zboží s vysokou přidanou hodnotou a opačný jev je charakteristický u vývozu, kde převládá vývoz komodit s nižší přidanou hodnotou a vyšší objemovou hmotností. (Tuček, 2006) Neustále se zvyšující podíl AZO směřující na unijní trh je dalším velmi znepokojujícím faktorem, který má nepříznivý dopad na navazování obchodních vztahů

s nečlenskými státy, vykazující neustále snižující tendenci. Navzdory těmto negativním jevům se snaží bojovat jak Proexportní politika s novou koncepcí na rok 2012-2020 podporující právě export do třetích zemí, tak i Společná obchodní politika a množství uzavřených dohod a ujednání zjednodušující a podporující trh s ostatními zeměmi mimo trh EU. (MPO, 2012; MZe, 2014) Pomoci by měla i nová koncepce Společné zemědělské politiky na období 2014-2020.

Český export zemědělsko-potravinářských komodit po vstupu do EU postupně nabývá svých hodnot a stále více se přibližuje hodnotám importu. V rámci pozitivního budoucího vývoje by se měl agrární obchod ČR zaměřit na export zpracovaných komodit a export komodit s vyšší přidanou hodnotou a nadále se vyrovnávat se stále vzrůstající konkurenceschopností na evropském a světovém trhu. V tomto ohledu by měla Česká republika využívat svých komparativních výhod, plynoucí zejména z její geografické polohy, přírodního bohatství a zaměřovat se na výrobky, které jsou schopny ustát konkurenci na zahraničních trzích a omezit dovoz kompetitivních produktů na území ČR, které ohrožují české výrobce. (Hlaváček a kol., 2012) Otázkou zůstává, jak se nadále bude vyvíjet český agrární zahraniční obchod, zda odolá negativním vlivům působící na agrární zahraniční obchod a zlepší svoje postavení v rámci obchodu se třetími zeměmi a hodnot exportu v příštích letech.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl

Cílem bakalářské práce je identifikovat nejvýznamnější změny, které nastaly v oblasti teritoriální a komoditní struktury českého agrárního obchodu v období po vstupu ČR do EU. Práce analyzuje vývoj hodnoty a struktury agrárního obchodu v období let 2004 až po současnost. V obecné rovině jsou specifikovány nejvýznamnější změny, které nastaly a zejména pak příčiny těchto změn.

Důležitým aspektem práce je rovněž analýza konkurenceschopnosti českého agrárního exportu za účelem identifikace nejperspektivnějších komoditních agregací z hlediska současného a zejména budoucího vývoje českého agrárního obchodu. V tomto ohledu práce definuje nejvýraznější faktory a předpoklady, které budou nutně determinovat vývoj českého agrárního obchodu v příštích letech.

2.2 Metodika

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části – část teoretickou a analytickou. Teoretická část je zpracovaná na základě sekundárních dat. Materiály jsou získávány z prostudované odborné literatury vztahující se k dané problematice, odborných publikací a z veřejně dostupných informací na internetových stránkách. Úvodní část je věnována problematice agrárního zahraničního obchodu České republiky po vstupu do Evropské unie a změnám, které měly vliv na vývoj českého agrárního zahraničního obchodu.

Praktická část práce je zaměřena na vývoj a analýzu změn českého agrárního obchodu po vstupu do EU v teritoriální a komoditní struktuře (2004-2015). Data jsou sesbírána z databáze Českého statistického úřadu (dále ČSÚ), ročenek Ústavu zemědělské ekonomiky a informací a Ministerstva zemědělství. Z teritoriálního hlediska je AZO ČR sledován ve vztahu k EU a třetím zemím. Komoditní struktura je definována kapitolami 01-24 (viz. tabulka č. 1). Z hlediska časové analýzy jsou data uspořádána do časových řad v rozmezí let 2004 až po současnost, která jsou následně zpracována dle základních statistických metod. Uvedené průměrné hodnoty jsou vypočteny na základě

aritmetického průměru. Dále je v této části práce provedena analýza konkurenceschopnosti českého agrárního exportu jednotlivých komoditních agregací za účelem rozpoznání nejperpektivnějších exportních agregací ČR, které budou i nadále ovlivňovat AZO ČR. Tato analýza je provedena pomocí Balassova ukazatele zjevné komparativní výhody (RCA index). Z důvodu nedostatku při použití Ballasova indexu je v této práci použit i Lafayův index, který oproti výše uvedeného Ballasova indexu bere v úvahu i meziodvětvový obchod a reexporty. (Smutka, Belová 2011) Na základě této analýzy dvou indexů lze předpokládat spolehlivější výsledek. Analýza je posuzována ke všem komoditním skupinám 01-24 a je prováděna v následujících rovinách: ve vztahu k celkovému agrárnímu zahraničnímu obchodu ČR, ve vztahu k EU 28, ve vztahu ke třetím zemím a zvláště i k nejvýznamnějším obchodním partnerům – Německu, Slovensku a Polsku. Všechny údaje jsou uvedeny v běžných cenách v českých korunách. K provedení vlastních výpočtů, vytvoření grafů a tabulek bude použit Microsoft Office Excell 2007.

Bázický index – na základě bázičkého indexu lze zjistit, k jakým změnám dochází v časové řadě vzhledem k časovému období. Index je vypočítán jako podíl daného ukazatele časové řady (y_t) ve kterém chceme vypočítat index, vzhledem k základnímu (bázičkému) roku (y_0)

$$Bi = \frac{y_t}{y_0}$$

Koeficient růstu – udává o kolik procent vzrostla hodnota ukazatele časové řady v čase t oproti předcházejícímu období. Koeficient růstu je vyjádřen jako podíl mezi vybranou hodnotou časové řady (y_t) k předchozí hodnotě (y_{t-1})

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}$$

RCA index - index zjevné komparativní výhody se vypočte jako přirozený logaritmus poměru podílu exportu a importu konkrétní komodity u sledované země a podílu celkového agrárního exportu a importu této země. Tento index porovnává míru exportu dané země ve vybrané komoditní skupině, vzhledem k celkovému exportnímu podílu dané země na celkovém exportu země. (Pohlová, 2015)

$$RCA = \ln \left(\frac{X_{ij}}{M_{ij}} \right) / \left(\frac{X_{it}}{M_{it}} \right)$$

kde: **X**...export

M...import

i...analyzovaná země (tedy ČR)

j...analyzovaná komodita či skupina komodit

t...celková suma všech analyzovaných komodit

Pokud je vypočtená hodnota $RCA < 0$, vybraná komodita nemá komparativní výhodu. Naopak, jestliže je výsledek RCA indexu > 0 země disponuje u dané komoditní agregace komparativní výhodou. (Pohlová, 2015)

LFI index - na základě Lafayova indexu, lze zjistit komparativní výhodu či nevýhodu země, a to ve zboží, po srovnání jednotlivých položek obchodní bilance s celkovou obchodní bilancí dané země. LFI index eliminuje vliv cyklických faktorů, které mohou v krátkodobém horizontu ovlivnit velikost obchodních toků a zaměřit se na dvoustranné obchodní vztahy mezi zeměmi a regiony. (Zaghini, 2003)

$$LFI i_j = 100 * \left[\frac{x_{ij} - m_{ij}}{x_{ij} + m_{ij}} - \frac{\sum_{j=1}^N (x_{ij} - m_{ij})}{\sum_{j=1}^N (x_{ij} + m_{ij})} \right] * \frac{x_{ij} + m_{ij}}{\sum_{j=1}^N (x_{ij} + m_{ij})}$$

Uvedené znaky v rovnici reprezentují:

X...export země

M...import země

i...skupina zemí

j...země (ČR)

Dle výsledků LFI indexu lze rozeznat zda se jedná o komparativní (ne)výhodu. Pokud se hodnota LFI pohybuje v kladných hodnotách, byla prokázána komparativní výhoda

zkoumané položky. Záporné hodnoty jsou důkazem projevované komparativní nevýhody a nedostatku specializace u dané položky. (Zaghini, 2003)

Jak již bylo výše zmíněno, teritoriální struktura je sledována ve vztahu k zemím EU a zvláště i ke třetím zemím. V tomto ohledu v rámci zemí EU je zvláště sledován i obchod se starými členskými státy zemí EU 15 a novými členskými zeměmi EU 13. Ze třetích zemí jsou zkoumány skupiny zemí SNS, ESVO, RZ a OSVTE. Pro lepší orientaci jsou seznamy zemí zahrnutých v těchto skupinách níže uvedeny.

EU15: Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Španělsko, Švédsko, Velká Británie

EU13: Bulharsko, ČR, Estonsko, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Kypr, Malta, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko

SNS-Společenství nezávislých států: Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Kazachstán, Kyrgyzstán, Moldavsko, Ruská federace, Tádžikistán, Turkmenistán, Ukrajina, Uzbekistán

OSVTE-Ostatní státy s vyspělou tržní ekonomikou: Andorra, Austrálie, Faerské ostrovy, Gibraltar, Grónsko, Izrael, Japonsko, Jižní Afrika, Kanada, Nový Zéland, San Marino, USA, Turecko, Svatý stolec

ESVO-Evropské sdružení volného obchodu: Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Švýcarsko

RZ-Rozvojové země: Alžírsko, Americká Samoa, Americké Panenské ostrovy, Anguilla, Antarktida, Antigua a Barbuda, Argentina, Aruba, Bahamy, Bahrajn, Barbados, Belize, Bermudy, Bolívie, Bonaire, Svatý Eustach a Saba, Botswana, Bouvetův ostrov, Brazílie, Britské indickooceánské území, Britské Panenské ostrovy, Brunej Darussalam, Ceuta, Cookovy ostrovy, Curacao, Čína, Dominika, Dominikánská republika, Egypt, Ekvádor, Falklandské ostrovy, Fidži, Filipíny, Francouzská jižní území, Francouzská Polynésie, Gabon, Ghana, Grenada, Guam, Guatemala, Guyana, Heardův ostrov a McDonaldovy ostrovy, Honduras, Hongkong, Chile, Indie, Indonésie, Irák, Írán, Jamajka, Jižní Georgie

a Jižní Sandwichovy ostrovy, Jižní Korea, Jordánsko, Kajmanské ostrovy, Kamerun, Kapverdy, Katar, Keňa, Kokosové ostrovy, Kolumbie, Kongo, Korejská lidově demokratická republika, Kostarika, Kuba, Kuvajt, Libanon, Libye, Macao, Malajsie, Maledivy, Maroko, Marshallovy ostrovy, Mauricius, Mayotte, Melilla, Menší odlehlé ostrovy USA, Mexiko, Mikronésie, Mongolsko, Montserrat, Namibie, Nauru, Nigérie, Nikaragua, Niue, Norfolk, Nová Kaledonie, Okupované palestinské území, Omán, Pákistán, Palau, Panama, Papua-Nová Guinea, Paraguay, Peru, Pitcairn, Pobřeží slonoviny, Saint Pierre a Miquelon, Salvador, Samoa, Saúdská Arábie, Severní Mariany, Seychely, Singapur, Spojené arabské emiráty, Srí Lanka, Surinam, Svatá Helena, Ascension a Tristan da Cunha, Svatá Lucie, Svatý Bartoloměj, Svatý Kryštof a Nevis, Svatý Martin, Svatý Vincenc a Grenadiny, Svazijsko, Sýrie, Thajsko, Tchaj-wan, Tokelau, Tonga, Trinidad, Tobago, Tunisko, Turks a Caicos, Uruguay, Vánoční ostrov, Venezuela, Vietnam, Wallis, Futuna, Západní Sahara a Zimbabwe (Pohlová, 2015)

Agrární zboží je vymezeno kapitolami 01 až 24 „Kombinované nomenklatury EU“, která vychází z „Harmonizovaného systému popisu a číselného označování zboží“. Pro upřesnění a větší přehlednost je v níže vložené Tabulce 1. zobrazen seznam komoditních agregací dle „Kombinované nomenklatury“.

Tabulka 1. – Seznam kapitol 01-24 dle Kombinované nomenklatury

KN	Komoditní skupina	KN	Komoditní skupina
01	Živá zvířata	13	Rostlinné výtažky a šťávy
02	Maso a droby	14	Rostlinné pletací materiály
03	Ryby, korýši, měkkýši apod.	15	Živočišné a rostlinné tuky a oleje
04	Mléko, mléčné výrobky, vejce a med	16	Přípravky z masa, ryb, korýšů apod.
05	Ostatní živočišné produkty	17	Cukr a cukrovinky
06	Živé rostliny a květinářské výrobky	18	Kakao a kakaové přípravky
07	Zelenina, poživatelné rostliny, kořeny,	19	Přípravky z obilí
08	Ovoce a ořechy	20	Přípravky ze zeleniny a ovoce
09	Káva, čaj, maté, koření	21	Různé potravinové přípravky
10	Obiloviny	22	Nápoje, tekutiny lihové a ocet
11	Mlýnské výrobky, slad, škrob apod.	23	Zbytky a odpady v potr. prům.,
12	Olejnata semena a plody	24	Tabák a tabákové výrobky

Zdroj: Ročenka agrárního zahraničního obchodu za rok 2014 ÚZEI, vlastní zpracování

3 Teoretická východiska

3.1 Agrární zahraniční obchod

Významnou a nedílnou složkou zahraničního obchodu, kterou se zabývá tato práce je agrární zahraniční obchod. Agrární zahraniční obchod představuje přibližně okolo 5% z celkového zahraničního obchodu ČR, a ač se zdá tento podíl velmi malý, agrární zahraniční obchod je nezastupitelnou, nezaměnitelnou a velmi významnou formou zahraničního obchodu. Zahraniční obchod hraje klíčovou roli především u malých ekonomik, mezi něž patří i Česká republika, která je charakteristická vysokým stupněm otevřenosti. Z toho vyplývá, že česká ekonomika je extrémně závislá na zahraničním obchodě. Agrární obchod nezajišťuje jen vývoz domácích zemědělských výrobků, ale na prvním místě stojí zejména potravinové zabezpečení na trhu domácím. Z tohoto důvodu je důležitá zaměřenost země na komodity, na jejichž produkci má vhodné půdně-klimatické podmínky a její schopnost zaměřit se na dovoz komodit, u kterých země není schopná produkce či není schopna tyto výrobky vyprodukovat za nízké náklady. (Svatoš, 2009)

Z hlediska zahraničního obchodu jsou tyto komodity děleny na *kompetitivní* a *nekompetitivní*. Nekompetitivní komodity zahrnují ty produkty, které v naší zemi vyrobit nelze, a to z důvodu nevhodných přírodních podmínek nebo z nedostatku výrobních faktorů potřebných pro výrobu daného produktu. Tímto se produkty dovážené ze zahraničí do ČR nestávají konkurencí pro české produkty. ČR je vnitrozemský stát, proto nejtypičtějším a nejlépe vysvětlitelným příkladem nekompetitivních komodit jsou mořské ryby. Dalším příkladem nekonkurenčních produktů pro ČR je např. káva, kakao, tropické ovoce, a další. Naopak kompetitivní komodity v našich podmínkách vyrobit lze a proto tyto dovážené produkty ze zahraničí představují konkurenci pro domácí producenty a ohrožují domácí výrobce těchto dovážených výrobků. (Svatoš, 2008)

3.1.1 Faktory ovlivňující trh agrárních komodit

Faktory působící na vývoj zahraničního obchodu lze rozdělit do tří skupin: ekonomické, sociální a politické. Tyto faktory mají výrazný vliv na utváření obchodní směny

se zahraničním prostředím. Podle předních ekonomů Samuelsona (Samuelson, 1991) a Mankiwa (Mankiw, 1999) do těchto faktorů patří:

1. preference spotřebitelů při rozhodování mezi domácím a zahraničním zbožím,
2. měnový kurz
3. vládní politiky zaměřené na zahraniční obchod
4. existence nadnárodních obchodních firem a korporací
5. širší spotřebitelské poptávky
6. ceny zboží doma a v zahraničí
7. poptávka po nekompetitivních produktech
8. úroveň infrastruktury
9. vybavenost jednotlivých ekonomik výrobními faktory

Zásadním faktorem ovlivňující komoditní strukturu je spotřebitelská poptávka. Jedná se nejen o poptávku po agrárním zboží kompetitivního charakteru, ale i o růst poptávky po produktech, které země není schopna zajistit v dostatečném množství z vlastních zdrojů, tj. již výše zmíněné nekompetitivní komodity. Mezi další neuvedené faktory ovlivňující vývoj obchodu se zemědělsko-potravinářskými komoditami jsou procesy globalizace a internacionalizace, kde zejména přílivy zahraničního kapitálu otevírají nové možnosti pro rozšíření exportu do jednotlivých zemí. Výrazný a stále se zvyšující význam působící na vývoj komoditní struktury agrárního obchodu mají reexporty. V případě reexportů je velmi těžké odhadnout podíl třetích zemí na agrárních dovozech, jelikož je původ reexportních komodit skryt za členskou zemi, která danou komoditu nakoupila z jiné nečlenské země. (Smutka, Belová, 2011)

3.2 Konkurenceschopnost a komparativní výhody

V druhé části práce bude zjišťována konkurenceschopnost agrárních komodit ČR, proto je důležité tento pojem nejdříve vysvětlit. Existuje několik definic pojmu konkurenceschopnosti, avšak v oblasti zahraničního obchodu ji lze zjednodušeně chápat jako schopnost země proniknout svými produkty na zahraniční i světové trhy a tímto z mezinárodní směny získávat komparativní výhody. (Hindls a kol., 2003)

Za přímé vlivy ovlivňující konkurenceschopnost zemědělství se považují zásahy Společné zemědělské politiky. Jedná se zpravidla o nástroje zemědělské politiky, podporující zemědělské producenty pomocí dotací, výrobové dotace, ale také národní podpůrné programy. V neposlední řadě hraje velkou roli i existence jednotného trhu zemí EU.

„Konkurenceschopnost je pak mimo jiné podpořena faktem, že v ČR v porovnání s jinými zeměmi EU existuje určitá konkurenční výhoda, která spočívá v nižších nákladech na realizaci agrární a potravinářské produkce (nižší ceny práce, cena zemědělské půdy, v porovnání s jinými zeměmi nižší daňová zátěž, co se týče činnosti právnických osob).“
(Smutka, 2011, s. 100)

ČR reaguje na řadu dalších faktorů, které mají dominující vliv na postavení v zahraničním obchodě. Jedním z těchto faktorů jak je uvedeno výše je dle doc. Smutky fakt, že Česká republika je zemí s mnohaletými tradicemi a to i v případě tradiční průmyslové výroby spojenou s vysokou kvalifikovanou a levnou pracovní silou. Dalším výrazným faktorem je navazování vztahů na volném trhu EU, politická situace a příznivé podnikatelské prostředí. Rizikovým faktorem jsou levnější konkurenti, jako jsou nejnovější členské státy EU – Rumunsko a Bulharsko, východní země a v neposlední řadě asijské země a to především Čína. Tyto státy jsou schopné minimalizovat pracovní náklady a náklady na výrobu, proto jsou ostatní země v porovnání s těmito nekonkurenceschopné.

Komparativní výhodou České republiky je geografická poloha, která je zároveň i nevýhodou. Česká republika jako vnitrozemský stát nemá přístup k moři, což znevýhodňuje exporty do třetích zemí. V tomto případě musí ČR exportovat takové komodity, aby byl export do vzdálených zemí výhodný, tzn. vyvážet semizpracované či finalizované produkty s vyšší přidanou hodnotou. I tak lze brát geografickou polohu ČR „v srdci Evropy“ i za výhodu, neboť tato poloha ve střední Evropě umožňuje tranzit zboží a služeb ke svým největším obchodním partnerům, což také umožňuje „zušlechťovací styk“, kdy jsou produkty posílané do ČR za účelem dalšího zpracování a poté následný export a tak přispívají k růstu hodnoty českého vývozu a domácího produktu ČR. (Smutka, 2011)

Dalším přínosem je přírodní bohatství (hornatý povrch, lesy, minerální prameny a jiné) a zastoupení nespočtu kulturních a architektonických památek, které také napomáhají k přílivu turistů a rozvoji cestovního ruchu. Komparativní nevýhoda ČR je klima mírného pásu, snižující možnost pěstování některých rostlin a chování určitých druhů zvířat a poloha ve vnitrozemí spojená s potřebným dovozem mořských ryb a dalších nekompetitivních produktů. Dalším problémem je znečištění prostředí způsobené zejména stálou výstavbou dálnic a zvyšování množství výfukových zplodin i v oblastech chráněných území. K ekonomickým nevýhodám patří zvyšující se závislost ČR na zahraničním obchodě způsobená zejména malým počtem obyvatel a také technologická a technická stagnace. Stále přetrvávajícím problémem je vývoz produktů s menší přidanou hodnotou, aby byla ČR schopna prosadit se na světových trzích měla by se více zaměřit na vývoz zemědělsko-potravinářských produktů s vyšší mírou přidané hodnoty. (Hlaváček a kol., 2012)

4 Agrární zahraniční obchod po vstupu do EU

V roce 2004 vstoupila ČR s ostatními devíti státy střední a východní Evropy do Evropské unie. V současné době od posledního rozšíření v roce 2013 (přístup Chorvatska do EU) tvoří Evropskou unii 28 evropských států. Nutno říci, že pro české zemědělství byl rok 2004 přelomový. Největší změnou bylo odstranění cel mezi členskými zeměmi EU a ČR, které otevřely nové možnosti volného obchodu bez omezení. ČR se stala součástí celní unie a jako členský stát EU má povinnost respektovat a řídit se jednotnými právními předpisy Společné obchodní politiky (SOP) a Společné zemědělské politiky EU (SZP), společným celním sazeníkem, společnými celními předpisy a nástroji SZP při vývozu a dovozu zboží. (Foltýn, 2008)

Vstupem ČR do EU se stal zahraničním obchodem pouze obchod se třetími zeměmi a obchod mezi členskými státy je označován jako trh vnitřní (vnitrounijní). Obchodování na jednotném vnitřním trhu je osvobozeno od cel a ostatních bariér, proto je také často označován termínem „svobodný trh“, ale i přesto je tento obchod sledován prostřednictvím tzv. Intrastatu a je do zahraničního obchodu zahrnován. Změna sběru dat nastala i při sledování obchodu se třetími zeměmi a to druhým systémem – Extrastatem. (Svatoš, 2009)

Podle informací uvedených ve Zprávě o stavu zemědělství vydané Ministerstvem zemědělství v roce 2004 přispěl vstup ČR do EU k příznivým hospodářským výsledkům a k výraznému zvýšení příjmů ze zemědělské činnosti, dotací a podpor – především přímých plateb ze Společné zemědělské politiky EU. (MZe, 2005)

Podle prezidenta Agrární komory Ing. Jana Veleby jsou hodnocené výsledky za první dva roky členství v EU pozitivní, avšak konstatoval, že za dosažením příznivého zisku stojí dotace a již v roce 2005 poklesly příjmy ze zemědělské výroby. Tento trend považuje za varující, neboť v roce 2005 poklesla jak produkce tak především i rozměr českého zemědělství, které bylo kompenzováno zvyšováním dovozů. Proto lze rok 2005 charakterizovat započatým trendem stoupání dotací, klesajících cen a příjmů z výroby, klesání produkce speciálních plodin, klesání živočišné výroby a zvýšení dovozu zpracovaných surovin. (Agris, 2006)

4.1 Faktory ovlivňující strukturu AZO ČR po vstupu do EU

Agrární zahraniční obchod byl po vstupu do EU ovlivňován řadou faktorů působící na výsledky agrárního zahraničního obchodu ČR. Mezi nejvýznamnější patří odstranění celních bariér umožňující zjednodušené pronikání na trhy EU a větší ochrana trhu vůči třetím zemím, kde se tento krok negativně podepisuje na klesajícím trendu agrárního obchodu s nečlenskými státy.

Důležitým faktorem je změna regulace obchodu se třetími zeměmi, který je upravován nástroji Společné zemědělské politiky. Dále Společná zemědělská politika ovlivňuje agrární zahraniční obchod vyplácením dotací, které zejména v prvním roce členství v EU zapříčinily změny v komoditní struktuře. ČR je po vstupu do EU součástí dohod uzavřených mezi EU a ostatními zeměmi, které tak otevírají pro ČR nové možnosti navazování obchodních vztahů s třetími zeměmi.

K dalším faktorům patří výkyvy cen komodit a klimatické podmínky, které mají značný dopad na produkci komodit a jejich následný obchod. Důležité je zmínit i ekonomickou

krizi, probíhající v letech 2008/2009, která ač se očekávalo, neměla výrazný dopad na vývoj hodnoty a struktury agrárního zahraničního obchodu.

Neopomenutelným faktorem, který měl výrazný vliv na AZO je kurz české koruny. Jak je uvedeno v Ročence za rok 2005 vydané VÚZE:

„V případě české koruny, která permanentně zpevňovala kurz vůči EURU, ale i USD a navíc se zvyšující se dynamikou v období po vstupu do EU, daný jev do značné míry ovlivnil hodnotové objemy AZO. Při růstu kurzu koruny jsou zvýhodňovány dovozci, což za situace, kdy český AZO vykazuje dlouhodobě záporné saldo znamená, že klesá hodnotový objem dovozů a tedy i rozměr záporného salda. Naopak vývozcům se vývoz zdražuje, klesá jeho konkurenceschopnost, komodity obtížněji pronikají na zahraniční trhy a stupeň krytí dovozů vývozy se zhoršuje.“ (Pohlová, 2007, s.43) Zejména v prvních letech členství byly z důvodů posilování české koruny omezovány možnosti vývozu a naopak docházelo k podpoře a růstu dovozu komodit. (Pohlová, 2007)

4.2 Dopady Společné zemědělské politiky EU

Společná zemědělská politika (SZP) je založena na třech principech: **princip jednotného trhu** (odstranění cel a dalších protekcionistických opatření mezi členskými státy EU umožnil volný pohyb zboží v rámci EU), **princip preference Společenství** (větší ochrana a ztížení podmínek obchodu se třetími zeměmi) a **princip finanční solidarity** (financování prostředků SZP na kterém se podílí Evropský zemědělský orientační a záruční fond). V průběhu let se SZP potýká s různými problémy, proto prochází určitým vývojem a přizpůsobuje se stále novým podmínkám a požadavkům občanů. Z názvu SZP vyplývá, že zemědělská politika je společnou politikou pro všechny členy EU, zajišťující partnerství mezi zemědělstvím, společností a Evropou. (Fojtíková, 2008)

Začátek uplatňování SZP přináší českému zemědělství větší příjmy v rámci dotací, plynoucí ze státního rozpočtu ČR a unijních zdrojů EU. SZP je založena na existenci dvou pilířů. V prvním pilíři jsou zahrnuty *přímé platby* SAPS (Single Area Payment Scheme) a *Společná organizace trhu* (SOT). Druhým pilířem je *Operační program rozvoje venkova* a *Operační program Rybářství*. Financování obou pilířů plyne z rozpočtů EU. (Europa.eu,

2014) Díky SZP došlo ke zvýšení příjmů a životní úrovni, rozšíření možnosti exportu a vyšších výkupních cen. Dále nastalo zvýšení produkce potravin, zejména u obilovin a dalším pozitivním jevem byl rozvoj zemědělství, což má za následek zvyšování pracovních míst v zemědělském sektoru. (Tuček, 2006) Bohužel tento pozitivní trend převládal zvláště v prvních letech po vstupu do EU.

Stále rostoucí podpory SZP zásadně ovlivňují vývoj a strukturu výroby v zemědělství a českého agrárního obchodu. Největší podpory plynou z přímých plateb SAPS, tj. platby na plochu za hektar obhospodařované půdy, které v tomto případě zásadně posilují rostlinnou výrobu. Právě v tomto ohledu nelze brát dotace SZP za zcela pozitivní. Závislost ČR na dotacích a podporách ze strany EU neustále roste. ČR i přes značnou existenci lidské a technologické vybavenosti vhodné pro potravinářskou produkci a především země charakteristická dlouholetou zemědělskou historií a tradicí zaznamenává neustále rostoucí trend ve výrobě produktů s nízkou přidanou hodnotou. Tento nastolený trend se velmi přibližuje parametrům rozvojových zemí, kde je výroba zaměřena na rostlinnou produkci bez zpracování a tedy i bez přidané hodnoty. Právě je tak i v ČR, přestože existují podmínky pro produkci živočišné výroby velká část odvětví živočišné produkce a řada produktů s vyšším stupněm zpracování ztratila svá postavení. Tento propad se týká především drůbeže, prasat a vajec. (Hlaváček a kol., 2012)

V rámci Společné organizace trhu reguluje SZP nabídku výrobků tak, aby nedocházelo ke kolísání nabídky a cen. Na řadu komodit jsou uplatňována opatření v podobě *kvót* (cílem je omezování nadprodukce především u cukru, mléka, škrobu..), *intervenčních nákupů* (zajištění finanční rovnováhy – obiloviny, mléčné výrobky, maso..) a *podpor* (ovoce, zelenina). Skupiny komodit, které zasáhl dopad SZP jsou rozebrány v kapitole 4.4..(Fojtíková, 2008)

V roce 2013 schválila rada ministrů zemědělství EU další reformu SZP, která vstoupila platnost v lednu 2015. Podstatnou změnou je upravení pravidel, a to za cílem uplatňovat spravedlnější a jednodušší podpory zemědělcům, podpořit konkurenceschopnost zemědělství a růst zaměstnanosti v zemědělském odvětví a venkovských oblastech. Nově by měla dle Ministra zemědělství Ing. Mariana Jurečky zahrnovat i platby na živočišnou

výrobu, na citlivé komodity a vyšší investiční dotace. (Europa.eu, 2014), (Hlaváček a kol., 2012)

4.2.1 Regulace agrárního obchodu v rámci Společné zemědělské politiky

V rámci obchodu se zemědělskými produkty jsou vůči třetím zemím uplatňovány regulační opatření, jejichž hlavním úkolem je ochrana vnitřního trhu. Tyto regulační opatření se označují jako tzv. obranné mechanismy, mezi něž patří dovozní a vývozní licence, exportní subvence a kontrolní mechanismy. (Fojtíková, 2008)

Díky *dovozním a vývozním licencím* lze získat lepší podmínky po uzavření obchodu. Dovozní licence umožňují nižší celní sazby v případě dovozu příslušného zboží do EU. Tento systém se většinou aplikuje u vývozu komodit do mimounijních zemí, které mohou být předmětem *exportních subvencí*. V případě ČR šlo o využívání vývozních subvencí především na mléčné výrobky, maso a zpracované výrobky s podílem cukru a škrobu.

„Exportní subvence kompenzují rozdíly mezi vyššími vnitřními a nižšími vnějšími cenami zemědělských výrobků, čímž umožňují vývoz z EU na bázi světových cen. Spolu s dalšími zemědělskými podporami jsou předmětem kritiky, neboť narušují mezinárodní obchod.“
(Ratinger a kol., 2012, s.42)

Právě z důvodů časté kritiky na vývozní subvence dochází k jejich redukci a v některých případech se tento neustálý tlak na snižování subvencí v některých zemích EU a i zemích mimo unijní trh odrazil v úplné odstranění tohoto opatření. Naposledy byly subvence v ČR vyplaceny v roce 2013. Omezení subvencí nemá značný dopad na AZO ČR z toho důvodu, že převážná část českého exportu je orientována na trh EU a také celosvětovým nárůstem cen zemědělských komodit. (Eagri, 2015)

4.3 Společná obchodní politika EU

Po roce 2004 ČR uplatňuje kromě Společné zemědělské politiky také Společnou obchodní politiku. Díky vytvoření celní unie, odstraňování bariér v oblasti obchodu a snižování

celních překážek, jsou členské státy EU vedeny touto politikou k rozvoji světového obchodu.

Primárním cílem SOP je otevření světových trhů prostřednictvím zrušení omezení zahraničního obchodu a vytváření vícestranných obchodních pravidel. Česká republika a všechny ostatní členské státy mají stejné povinnosti a podmínky pro vytváření obchodně zahraničních vztahů. Důsledkem vstupu do EU je zrušení všech českých právních předpisů a zrušení mezinárodních smluv, které nejsou v souladu s EU a následné přistoupení k mezinárodním smlouvám uzavřenými EU s třetími zeměmi. (Fojtíková, 2008)

4.3.1 Nástroje společné obchodní politiky ovlivňující zahraniční obchod

Dřívě než se Česká republika stala členem EU pracovala s řadou nástrojů a všechna tato opatření byla vstupem do EU nahrazena nástroji Společné obchodní politiky. Autonomní politika shrnuje opatření týkající se dovozu a vývozu zboží mimo rámec smluvních závazků vůči třetím zemím. Zatímco smluvní obchodní politika se soustředí na smluvní ujednání EU s nečlenskými státy. (Fojtíková, 2008)

Autonomní nástroje

Autonomní nástroje členíme do dvou základních skupin, na tarifní a netarifní opatření. Nejpoužívanějším a nejdominantnějším tarifním nástrojem jsou *cla*. Jde o prostředky vybírané státem při přechodu zboží přes celní hranici, sloužící pro ochranu domácích produktů před zahraniční konkurencí a tvoří tak i významnou položku příjmů z unijního rozpočtu. *Celní kvóty* jsou určeny množstvím zboží, které bylo propuštěno v daném období do volného oběhu. V EU jsou aplikovány kvóty smluvní, které se čerpají při dovozu zboží ze všech třetích zemí. Kromě tarifních nástrojů jsou EU aplikovány i **netarifní nástroje**, představující celou řadu nástrojů. Mezi nejdůležitější netarifní nástroje se řadí: množství omezení dovozu a vývozu zboží, fyto-sanitární opatření a zooveterinární opatření. Právě obtížné a často diskriminační kontroly fyto-sanitárních, hygienických a sanitárních opatření ovlivňuje obchodování se třetími zeměmi. (Štěrbová, 2013)

Smluvní nástroje

V případě smluvních nástrojů se jedná o uzavírání obchodních smluv s jednotlivými zeměmi nebo skupinami zemí na principu **bilaterálních nebo mnohostranných dohod**.

A. Mnohostranné (multilaterální) obchodní vztahy

Z hlediska mnohostranných obchodních dohod jsou přijatá pravidla Světové obchodní organizace (World Trade Organisation – dále jen WTO), které jsou platné pro všechny členy zapojené do spolupráce obchodu se zemědělským zbožím, nezemědělským zbožím a dalšími. ČR je členem WTO již od roku 1995, ale po vstupu do EU jsou veškerá vyjednávání v rukou společenstvím EU zastoupená Evropskou komisí.

B. Bilaterální obchodní vztahy

Bilaterální dohody představují možnost ČR navazovat smluvní dohody i se zeměmi mimo EU. Existují různé typy dohod, ale v rámci obchodu se zemědělskými a potravinářskými výrobky jsou za nejvýznamnější považovány preferenční dohody, do kterých spadají dohody o volném obchodu a dohody asociační. (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2005)

V rámci **preferenčních dohod** jsou vytvořeny lepší podmínky pro obchod se zbožím, a to především usnadněním přístupu na trh země, se kterou je dohoda uzavřena. Do této skupiny se řadí *Dohody o volném obchodu mezi EU a státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO)*¹. Dále byla v květnu r. 1992 podepsána *Dohoda o Evropském hospodářském prostoru mezi ES a státy ESVO* s cílem udržování vztahů se členskými státy EU a státy ESVO bez participace Švýcarska, které na tuto dohodu nepřistoupilo. I tak existují dvoustranné dohody mezi EU a Švýcarskem - *Dohoda mezi ES a Švýcarskem o obchodu se zemědělskými výrobky* (uzavřená r. 2002), *Dohoda mezi ES a Švýcarskem o obchodu se zpracovanými zemědělskými produkty* (s platností od r. 2005) a nejnovější *Dohoda mezi Evropskou unií a Švýcarskem o ochraně označení původu a zeměpisných označení zemědělských produktů a potravin* (platná od r. 2011).

¹ ESVO – Norsko, Island, Švýcarsko, Lichtenštejnsko

Prostřednictvím *asociačních dohod* jsou upraveny vztahy mezi státy EU a ostatními zeměmi v rámci kterých jsou sjednány dohody o volném obchodu za pomoci beztarifního přístupu na trhy EU. Smluvní ujednání EU se zeměmi západního Balkánu² jsou upraveny *Dohodou o stabilizaci a přidružení*. (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2005)

Dále jsou uzavřeny i následující dohody:

- *Dohody o partnerství a spolupráci*, které jsou uzavřeny se státy středomořského regionu (Egypt, Izrael, Maroko, Turecko, Tunisko, Bosna a Hercegovina, Albánie, Makedonie, Srbsko a Černá Hora) a východních zemí (Ukrajina, Arménie, Moldávie, Bělorusko, Gruzie) a také *Ruskem*
- *Asociační dohody s Andským společenstvím národů* (Kolumbia, Peru) a *státy Střední Ameriky* (Kostarika, Salvador, Honduras, Nikaragua a Panama) – dohoda vstoupila v platnost r. 2012. V rámci této dohody jsou eliminovány dovozní cla na určité zemědělsko-potravinářské komodity, např. chmel, slad, víno, ovoce, zelenina a další
- *Dohody o hospodářském partnerství se státy CARIFORUM* (Karibské společenství a Dominikánská republika) a *státy východní a jižní Afriky*
- *Asociační dohoda EU s Ukrajinou* – pravidla této dohody vstoupila v platnost na konci roku 2015 (Ministerstvo zemědělství, 2014)

V současné době probíhají jednání o dalších preferenčních dohodách: *Dohody o volném obchodě s USA, Kanadou, Indií, Japonskem, Asociační dohody se zeměmi Mercosur* (Brazílie, Argentina, Uruguay, Paraguay, Venezuela), *Dohody o hospodářské spolupráci se zeměmi Perského zálivu* (Bahrajn, Kuvajt, Omán, Katar, Saudská Arábie, Spojené Arabské emiráty) a další. Nově byla v únoru 2015 sjednána i obchodní dohoda EU s Ekvádorem. (Pohlová, 2015)

Na významu nabývají i dohody o spolupráci ČR se třetími zeměmi, spadající **do národní kompetence**, které v souladu s legislativou EU respektují společnou obchodní politiku a pokrývají oblasti spolupráce tam, kde není uplatňována regulace prostřednictvím pravidel a předpisů Společné zemědělské politiky. Tato smluvní báze je v poslední době využívána

² Albánie, Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Makedonie, Srbsko a Černá Hora

především u zemí bývalého sovětského bloku a východoasijských zemí. (Ministerstvo zemědělství, 2014)

4.4 Změny v komoditní struktuře po vstupu ČR do EU

Vývoj struktury komoditní skladby se v prvním roce po vstupu České republiky do EU vyvíjel příznivě. Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole 4.2., příčinou zlepšení bylo především poskytnutí výrazně vyšších dotací z unijních zdrojů a národních zdrojů v rámci SZP. Vlivem SZP byla řada komodit ovlivněna uvalenými kvótami a intervenčními nákupy. Meziroční nárůst zemědělské produkce a zejména i navýšení cen zemědělských výrobců spojené s nižším růstem cen vstupů patří k pozitivním trendům vývoje v prvních letech po vstupu do EU. Je třeba zmínit velmi důležitý faktor ovlivňující zemědělskou produkci a obchod se zemědělskými výrobky, a to počasí. V prvních dvou letech členství ČR v EU bylo počasí na území České republiky velmi příznivé, což mělo příznivý dopad na výsledky agrárního obchodu a produkce zemědělských výrobků. Příznivých výsledků ve sklizních bylo dosaženo i v roce 2008. V roce 2006 bylo prokázáno zhoršení hospodářských výsledků, způsobené právě nepříznivým počasím a povodněmi na našem území. (Bašek a kol., 2010). V celku lze považovat klimatické podmínky ČR za nadprůměrné, i když občas dochází k extrémním výkyvům. Tyto problémy mají značný dopad převážně na rostlinnou výrobu. (Svatoš, 2009)

Mezi faktor působící na vývoj komoditní struktury patří šíře spotřebitelské poptávky. Avšak z hlediska domácí poptávky po potravinách nedošlo po vstupu do EU k významným změnám. K výrazné a podstatné změně došlo ve spotřebě masa. Spotřeba u hovězího masa i po vstupu EU stále klesala, nicméně u spotřeba masa vepřového a kuřecího spotřeba výrazně rostla, jedinou výjimkou byl rok 2008, což bylo zapříčiněno nastupující ekonomickou krizí. Dále klesala spotřeba cukru a rostla spotřeba ovoce a zeleniny. Vstupem do EU byly zaznamenány změny i v míře soběstačnosti u komoditních agregací, což vypovídá o jejich výnosnosti a schopnosti uspokojovat domácí poptávku. Podle prezidenta Agrární komory Ing. Jana Veleby potravinová soběstačnost po vstupu do EU stále klesá a ohrožuje stabilitu země. Na tomto trendu se nejvíce podílí klesající soběstačnost živočišné výroby a to vepřového a drůbežího masa,

vajec, dále zeleniny a ovoce a navíc i u tradiční české plodiny – brambor. Na druhou stranu uvedl, že soběstačnost stále drží obiloviny, hovězí maso, řepka a mléko. (Veleba, 2012)

V povstupním období dosáhly pozitivních výsledků míry soběstačnosti komodity rostlinné výroby (s výjimkou řepky olejné) u kterých se míra soběstačnosti zvyšovala a u této skupiny komodit domácí produkce převyšovala domácí poptávku. Opačný stav nastal u komodit živočišné výroby. U hlavních komoditních skupin se míra soběstačnosti snižovala, s výjimkou hovězího masa, u kterého se míra soběstačnosti v porovnání s předchozím obdobím zvýšila. (Bašek, 2010)

Vlivem vstupu do EU došlo u řady komodit k výrazným změnám:

Změny v rostlinné výrobě byly zapříčiněny nejen z hlediska nového systému podpor, ale i v systému intervenčního nákupu obilovin v rámci Společné zemědělské politiky. K zásadním změnám došlo u obchodu s obilovinami. Zvýšení produkce v roce 2004 *u obilovin* bylo způsobené příznivým počasím v ČR, sklizňová plocha i výnos obilovin rostl. Ke zvyšování produkce docházelo ve velké míře i v zemích EU 25, natož v zemích EU 15 došlo k tomuto zvýšení jen nepatrně. Následkem nárůstu produkce obilovin a to zejména pšenice, nejen na území ČR, docházelo ke snížení poptávky po této komoditě, tj. export neměl kam směřovat a tento tlak se odrazil na stlačování cen zemědělských výrobců. Následně byla v roce 2005 přijata opatření na snížení převisu nabídky a vyrovnání cen této komodity. I přes tyto problémy byly výsledky obilovin v prvním letech po vstupu do EU velmi příznivé. Vývoj obilovin na trhu EU byl na přelomu let 2003/2004 celkem bouřlivý. Vlivem nadprodukce nastal u obilovin cenový propad, který začal stagnovat až v roce 2005 díky nárůstu vývozu, zejména do třetích zemí a prodeje v rámci společenství. (Foltýn, 2008)

V letech 2006/2007 Evropská komise podpořila vnitřní trh s obilovinami následujícími opatřeními:

- *omezení i rušení vývozních náhrad*

- *vypisování stálých nabídkových řízení na prodej obilovin ze zásob intervenčních agentur na trh Společenství (vč. prodeje pšenice obecné a žita za účelem zpracování na mouku ve Společenství)*

- *o dočasné přerušování dovozních cel (Foltýn, 2008, s.26)*

Mezi další výnosné zemědělské plodiny patří **řepka olejná**. V roce 2004 rostl výnos i produkce, ale snížily se ceny zemědělských výrobců. Ve výsledcích dalšího roku 2005 se odrazily změny v poskytnutých dotacích a pozice řepky nadále posilovala. Pokles cen u řepky byl ovlivněn zejména vysokou domácí produkcí semene této komodity a poklesem objemu vývozu. Řepka olejná je společně s obilovinami nejvýznamnější komoditou rostlinné výroby. (Kraus, 2007)

Další důležitou oblastí je **cukrovka a cukr** dosahující stejně jako u obilovin příznivých výsledků pro agrární obchod. Vlivem dobrého počasí rostl hektarový výnos jak cukrovky, tak i bílého cukru. Vstupem do EU došlo ke změně u cen cukrovky a cukrů, které se v roce 2004 meziročně zvýšily. Pozitivních výsledků u těchto komodit bylo dosaženo také za pomoci poskytnutých přímých plateb, které pro pěstitele cukrové řepy činily 65,58 Kč/kg. Došlo ke zvýšení vývozu jak u samostatného cukru, tak i cukrovinek. Příčinou pozitivních změn po vstupu do EU byl tzv. „*cukerní režim*“. Následně vlivem narůstajících zásob cukru mající negativní dopad i na cenu cukru byla roku 2005 Evropskou komisí schválena Společná organizace trhu v odvětví cukru na základě kterého začala ČR uplatňovat kvóty na ochranu proti dovozu cukru z mimounijních zemí. (Foltýn, 2008)

ČR už delší dobu usiluje o zrušení kvót na cukr. Jak uvedl bývalý ministr zemědělství ČR Petr Bendl v rozhovoru pro ČT 24, o rychlé ukončení kvót usilují proto, že taková opatření likvidují trh cukrovarnictví zdražováním ceny cukru a zamezují přirozenému vývoji v oblasti, kde je ČR konkurenceschopná. Po kompromisu s Evropskou komisí by mělo být opatření kvót na cukr zrušeno nejpozději do roku 2017. (ČT 24, 2013)

Český trh se snažil ceny **mléka** po vstupu ČR do EU přiblížit cenám mléka v zemích EU 15. Změny se projeví jak v objemu, tak i ve struktuře trhu s mlékem. Tyto dopady jsou způsobené poklesem nabídky mléka ke zpracování, snížení subvencí vývozu a růstem

navazování zahraničního obchodu s mlékem a mléčnými výrobky. Nejvýraznější vliv na mléko měly zavedené kvóty, kdy v případě překročení hrozí sankce. Tento případ zažila ČR v roce 2006, kdy čeští výrobci překročili produkci mléka téměř o 17 tis. tun a následná sankce se vyšplhala až na 150 mil. Kč. I nadále po vstupu do EU bylo vykazováno aktivní saldo zahraničního obchodu s mlékem s výrazným a rychlejším růstem vývozu oproti dovozu. Produkce mléka v ČR se v poměru s ostatními novými členy EU markantně snížila. V roce 2015 dochází k mléčné krizi zapříčiněnou především nadprodukcí mléka, kterou způsobilo zrušení mléčných kvót v dubnu 2015 a také vliv ruského embarga na dovoz mléka a mléčných výrobků vyhlášené Moskvou v srpnu 2014. Následkem těchto změn dochází k přebytku mléka na tuzemském a i celém unijním trhu a dochází ke stlačování cen a omezování konkurenceschopnosti těchto komodit. (Foltýn, 2008)

Za zmínku stojí i změny u **masa**. Od roku 2004 byl v kategorii hovězího masa zaznamenán nárůst skotu a značný pokles porážek na domácím trhu a to v důsledku zvýšení cen zemědělských výrobců jatečného skotu. U vepřového masa poklesl stav prasat, tak i domácí produkce. Z důvodu tohoto poklesu domácí výroby nedocházelo k uspokojení domácí spotřeby a soběstačnosti. Rostoucí ceny byly ovlivněny dovozy levnějšího vepřového masa ze zahraničí a také průměrnou cenou vepřového masa na trzích v ostatních zemích EU. V případě drůbežího masa byl vývoj podobný jako u masa vepřového. Zvyšování dovozu a vývozu drůbežího masa a živé drůbeže snížilo zápornou bilanci této komodity. Od roku 2007 přetrvává klesající trend ve výrobě vepřového masa následkem neustále se zvyšujících dovozu vepřového. V tomto případě je zjevný paradox neboť spotřeba vepřového masa na českém trhu stále roste, bohužel je tato poptávka uspokojována zahraničními výrobky. Negativním dopadem této skutečnosti jsou poklesy stavů prasat a ztráta konkurenceschopnosti u této komodity, u které ČR má potenciál a podmínky pro produkci. (Vaněk, 2005)

4.5 Změny v teritoriální struktuře po vstupu ČR do EU

Důsledkem zapojení ČR do EU byly zaznamenány změny i v teritoriální struktuře. V předvstupním období proběhla řada liberalizujících opatření, zejména vytvoření středoevropské zóny volného obchodu CEFTA (z angl. Central European Free Trade Agreement), do kterého ČR vstoupila v roce 1992 a rokem vstupu do EU její působení

společně s ostatními státy skončilo. Z tohoto důvodů byl v předvstupním období obchod České republiky realizován především se státy CEFTA dále s členskými státy EU 15 a RZ. (Lukas, Poschl, 2004).

V roce 2004 ČR a další čtyři země (Polsko, Německo, Slovinsko a Maďarsko) opustily sdružení CEFTA a společně vstoupily do EU. Je nutné zdůraznit, že ještě před vstupem do EU byla ČR stejně jako ostatní jednotlivé země schopna čelit konkurenci na zahraničních trzích uplatňováním protekcionistických opatření. V důsledku liberalizace tato protekcionistická politika zanikla a povinností ČR jako členského státu je dodržovat závazky EU. (Smutka, 2011)

ČR musela podříditi veškerou svoji obchodní politiku pravidlům a závazkům EU a tedy i Světové obchodní organizaci WTO, v jejím rámci se díky ujednáním a smlouvám s ostatními státy otevřely ČR „dveře“ na ostatní teritoria. Vztahy zahraničního obchodu a především teritoriální skladba obchodu je ovlivňována řadou sjednaných dohod EU s nečlenskými zeměmi EU. Nejvíce používanou formou jsou dohody o volném obchodu. S tímto typem dohody vznikají preferenční ujednání na vybrané zemědělské a potravinářské výrobky spočívající v opatřeních usnadňující přístup na trh, tj. snížené cla nebo preferenční celní kvóty (viz. kapitola 4.3.1.). Důležitým ujednáním je uznávání ochranných zeměpisných označení, které jsou pro některé české produkty prezentující naši zemi v zahraničí velice důležité. Jedná se zejména o pivo a chmel.

Z druhého pohledu vytvořením vnitřního trhu a zjednodušení podmínek navazování agrárního obchodu se členskými státy EU má nepříznivý dopad na obchod se třetími zeměmi, který vlivem zvýšené ochrany trhu vůči nečlenským zemím od roku 2004 neustále klesá. Výjimkou není ani snižující se obchod s RZ, SNS a OSVTE. Naopak ze skupiny teritorií roste podíl skupiny zemí ESVO (z angl. EFTA - European Free Trade Association). Tento trend přisuzuje Doc. Smutka a kol. ve své publikaci tomu, že země této skupiny jsou součástí jednotného trhu EU. (Smutka, 2011)

Závislost ČR na členských zemích EU každým rokem roste. Dominantní roli v českém agrárním exportu představují staré členské státy EU 15 a nové členské země EU 13. Vstup

Chorvatska do EU v roce 2013 ještě více zintenzivnil obchod na unijním trhu na úkor třetích zemí. Tento zvyšující trend je samozřejmě přisuzován existencí trhu bez obchodních bariér, implementováním pravidel a závazků na vnitřním trhu a z hlediska často tvrdých podmínek v oblasti zdravotních, fyto-sanitárních a sanitárních opatření a norem při obchodování se státy mimo EU jsou obchody s členskými státy i spolehlivější. (Teplá, 2005)

Navíc jsou pro ČR z hlediska polohy ve středu Evropy transporty zboží cenově dostupné a jednodušší než z/do vzdálených třetích zemí. Především i ceny přepravy značně zasahuje a ovlivňuje konečnou cenu obchodu. Jak již bylo výše zmíněno, pro ČR je nejvýznamnějším mimounijním obchodním partnerem a i ze skupiny teritoria zemí SNS je Rusko. Obchod Ruska s EU a ČR je upraven prostřednictvím několika dohod a po začlenění Ruska do WTO v roce 2012 doufala EU a ČR ve zlepšení obchodních vztahů, avšak obchod je z ruské strany často omezován restriktivními opatřeními.

Jak uvedlo MZe ve své publikaci *Za hranice EU*:

„Hlavním přínosem členství Ruska ve WTO je zvýšení transparentnosti a předvídatelnosti ruského obchodního prostředí, zlepšení podmínek přístupu na trh a omezení vlivu trh narušujících praktik. Tzn. postupné omezení objemu domácích podpor, eliminaci exportních subvencí, stanovení horní hranice dovozních celních sazeb a transparentnost v regulatorní oblasti. Konkrétní pozitivní dopady pro české exportéry lze očekávat u zboží, které je do Ruska vyváženo v současné době nejvíce – pivo, cukrovinky, mléčné výrobky, výživa pro zvířata, v poslední době se opět zvyšuje vývoz sladů.“ (MZe, 2012, s. 10)

Bohužel i navzdory tohoto pozitivního kroku začalo Rusko v srpnu 2014 uplatňovat sankce na dovoz vybraných komodit z EU a dalších zemí (USA, Kanada, Norsko, Austrálie). V tomto případě jsou ohroženy i čeští exportéři a také rostoucí trend vývozu z ČR, neboť Rusko bylo největším mimounijním odběratelem mléčných výrobků a ovoce a zeleniny, na které je teď tento zákaz dovozu uplatňován. Odrazem této skutečnosti jsou přebytky na unijním trhu, následné negativní ovlivňování cen komodit a zejména i producentů.

Přesto v roce 2015 jak uvedlo MZe vývoz do Ruska narostl díky zvýšeného exportu sladu, chmele, piva a cukrovinek. (MZe, 2012)

4.6 Proexportní politika ČR

Export je důležitou formou zahraničního obchodu, kterou se každá země snaží neustále zvyšovat. Dá se říci, že export je tzv. hnacím motorem pro českou ekonomiku a přispívá i k příznivému vývoji platební bilance. Pro období 2012-2020 byla vládou ČR schválena Exportní strategie s cílem zvýšit konkurenceschonost české ekonomiky. Nejdůležitějším zahraničním odbytištěm jsou členské státy EU, proto je nadále důležité export do těchto zemí udržovat a dále rozvíjet. Na druhé straně je potřeba zaměřit se i na země, na jejichž trzích ještě nejsou zastoupeny české produkty. Díky Exportní politice se ČR snaží budovat nové pozice na těchto trzích a stát se konkurencí pro ostatní exportní komodity z jiných zemí. Exportní strategie usiluje o otevírání nových obchodních příležitostí pro české exportéry na mimounijní trhy, a to zejména prostřednictvím budování dobrého jména českých značek.

Posledním, ale velmi důležitým cílem je pokusit se zlepšit situaci vyváženého zboží s vysokou přidanou hodnotou, tedy zaměřit se v rámci komoditní struktury na vývoz takových produktů, které mají vysokou přidanou hodnotu a omezit tak zboží s nízkou přidanou hodnotou, které negativně ovlivňují vývoj obchodní bilance. Tento cíl je pro pozitivní vývoj agrárního zahraničního obchodu nesmírně důležitý, jelikož stávající vysoká orientace českých exportních odvětví na trhy EU a zároveň rostoucí míra odvětvové specializace a nízký objem exportu služeb s vysokou přidanou hodnotou je potenciální hrozbou pro českou ekonomiku. (MPO, 2012)

5 Analytická část

5.1 Charakteristika vývoje AZO v období 2004 – 2015

Z uvedené časové řady za období 2004 – 2015 vyplývá, že AZO ČR vyznačuje po celé zkoumané období bilanční pasivum. Od vstupu ČR do EU hodnoty vývozu a dovozu vykazují rostoucí tendenci. Zřetelně jde vidět z tabulky č. 1 převaha dovozu nad vývozem, z čeho vyplývá, že Česká republika je čistým dovozcem agrárních výrobků. Pozitivním rysem je větší dynamika vývozu za sledované období a to i navzdory redukcí exportních subvencí, které napomáhaly k prodeji některých vývozních komodit (zejména mléka a mléčných výrobků).

Hodnota exportu AZO se za posledních dvanáct let v porovnání k začátku sledovaného období roku tj. roku 2004 až ztrojnásobila (nárůst až o 326,6 %). Ze strany dovozu došlo k dvojnásobnému nárůstu, o 233,8 %. Navzdory probíhající krizi světové ekonomiky zaznamenal český export v roce 2009 pokles pouze o necelých 10%, zatímco dovoz vzrostl a hodnota schodku se prohloubila na 32 027 mil. Kč. Největšího záporného salda dosáhl AZO v letech 2004 a v letech 2009-2011. Svého maxima dosáhl schodek v roce 2011, kdy se záporné saldo prohloubila na 36 293 mil. Kč. Od roku 2012 dochází k postupnému snižování záporného salda a tento pozitivní trend se stále daří držet po celé následující období a v roce 2015 bylo dosaženo historicky nejnižšího schodku po vstupu ČR do EU, tj. 18 382 mil. Kč (tedy o 13 914 méně než v případě prvního roku sledování). V posledním roce zkoumání bylo vyvezeno zboží celkem za 201 mld. Kč a dovezeno zboží za 219 mld. Kč. S postupným snižování salda je spojený tempo růstu jak dovozu tak i vývozu, kdy je pozitivním jevem stále vyšší tempo vývozu nad dovozem. V roce 2005 se daný stupeň krytí agrárních dovozů vývozy zvýšil až o 10% a v následujících letech dochází k meziročnímu kolísání. Nejvyšší procentní výsledek stupně krytí byl zaznamenán v roce 2015, kde hodnota od počátku sledovaného období stoupla o 39,6% na 91,6%.

Jak je zřejmé z tabulky č. 1, význam AZO na celkovém zahraničním obchodě se v prvních letech nevyvíjel zrovna pozitivně. V prvních pěti letech sledovaného vývoje se podíl AZO na celkovém zahraničním obchodě pohyboval pod hranicí 5%. Přelom nastal roku 2009, kdy tento podíl dosáhl nejlepšího výsledku a vzrostl na 5,7 %. V tomto roce dosáhl

nejlepšího výsledku i podíl agrárního vývozu i dovozu. Příčinou těchto příznivých výsledku byla ekonomická krize, při které došlo k poklesu HDP. Navzdory této krize nezaznamenal český zahraniční obchod výrazné změny jako většina jiných odvětví. Další roky podíl AZO na celkovém zahraničním obchodě drží hodnotu mezi 5-6%, což potvrzuje rostoucí význam agrárního zahraničního obchodu.

Tabulka 1. - Vývoj AZO v letech 2004 – 2015

Rok	Vývoz (mil. Kč)	Podíl vývozu na celkovém ZO (%)	Index vývozu ¹	Dovoz (mil.Kč)	Podíl dovozu na celkovém ZO (%)	Index dovozu ¹	Saldo (mil.Kč)	Stupeň krytí dovozu vývozem (%)	Podíl obrátu na celkového ZO (%)
2004	61 526	3,6	100,0	93 822	5,4	100,0	-32 296	65,6	4,5
2005	78 520	4,2	127,6	103 522	5,7	110,3	-25 002	75,9	4,9
2006	78 542	3,7	127,7	112 737	5,4	120,2	-34 195	69,7	4,5
2007	96 880	3,9	157,5	129 333	5,4	137,8	-32 453	74,9	4,6
2008	106 931	4,3	173,8	131 048	5,4	139,7	-24 117	81,6	4,9
2009	101 708	4,8	165,3	133 735	6,7	142,5	-32 027	76,1	5,7
2010	105 364	4,2	171,3	140 008	5,8	149,2	-34 644	75,3	5,0
2011	120 381	4,2	195,7	156 674	5,8	167,0	-36 293	76,8	5,0
2012	148 309	4,8	241,1	173 026	6,3	184,4	-24 717	85,7	5,5
2013	160 594	5,1	261,0	184 674	6,5	196,8	-24 080	86,9	5,8
2014	180 247	5,0	293,0	199 909	6,2	213,1	-19 662	90,2	5,5
2015	200 973	5,1*	326,6	219 355	6,3*	233,8	-18 382	91,6 [†]	5,7

¹⁾Bázičkový index

*údaje jsou uvedené za 3.čtvrtletí roku 2015

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, MZe, vlastní zpracování

Zvyšující hodnoty dovozů jsou důsledkem importu zboží s vysokou přidanou hodnotou a nízkou objemovou hmotností. Naopak vývoz agrárních komodit je charakteristický exportem zboží s minimální přidanou hodnotou a poměrně vysokou hmotností. V posledních letech se tento trend ustálil a zvyšují se hodnoty zpracovaných komodit s vyšší přidanou hodnotou. Hlavním faktorem, který ovlivnil AZO ČR v roce 2004 bylo zrušení celních bariér a výkyvy cen na mezinárodním trhu a následné zvyšování kurzů měn (Kč vůči EUR a USD), kdy zejména v prvním letech růst české měny vedl ke snižování záporného salda a zvyšování vývozu.

5.2 Komoditní struktura AZO ČR v letech 2004 – 2015

Jak již bylo uvedeno na začátku práce, v praktické části bude komoditní struktura sledována na základě Harmonizovaného systému 2, kde zemědělsko potravinářské komodity zaujímají položky 01-24 Kombinované nomenklatury EU. Pro lepší přehlednost

a zhodnocení je komoditní struktura sledována ve třech zprůměrovaných obdobích 2004-2006, 2007-2010 a 2011-2014 v porovnání s rokem 2015. Komoditní struktura bude zvláště rozebrána dle exportu a importu komoditních agregací. Data za všechny sledované roky jsou obsaženy v příloze.

Agrární vývoz

Tabulka č. 2 zachycuje vývoj vývozu u komoditních agregací. Ve sledovaných obdobích tvořily nejvýznamnější exportní agregace položky KN 04, KN 22, KN 17, KN 21 a KN 10. K další změně docházelo po roce 2007 i u KN 24. Největší podíl na celkovém agrárním vývozu stále drží položka KN 04. V letech 2007-2010 ve srovnání s obdobím 2004-2006 vzrostla hodnota vývozu této komoditní agregace o 83,21% a tak i nadále zůstává nejvýznamnější vývozní agregací. Důležitou vývozní skupinou zachovávající podíl na hranici kolem 8% je KN 21. Podstatnou měrou se na agrárním zahraničním vývozu podílí i další důležitá položka KN 22, po sledované období kolem hranice 8-10%. Výrazné zvýšení hodnot této komoditní skupiny (o 2 714,3 mil. Kč) nastalo v letech 2007-2010 v porovnání s roky 2004-2006. Hlavní exportní komoditou z této skupiny je tradiční česká komodita, čímž je pivo. Za stejné období zlepšila svoji pozici i komoditní agregace KN 10, „Obilí“, zvýšením podílu z 6,46 % v letech 2004-2006 na 9,12 % v letech 2011-2014. Důvodem značného nárůstu byla zejména sklizeň obilovin a příznivé ceny. S ohledem závislosti této komodity na klimatických a přírodních podmínkách je vývoj této komodity v příštích letech těžce předvídatelný a nelze tuto rostoucí tendenci brát za dlouhotrvající. Další komoditní skupiny KN 01 a KN 19 udržují svoji váhu na celkovém agrárním vývozu po celé sledované období na hranicích okolo 5%.

Hodnoty vývozní agregace KN 17, „Cukr a cukrovinky“ pozitivně narostly po vstupu do EU a tento trend pokračoval i v roce 2005. Situace se negativním způsobem obrátila v dalším roce 2006, kdy došlo k výraznému poklesu způsobeným zejména úpadkem cukrovarnictví. Odrazem bylo snížení exportu a nepříznivý vývoj cen. Dalším faktorem bylo i snižování produkčních kvót vedoucí ke snížení exportovaného množství na trhy EU. Ekonomická krize probíhající v letech 2008-2009 neměla značné dopady na komoditní strukturu agrárního zahraničního obchodu ČR. V oblasti exportu došlo ke změnám pouze u položek

KN 10, KN 11, a KN 12. Tyto komodity snížily hodnoty exportu a navýšily se hodnoty importu, avšak v roce 2011 zaznamenaly obiloviny a mlýnské výrobky opět nárůst. V roce 2012 výrazně zlepšila hodnotu exportu KN12 (až o 65,9%).

Tabulka 2. - Vývoj vývozu u jednotlivých komoditních agregací (v mil. Kč)

KN	Název zboží	Průměry vývozu 2004-2006,2007-2010 a 2011-2014 a 2015						
		Ø2004-2006		Ø2007-2010		Ø2011-2014		2015
		v mil. Kč	Podíl na celkovém agrárním vývozu v %	v mil. Kč	Podíl na celkovém agrárním vývozu v %	v mil. Kč	Podíl na celkovém agrárním vývozu v %	v mil. Kč
01	Zvířata živá	3 664,0	5,03	4 597,4	4,48	7 042,8	4,62	9 201,0
02	Maso a droby	2 702,7	3,71	3 912,1	3,81	6 154,4	4,04	6 303,7
03	Ryby, koryši, měkkýši atd.	1 300,1	1,78	1 414,4	1,38	2 241,1	1,47	3 169,0
04	Mléko,mléčné výrobky, vejce a med	7 649,1	10,50	14 013,8	13,64	18 360,2	12,05	19 080,9
05	Ostatní živočišné produkty	528,3	0,73	573,7	0,56	1 052,1	0,69	1 460,3
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	308,7	0,42	314,4	0,31	673,2	0,44	758,6
07	Zelenina, kořeny, hlízy	1 363,1	1,87	2 128,0	2,07	2 643,1	1,73	3 113,9
08	Ovoce a ořechy	2 373,2	3,26	2 386,6	2,32	3 363,9	2,21	4 726,5
09	Káva, čaj, maté, koření	817,8	1,12	1 480,4	1,44	3 222,7	2,11	10 683,1
10	Obilí	4 709,6	6,46	7 837,9	7,63	13 891,2	9,12	16 909,4
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	2 197,4	3,02	2 853,9	2,78	3 606,1	2,37	3 760,4
12	Olejnata semena a plody	3 854,4	5,29	6 984,9	6,80	7 932,0	5,21	10 024,8
13	Rostlinné výtažky a šťavy	690,1	0,95	826,0	0,80	1 122,5	0,74	1 453,9
14	Rostlinné materiály	3,0	0,00	4,3	0,00	38,9	0,03	79,5
15	Tuky a oleje	1 967,9	2,70	4 044,3	3,94	8 558,4	5,62	12 307,4
16	Přípravky z masa a ryb	1 481,0	2,03	2 790,7	2,72	4 645,0	3,05	5 589,7
17	Cukr a cukrovinky	7 313,2	10,04	5 439,7	5,30	8 348,4	5,48	8 763,3
18	Kakao a kakaové přípravky	2 898,2	3,98	3 730,3	3,63	5 453,0	3,58	8 294,8
19	Přípravky z obilí	3 291,4	4,52	5 341,9	5,20	9 003,2	5,91	12 298,6
20	Přípravky ze zeleniny a ovoce	1 979,0	2,72	2 208,5	2,15	2 817,9	1,85	3 305,3
21	Různé potravinové přípravky	6 078,0	8,34	8 631,0	8,40	11 220,3	7,36	13 019,1
22	Nápoje,lihové tekutiny a ocet	7 382,2	10,13	10 096,5	9,83	11 684,7	7,67	16 050,2
23	Zbytky a odpady potravin	2 713,4	3,72	4 441,2	4,32	8 595,2	5,64	12 237,0
24	Tabák a tabákové výrobky	2 848,4	3,91	6 668,7	6,49	10 723,8	7,04	18 382,8
	Celkem	72 862,6	100,00	102 720,7	100,00	152 382,6	100,00	200 973,3

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní zpracování

Pro větší přehlednost a orientaci jsou v tabulce č. 3 uvedeny nejvýznamnější komoditní agregace českého agrárního exportu z hlediska jejich hodnot po celé sledované období 2004-2015. Za období roku 2005 stoupla hodnota exportu oproti předchozímu roku celkem u 20 komoditních agregací, zbylé 4 komoditní skupiny vykazují mírný pokles. V roce 2005 nastalo nejlepší zlepšení vývozu u komoditní agregace KN 10 „Obilí“, zde došlo až ke čtyřnásobnému meziročnímu nárůstu hodnoty oproti roku 2004 (tj. o 5130,7 mil. Kč). Tato změna byla způsobena zejména existencí jednotného trhu a působení SZP, která v rámci SOT umožnila vyvážit přebytky vyprodukovaných obilovin na našem území. U obilovin

a i dalších rostlinných komodit jsou viditelné občasné výkyvy, které jsou značně ovlivňovány klimatickými podmínkami a změnami cen v poptávce a nabídce těchto surovin. Z hlediska hodnot v posledním roce sledování je položka KN 10 na třetím místě nejdůležitějších komodit. Další významný nárůst nastal u KN 04 „Mléko, vejce a med“, u které byl v roce 2005 zaznamenán meziroční nárůst exportu o 27 %. Položka KN 04 je tažnou komoditní agregací českého exportu a v porovnání roku 2014 s prvním rokem sledování vzrostla tato komoditní skupina z hlediska hodnoty exportu až o 259,3 %. Příčinou tohoto růstu je zejména posílení komoditní agregace „mléko a smetana nezahuštěná, neslazená, které po vstupu do EU změnila své postavení komodity s pasivní bilancí na významnou proexportní komoditu. V roce 2008 a 2009 došlo u KN 04 k poklesu, který můžeme připisovat začínající ekonomické krizi a především snižování exportu u másla. V posledním roce sledování došlo u všech uvedených položek v tabulce č.4 ke zvýšení hodnot exportu, výjimkou je položka KN 04. Hlavním důvodem poklesu exportu KN 04 bylo zrušení mléčných kvót a ruské embargo. Situace na trhu s mlékem je v současné době (rok 2016) téměř kritická, neboť přebytek mléka se odráží ve snižování cen a nemožnosti vývozu mléka a mléčných výrobků na unijní trhy, který je ještě více omezen i zákazy vývozu těchto výrobků do Ruska.

Stále dochází ke zvyšování exportu KN 24, „Tabák a tabákové výrobky“, podporující zejména narůstajícím vývozem cigaret. V roce 2015 tato položka zaznamenala nejvyšší meziroční nárůst, hodnota exportu se zvýšila až téměř o šeskrát více než v roce 2004, což tuto komoditu dostává v roce 2015 na druhou nejdůležitější exportní agregaci. Další místo drží KN 22 „Nápoje, tekutiny lihové, ocet“, ke kterému přispívají především vývozy tradičních českých produktů, tedy piva, ale i minerálních vod. Naopak je tomu i vína, které je po vstupu ČR do EU vystaveno konkurenci na vnitřním trhu a stalo se tak nekompetitivním zbožím, což je značná nevýhoda pro ČR. V období ekonomické krize v roce 2009 byl zaznamenán meziroční pokles u KN 12 „Olejnata semena a plody“, jejíž hodnoty se postupně snižovaly až do roku 2012, kde se tento vývoj obrátil a došlo k nárůstu hodnoty vývozu. Jak je zřejmé z výsledků komoditní struktury českého agrárního exportu, hlavní pilíře agrárního vývozu tvoří komodity s nižší přidanou hodnotou jako jsou skupiny obilovin, mléka a poté tradiční české produkty a to pivo a chmel a poté i tabákové výrobky, zejména cigarety.

Tabulka 3. - Nejvýznamnější komoditní agregace českého agrárního vývozu (v mil. Kč)

KN	Vývoz											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
04	8 239	10 471	12 477	15 519	14 620	12 559	13 357	15 991	16 952	19 137	21 361	19 081
24	2 533	3 449	2 563	4 763	7 054	6 887	7 971	8 606	9 942	10 639	13 708	18 383
10	1 671	6 801	5 657	7 332	7 562	8 965	7 492	12 552	14 293	13 066	15 654	16 909
22	6 518	7 317	8 312	10 297	10 185	10 194	9 710	8 957	10 624	12 728	14 430	16 050
21	5 911	6 259	6 064	7 892	9 116	9 116	8 400	9 352	10 895	12 002	12 633	13 019
15	1 226	2 066	2 612	3 347	4 065	3 822	4 943	4 936	9 373	9 382	10 543	12 307
19	2 877	3 260	3 737	4 560	5 601	5 230	5 976	6 817	8 196	9 965	11 035	12 299
23	2 135	2 890	3 115	3 935	4 668	3 716	5 446	6 240	7 504	9 450	11 187	12 237
12	3 619	4 583	3 361	7 211	8 377	6 794	5 557	5 213	8 650	9 300	8 565	10 025
17	7 125	8 088	6 727	5 033	5 726	5 281	5 720	6 274	9 726	8 942	8 452	8 763
Ostatní	19 672	23 336	23 917	26 991	29 957	29 144	30 792	35 443	42 154	45 983	52 679	61 900
Celkem	61 526	78 520	78 542	96 880	106 931	101 708	105 364	120 381	148 309	160 594	180 247	200 973

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní zpracování

Tabulka 4. - Meziroční tempa růstu a podíl nejvýznamnějších komodit vývozu

KN	Meziroční tempa růstu vývozu											Podíl na celkovém vývozu (%)			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2004	2007	2011	2015
04	1,27	1,19	1,24	0,94	0,86	1,06	1,20	1,06	1,13	1,12	0,89	13,4	16,0	13,3	9,5
24	1,36	0,74	1,86	1,48	0,98	1,16	1,08	1,16	1,07	1,29	1,34	9,6	8,1	7,8	6,5
10	4,07	0,83	1,30	1,03	1,19	0,84	1,68	1,14	0,91	1,20	1,08	4,1	4,9	7,1	9,1
22	1,12	1,14	1,24	0,99	1,00	0,95	0,92	1,19	1,20	1,13	1,11	2,7	7,6	10,4	8,4
21	1,06	0,97	1,30	1,16	1,00	0,92	1,11	1,16	1,10	1,05	1,03	10,6	10,6	7,4	8,0
15	1,69	1,26	1,28	1,21	0,94	1,29	1,00	1,90	1,00	1,12	1,17	3,5	4,1	5,2	6,1
19	1,13	1,15	1,22	1,23	0,93	1,14	1,14	1,20	1,22	1,11	1,11	2,0	3,5	4,1	6,1
23	1,35	1,08	1,26	1,19	0,80	1,47	1,15	1,20	1,26	1,18	1,09	4,7	4,7	5,7	6,1
12	1,27	0,73	2,15	1,16	0,81	0,82	0,94	1,66	1,08	0,92	1,17	5,9	7,4	4,3	5,0
17	1,14	0,83	0,75	1,14	0,92	1,08	1,10	1,55	0,92	0,95	1,04	11,6	5,2	5,2	4,4
Ostatní	1,19	1,02	1,13	1,11	0,97	1,06	1,15	1,19	1,09	1,15	1,18	32,0	27,9	29,4	30,8
Celkem	1,28	1,00	1,23	1,10	0,95	1,04	1,14	1,23	1,08	1,12	1,11	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní zpracování

Agrární dovozy

Nejrazantnější nárůst u dovozů po vstupu ČR do EU ve sledovaných obdobích zaznamenala položka KN 02 „Maso a droby“. Velmi negativní jevem je stále se zvyšující dovozy vepřového masa a drůbeže, které omezují a snižují produkci těchto komodit v ČR i přesto, že máme pro tyto komodity potenciál a možnosti výroby. Dále do českého dovozu agrárních komodit zasáhla KN 08, ač vykazuje klesající podíl, svoji hodnotu dovozu neustále zvyšuje. Jedná se především o dovozy tropického ovoce, především banánu. Na druhou stranu se zvyšovaly hodnoty i kompetitivních komodit jako jsou jablka, u kterých byl dovoz způsoben špatnou sklizní jablek, které nesplňovaly parametry na prodej na území ČR. Položky KN 04 a KN 21 udržují svoji váhu na celkových agrárních dovozech

na úrovni 8%. Stejně postavení zachovaly i KN 07, KN 23, KN 19 a KN 17. Vzrůstal i dovoz kapitoly KN 22 s podílem na celkových agrárních dovozech kolem 7%. Patrný nárůst rovněž nastal u komodity KN 04. Po celé sledované období činilo zastoupení této komodity na celkových dovozech cca 7-8%. V letech probíhající ekonomické krize 2008-2009 nastaly výraznější změny u komoditních agregací KN 10, KN 12, KN 13. V dalších letech 2010 a 2011 hodnoty dovozu opět vykazovaly rostoucí tendenci.

Tabulka 5. - Vývoj dovozu u jednotlivých komoditních agregací (v mil. Kč)

KN	Název zboží	Průměr dovozů 2004-2006, 2007-2010, 2011-2014 a 2015						
		Ø2004-2006		Ø2007-2010		Ø2011-2014		2015
		v mil. Kč	Podíl na celkovém agrárním dovozu v %	v mil. Kč	Podíl na celkovém agrárním dovozu v %	v mil. Kč	Podíl na celkovém agrárním dovozu v %	v mil. Kč
01	Zvířata živá	890,7	0,86	1 551,0	1,16	2 107,6	1,18	2 003,0
02	Maso a droby	9 452,1	9,15	14 902,0	11,16	22 854,3	12,80	26 036,0
03	Ryby, koryšši, měkkýši atd.	1 774,1	1,72	2 280,8	1,71	3 433,2	1,92	4 792,5
04	Mléko, mléčné výrobky, vejce a med	7 124,0	6,89	10 548,5	7,90	14 017,6	7,85	15 056,0
05	Ostatní živočišné produkty	1 013,7	0,98	1 208,2	0,90	1 871,4	1,05	2 123,6
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	2 625,3	2,54	3 137,7	2,35	3 669,7	2,06	4 361,4
07	Zelenina, kořeny, hlízy	7 337,3	7,10	9 727,4	7,28	10 996,5	6,16	13 275,3
08	Ovoce a ořechy	10 946,9	10,59	11 496,7	8,61	13 239,9	7,41	16 998,5
09	Káva, čaj, maté, koření	2 316,1	2,24	3 438,8	2,58	5 467,0	3,06	13 234,2
10	Obilí	1 605,4	1,55	2 257,8	1,69	3 142,1	1,76	3 576,8
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	6 28,4	0,61	1 115,5	0,84	1 599,3	0,90	1 940,8
12	Olejnata semena a plody	2 622,3	2,54	2 659,4	1,99	5 049,6	2,83	5 903,4
13	Rostlinné výtažky a šťavy	497,6	0,48	782,4	0,59	895,9	0,50	996,4
14	Rostlinné materiály	34,4	0,03	38,1	0,03	114,0	0,06	100,8
15	Tuky a oleje	3 988,1	3,86	5 243,5	3,93	8 111,7	4,54	10 529,3
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů	2 674,4	2,59	4 260,4	3,19	5 229,3	2,93	5 707,8
17	Cukr a cukrovinky	3 563,6	3,45	4 344,2	3,25	5 644,4	3,16	6 482,6
18	Kakao a kakaové přípravky	5 193,6	5,03	6 234,7	4,67	8 224,7	4,61	11 084,5
19	Přípravky z obilí	6 495,3	6,29	8 726,6	6,54	11 844,7	6,63	13 363,8
20	Přípravky ze zeleniny a ovoce	4 836,2	4,68	6 432,6	4,82	6 790,0	3,80	8 142,5
21	Různé potravinové přípravky	8 491,3	8,22	10 300,3	7,71	13 589,5	7,61	15 088,9
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	7 165,1	6,93	9 631,9	7,21	12 330,9	6,91	15 404,9
23	Zbytky a odpady v potravin	7 327,5	7,09	8 343,3	6,25	11 064,2	6,20	13 980,1
24	Tabák a tabákové výrobky	4 738,6	4,59	4 866,0	3,64	7 031,6	3,94	9 171,8
	Celkem	103 341,5	100,00	133 531,0	100,00	178 570,6	100,00	219 354,9

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní zpracování

Hodnoty nejvýznamějších komoditních agregací českého agrárního dovozu za celé sledované období 2004-2015 jsou zaznamenány v tabulce č. 6. Dominantní postavení českého dovozu zaujímá položka KN 02 „Maso a droby“, neboť hodnoty dovozu této komodity neustále dynamicky rostou. V porovnání s počátkem zkoumaného období a roku 2015 vzrostla hodnota dováženého masa až trojnásobně, zhruba o 360 %. Druhou nejvýznamnější dovozní agregací je KN 08 „Ovoce a ořechy“, která v posledním roce

sledování meziročně vzrostla o 18 %. hodnoty této komodity se stejně jako u předchozí komoditní skupiny zvýšily trojnásobně. Dalšími významnými agregacemi českého agrárního dovozu tvořící první pěťici jsou KN 22, Nápoje a lihové tekutiny“, KN 21., Různé jedlé přípravky“, KN 04 „Mléko, mléčné výrobky, vejce a med“. KN 04 se stejně jako u skupiny KN 02 hodnoty dovozu v porovnání s prvním rokem sledování zvýšily až trojnásobně. Tento nárůst je značně způsoben narůstající poptávkou po zahraničních sýrech a také dovozem vajec. Jak je viditelné z tabulky č. 7 v roce 2015 dovoz této komodity o 6% poklesl a zároveň i podíl na celkovém dovozu. Jak již bylo výše zmíněno, vývoz se orientuje na komodity s nižší přidanou hodnotou, zatímco dováženy jsou zejména výrobky s vyšší přidanou hodnotou (maso, masné výrobky, tvaroh, sýry a další..)

Tabulka 6. - Nejvýznamnější komoditní agregace českého agrárního dovozu (v mil. Kč)

KN	Dovoz											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
02	7 231	10 262	10 864	12 570	14 070	15 958	17 009	19 777	23 018	23 418	25 205	26 036
08	10 459	11 600	10 782	11 375	11 742	11 215	11 655	12 085	12 548	13 874	14 453	16 999
22	6 495	7 071	7 930	9 314	9 736	9 752	9 726	11 422	11 280	12 484	14 138	15 405
21	7 964	8 775	8 734	10 374	10 538	10 054	10 234	11 496	13 532	14 224	15 106	15 089
04	5 556	7 360	8 456	10 455	10 093	10 290	11 357	12 438	13 396	14 290	15 946	15 056
23	7 832	7 040	7 111	7 743	8 768	8 432	8 430	8 965	10 350	12 093	12 849	13 980
19	6 099	6 490	6 898	7 987	8 776	8 963	9 181	10 384	11 502	12 487	13 006	13 364
07	6 228	6 895	8 890	9 750	8 928	9 286	10 946	10 473	10 115	11 703	11 695	13 275
18	4 880	5 041	5 660	6 196	6 093	6 110	6 540	7 168	7 727	8 338	9 666	11 085
15	3 984	3 709	4 271	3 862	5 425	6 290	5 398	7 377	7 012	8 510	9 548	10 529
Ostatní	26 815	29 502	33 143	39 707	36 880	37 387	39 531	45 087	52 547	53 253	58 296	68 538
Celkem	93 544	103 744	112 737	129 333	131 048	133 735	140 008	156 674	173 026	184 674	199 909	219 355

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní zpracování

Tabulka 7. - Meziroční tempa růstu a podíly nejvýznamnějších komodit dovozu

KN	Meziroční tempa růstu dovozu											Podíl na celkovém dovozu (%)			
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2004	2007	2011	2015
02	1,42	1,06	1,16	1,12	1,13	1,07	1,16	1,16	1,02	1,08	1,03	7,7	9,7	12,6	11,9
08	1,11	0,93	1,05	1,03	0,96	1,04	1,04	1,04	1,11	1,04	1,18	11,2	8,8	7,7	7,7
22	1,09	1,12	1,17	1,05	1,00	1,00	1,17	0,99	1,11	1,13	1,09	6,9	7,2	7,3	7,0
21	1,10	1,00	1,19	1,02	0,95	1,02	1,12	1,18	1,05	1,06	1,00	8,5	8,0	7,3	6,9
04	1,32	1,15	1,24	0,97	1,02	1,10	1,10	1,08	1,07	1,12	0,94	5,9	8,1	7,9	6,9
23	0,90	1,01	1,09	1,13	0,96	1,00	1,06	1,15	1,17	1,06	1,09	8,4	6,0	5,7	6,4
19	1,06	1,06	1,16	1,10	1,02	1,02	1,13	1,11	1,09	1,04	1,03	6,5	6,2	6,6	6,1
07	1,11	1,29	1,10	0,92	1,04	1,18	0,96	0,97	1,16	1,00	1,14	6,7	7,5	6,7	6,1
18	1,03	1,12	1,09	0,98	1,00	1,07	1,10	1,08	1,08	1,16	1,15	5,2	4,8	4,6	5,1
15	0,93	1,15	0,90	1,40	1,16	0,86	1,37	0,95	1,21	1,12	1,10	4,3	3,0	4,7	4,8
Ostatní	1,10	1,12	1,20	0,93	1,01	1,06	1,14	1,17	1,01	1,09	1,18	28,7	30,7	28,8	31,2
Celkem	1,11	1,09	1,15	1,01	1,02	1,05	1,12	1,10	1,07	1,10	1,10	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní zpracování

5.3 Teritoriální struktura AZO ČR v letech 2004-2015

Teritoriální struktura zahraničního obchodu je ve sledovaném období hodnocena ve vztahu k Evropské unii a třetím zemím. V rámci obchodu s Evropskou unií bude sledován vývoj jako celek za EU 28 a pak za jednotlivé seskupení - EU 15 a EU 13. Po vstupu do EU se obchod přenesl na jednotný trh EU. Negativním dopadem je snížení podílu obchodní směny se třetími zeměmi, který se každým rokem výrazně snižuje.

Zaznamenaný souhrn dat v procentním vyjádření o participaci EU a třetích zemí jsou uvedeny v následující tabulce č. 8. Vývoz a dovoz z/do EU se v průběhu sledovaných období postupně navyšuje. V procentním vyjádření je realizováno na vnitřní trh v roce 2015 až 91,6 % exportu a až 84,7% dovozu plynoucích z ČR do státu EU 28. Obchod se třetími zeměmi vykazuje klesající tendenci jak v oblasti exportu, tak i importu. Hodnoty exportu do třetích zemí klesly ve srovnání průměru let 2004-2006, kde byl podíl 11,8% na 7,6% v období průměru let 2007-2010. Další průměr za čtyři následující roky skončil na 8,1%. Dovoz z ČR na území nečlenských států má o něco větší zastoupení, než v oblasti exportu. Vyšší podíl těchto zemí na agrárním dovozu je způsoben řadou dováženého nekompetitivního zboží ze zemí mimo EU.

Tabulka č. 8 zachycuje i obchod skupiny zemí EU 15 a EU 13. Značný podíl na celkovém AZO má obchod se starými členskými státy EU15, tvořící až 51,5%. Export do zemí EU15 je ve zkoumaném období nižší než vývoz do nových členských států EU13. Na druhou stranu import z členských zemí EU 15 tvořil průměrně v každém sledovaném období více jak polovinu z celkového dovozu AZO.

Po prvním roce členství v EU je patrný razantní meziroční nárůst obratu AZO ČR, zejména s EU 25, kde obrat meziročně vzrostl o 19,61%. V případě obchodu se třetími zeměmi se dynamika vývoje trvale snižuje. Ve srovnání s růstem agrárního exportu a importu do/z zemí EU 15 a EU 13 je podíl třetích zemí na celkovém agrárním zahraničním obchodě velmi nízký. Snižování hodnot dovozu a vývozu do/z třetích zemí se projevuje ve prospěch starých členských zemí EU 15 a EU 13. Tento vývoj je způsoben přistoupením ČR do EU, která se stala součástí jednotného trhu a vstup na EU se stal pro ČR složitější. Z hlediska importu jsou tyto změny ovlivněny odstraněním překážek ztěžujících obchod mezi

členskými státy a proto jsou výhodnější dovozy ze zemí EU. V řadě případů jsou tyto země jen reexportéry a nelze tak odhadnout skutečnou hodnotu podílu nečlenským zemí.

Tabulka 8. - Podíly AZO ČR s EU a třetími zeměmi (v %)

Skupina zemí	Ø 2004-2006	Ø2007-2010	Ø 2011-2014	Ø2004-2014	2015
Vývoz					
EU 28	88,2%	92,4%	91,9%	91,1%	91,6%
- EU 15	42,9%	46,0%	45,6%	45,0%	47,1%
- EU 13	45,3%	46,4%	46,3%	46,1%	44,5%
Třetí země	11,8%	7,6%	8,1%	8,9%	8,4%
Dovoz					
EU 28	82,4%	85,1%	85,3%	84,4%	84,7%
- EU 15	56,0%	57,3%	55,8%	56,4%	53,2%
- EU 13	26,4%	27,8%	29,5%	28,0%	31,4%
Třetí země	17,6%	14,9%	14,7%	15,6%	15,3%
Obrat					
EU 28	84,8%	88,4%	88,3%	87,4%	88,0%
- EU 15	50,7%	52,5%	51,0%	51,5%	50,3%
- EU 13	34,1%	35,9%	37,3%	35,9%	37,7%
Třetí země	15,2%	11,6%	11,7%	12,6%	12,0%

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní zpracování

Jak je zřejmé z následující tabulky č. 9 z hlediska zastoupení obchodních partnerů z EU lze považovat teritoriální strukturu za vysoce koncentrovanou. Na českém agrárním zahraničním obchodě se z největší části podílí šestice zemí - Německo, Slovensko, Polsko, Itálie, Rakousko a Maďarsko. České agrární zboží bylo nejvíce vyváženo do Slovenska a Německa. Dalším exportním partnerem ČR je Polsko a Itálie. Spodní hodnoty patří Rakousku s Maďarskem, které vykazují přibližné výsledky. Z hlediska dovozu je nejvíce zastoupen obchod s Německem, Polskem a Slovenskem. Je třeba zmínit i Nizozemsko, které po vstupu ČR zvyšuje své dovozy do ČR, kam nejčastěji směřují květiny a zelenina. V roce 2015 dovoz do Nizozemska činil až 15 750 mil. Kč a převýšil tak dovoz ze Slovenska.

Tabulka 9. - Vývoj AZO ČR EU 15 a EU 13 (v mil. Kč)

Skupina zemí	Ø 2004-2006	Ø2007-2010	Ø 2011-2014	2015
Vývoz				
EU 15	31 297	47 297	69 468	94 719
-Německo	16 348	22 616	30 857	40 304
-Rakousko	3 675	5 578	8 821	12 280
-Itálie	2 149	6 188	10 630	13 269
EU 13	33 131	47 679	70 443	89 360
-Slovensko	18 829	27 664	39 510	47 438
-Polsko	7 149	10 581	16 920	22 700
-Maďarsko	3 774	4 622	6 718	8 328
Dovoz				
EU 15	57 735	76 536	99 556	116 782
-Německo	22 779	30 778	40 774	45 899
-Rakousko	4 534	6 132	7 432	7 810
-Itálie	6 064	7 759	9 629	12 078
EU13	27 423	37 070	52 895	68 970
-Slovensko	9 618	11 145	14 320	14 932
-Polsko	12 289	18 698	28 307	41 763
-Maďarsko	3 915	5 362	7 282	8 210
Obrat				
EU 15	89 032	123 833	169 024	211 501
-Německo	39 127	53 394	71 631	86 204
-Rakousko	8 209	11 710	16 253	20 090
-Itálie	8 213	13 947	20 259	25 347
EU13	60 554	84 749	123 338	158 330
-Slovensko	28 447	38 809	53 830	62 369
-Polsko	19 438	29 279	45 227	64 463
-Maďarsko	7 689	9 984	14 000	16 538

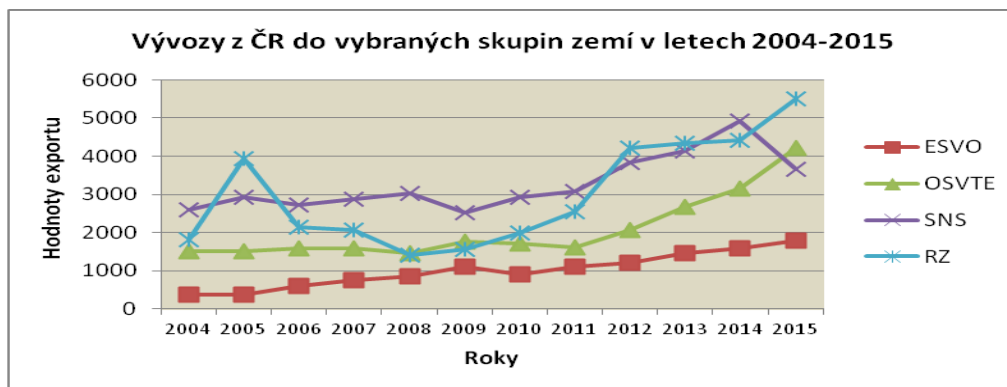
Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní zpracování

Nejvyšších hodnot obratu dosahuje obchod s Německem a Slovenskem. Od začlenění ČR do EU se postupně navyšují hodnoty vývozu a dovozu s jednotlivými obchodními partnery. Přelomem je rok 2008 a 2009, kde v rámci počínající ekonomické krize dochází k mírným poklesům vývozu a dovozu. Významným faktorem bylo v roce 2008 posílení české koruny, což vedlo ke zvýhodnění dovozu. V roce 2009 došlo k meziročnímu oslabení koruny vůči USD a EUR, bohužel i tak došlo k mírnému poklesu oproti roku 2008. Dalším důvodem je pokles cen exportních komodit důležitých pro AZO ČR, týkající se zejména obilovin, mléka, mléčných výrobků a olejnin. V roce 2009 dochází i k převaze vývozu do EU 15 nad zeměmi EU 13. Naopak u dovozu je jednoznačně z větší části dováženo do zemí EU 15 než do zemí EU 13.

Z hlediska vybraných skupin třetích zemí uvedených v následujícím grafu mají největší zastoupení na straně českého exportu státy SNS na kterém se nejvíce podílí Rusko a Ukrajina. Dále je velké zastoupení RZ, a to zejména vývozy do Číny, Libanonu, Thajska

a další. Z grafu č. 1 jde zřetelně vidět výrazný pokles zemí SNS v roce 2014. Stále rostoucí tendenci drží od roku 2011 země OSVTE, kde export směřuje zejména do Turecka, USA a Japonska. Ze skupiny zemí ESVO participuje především Švýcarsko, což je způsobeno existencí bilaterálních dohod upravující obchod s touto zemí.

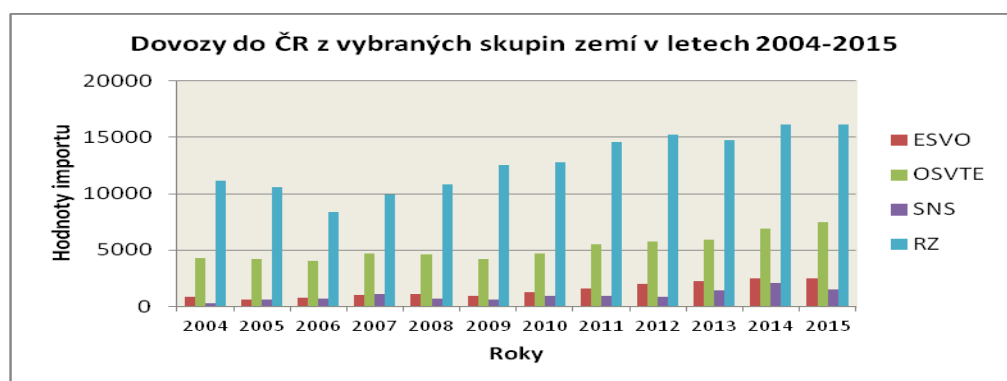
Graf č. 1 - Vývozy z ČR do třetích zemí v letech 2004-2015

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní zpracování

Na straně importu z vybraných států participují RZ (Brazílie, Čína, Indonésie a další). Dále jsou důležitým mimounijním dovozním partnerem země OSVTE a to zejména dovozy z Turecka a USA. Největší měrou se na dovozech ze zemí ESVO podílí Švýcarsko.

Graf č. 2 - Dovozy do ČR ze třetích zemí v letech 2004-2015

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní zpracování

5.4 Vývoj konkurenceschopnosti AZO ČR v letech 2004 – 2015

Po analýze vývoje AZO ČR v kapitole 5.1, následuje analýza věnující se konkurenceschopnosti komoditních agregací, která je zpracována na základě dvou

indexů -Ballasova indexu komparativních výhod RCA a Lafayova indexu (viz. kapitola 2.2. Metodika). Za použití těchto dvou indexů lze považovat výsledky za spolehlivější. Analýzy jsou provedeny pro celkový AZO ČR, EU 28, třetí země a následně pro nejvýznamnější obchodní partnery - Německo, Slovensko a Polsko. Výsledky vývoje konkurenceschopnosti jsou uvedeny v tabulkách, kde jsou hodnoty s prokazující konkurenceschopností barevně zvýrazněny. Tyto hodnoty svědčí o schopnosti komoditní agregace zúčastnit se efektivně obchodní výměny na zahraničních trzích. V komparaci s oběma indexy je brán větší ohled na výsledky LFI indexu, který je považován z důvodů zohlednění importu a makroekonomických vlivů za spolehlivější. Ucelený přehled výsledků konkurenceschopnosti za všechny roky 2004-2015 jsou obsaženy v tabulkách v příloze.

5.4.1 Analýza konkurenceschopnosti komodit AZO ČR

V následující tabulce č. 10 jsou uvedeny vypočtené hodnoty konkurenceschopnosti dle RCA indexu u komoditních agregací 01-24 v porovnání s celkovým agrárním zahraničním obchodem ČR, EU 28 a třetích zemí. Hodnoty vykazující komparativní výhodu jsou zvýrazněny. Z tabulky č. 10 je viditelné, že konkurenceschopnost je značně vyšší u komodit u třetích zemí.

Ve sledovaném období, v rozmezí let 2004-2015 disponovala ČR v rámci **celkového agrárního zahraničního** obchodu komparativní výhodou u 9 komoditních skupin. Nejvíce patrná byla komparativní výhoda u komodity **KN 10, KN 01 a KN 11**. Další komoditní agregace disponující komparativní výhodou ve vztahu k celkovému AZO jsou následující: **KN 12, KN 17, KN 04, KN 13, KN 24, KN 22**.

U položky KN 01 se odráží fakt, který nastal vstupem ČR do EU a to možnost vývozu s nižší mírou přidané hodnoty, které nejsou příliš výhodné v rámci obchodu, neboť při vývozu užitkových zvířat se nám posléze vracejí ve zpracované podobě, a tak ČR přichází o značnou míru podílu z přidané hodnoty. U položky KN 10 byl zaznamenán nejvyšší nárůst komparativní výhody po vstupu do EU. Hlavním důvodem tohoto nárůstu byl zejména umožněný vývoz přebytků produkce obilovin v rámci Společné organizace trhu. Na základě závislosti sklizní obilovin na klimatických podmínkách a také spotřebě obilí ke

krmným účelům se tyto skutečnosti odráží ve výkyvech v ostatních letech sledování konkurenceschopnosti. Další komoditní skupinou s vyšší hodnotou RCA indexu byla KN 11, u které bylo na začátku zkoumaného období prokázána vyšší komparativní výhoda, která se postupně každým rokem snižovala. Tento pokles je zřejmě způsoben poklesem hodnoty vývozu v roce 2005. V dalších letech se hodnoty vývozu této položky zvyšují, ale na druhou stranu se zvyšují i hodnoty dovozu mlýnských výrobků.

Výsledky RCA indexu pro **intraobchod**, respektive v rámci obchodu se zeměmi EU 28 jsou zcela shodné jako v porovnání s celkovým AZO. Komparativních výhod dosáhly položky: **KN 10, KN 01, KN 11, KN 12, KN 03, KN 24, KN 13, KN 17, KN 04, KN 22**. Vyjímkou v porovnání s celkovým AZO dosáhla v případě vztahu k EU 28 konkurenceschopnosti i KN 03. K položkám s komparativní výhodou lze přidat i poslední položku KN 24, která klesla pouze v roce 2006 na hodnotu zápornou, jinak vykazovala v celém období stále se zlepšující kladné hodnoty. Z druhé strany nastává zlepšení resp. snižování komparativní nevýhody u KN 15, u níž v posledních třech letech sledování a v roce 2010 dostávají hodnoty RCA indexu na kladné hodnoty. V obou zkoumaných rovinách měly nejhorší hodnoty skupiny komodit KN 02, KN 06 a KN 07.

Z hlediska vztahu ke **třetím zemím** disponují komparativní výhodou tyto položky: **KN 04, KN 11, KN 01, KN 17, KN 12, KN 13, KN 22, KN 10, KN 19 a KN 21**. Zlepšení hodnot ukazatele RCA se ukázalo především u KN 01 u které na rozdíl v případě srovnání s celkovým zahraničním obchodem a zeměmi EU 28 konkurenceschopnost této agregace roste. Důvodem je dynamické zvyšování vývozu směrem ke třetím zemím a snižování hodnot dovozů. U KN 04 byl v roce 2009 zaznamenán pokles hodnoty RCA indexu způsobené negativním vývojem této komodity, především přebytky na unijním trhu, poklesem CZV a následné snížení produkce. Naopak výraznější zhoršení tj. snížení komparativní výhody nastalo u KN 13, KN 22 a KN 24. Avšak KN 24 v roce 2015 výrazně zvýšila svoji konkurenceschopnost ze záporné hodnoty v roce 2004 -1,0 na 1,31. Ve srovnání s výsledky RCA indexu ve vztahu k celkovému AZO a zemím EU 28 je patrná změna u přední komoditní agregace KN 10. Jak je již výše zmíněné KN 10 je dle výsledků RCA indexu nejvíce konkurenceschopnou komoditou, avšak v rámci obchodu se třetími zeměmi je tato komodita na spodní příčce konkurenceschopných komodit,

zejména v letech 2013 a 2014 nedosahovala kladných výsledků. Nejhorších výsledků dosáhly KN 08, KN 03, KN 09 a KN 14, u které po celou dobu zkoumání byly nejvyšší záporné hodnoty a v letech 2007-2010 se tento obchod do třetích zemí s touto komoditou vůbec neuskutečnil.

Tabulka 10. – Konkurenceschopnost ve vztahu k celkovému AZO, EU 28 a třetím zemím RCA index

KN	RCA index														
	Celkový AZO					EU 28					Třetí země				
	2004	2007	2010	2013	2015	2004	2007	2010	2013	2015	2004	2007	2010	2013	2015
01	2,1	1,7	1,3	1,4	1,6	2,0	1,7	1,2	1,4	1,4	1,5	2,3	3,5	3,2	4,3
02	-0,6	-1,0	-1,1	-1,2	-1,3	-0,5	-1,0	-1,1	-1,2	-1,3	-3,0	-1,8	-0,8	-1,9	-2,1
03	0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	0,9	0,2	0,1	-0,1	0,5	-2,2	-2,9	-3,2	-2,8	-3,8
04	0,8	0,7	0,4	0,5	0,3	0,5	0,5	0,3	0,3	0,1	3,0	4,5	3,7	3,5	3,2
05	-0,1	-0,5	-0,5	-0,4	-0,3	0,3	-0,4	-0,3	-0,3	-0,2	-2,4	-2,6	-1,3	-1,4	-0,2
06	-1,9	-2,1	-1,9	-1,2	-1,7	-1,9	-2,2	-1,8	-1,1	-1,7	-2,8	-1,4	-2,8	-2,4	-2,8
07	-1,6	-1,3	-1,2	-1,3	-1,4	-1,7	-1,2	-1,2	-1,3	-1,3	-2,4	-2,7	-3,3	-2,6	-2,9
08	-1,4	-1,3	-1,3	-1,2	-1,2	-0,8	-1,2	-1,2	-1,0	-0,7	-4,8	-4,9	-4,5	-5,3	-5,8
09	-0,9	-0,6	-0,4	-0,5	-0,1	-0,5	-0,5	-0,1	-0,2	0,1	-1,5	-1,2	-2,3	-2,1	-2,3
10	0,7	1,3	1,6	1,5	1,6	0,8	1,3	1,7	1,6	1,8	0,2	1,1	0,4	-0,2	-0,8
11	1,9	1,1	1,1	0,9	0,7	1,4	1,0	1,0	0,7	0,6	4,6	2,9	3,6	3,0	2,0
12	0,7	1,4	0,8	0,7	0,6	0,7	1,4	0,7	0,7	0,6	0,8	1,6	1,7	1,0	1,1
13	0,8	0,1	0,6	0,4	0,5	0,4	0,3	0,8	0,4	0,7	1,7	0,3	0,9	0,7	0,8
14	-1,8	-2,0	-1,6	-1,0	-0,1	-1,4	-1,6	-1,0	-0,8	0,1	-5,9	0,0	0,0	-2,2	-3,5
15	-0,8	0,1	0,2	0,2	0,2	-0,8	0,2	0,3	0,3	0,2	-1,3	-0,1	-2,1	-1,3	-2,4
16	-0,4	-0,3	0,0	0,1	0,1	-0,3	-0,2	0,0	0,1	0,2	-0,9	-2,5	-2,3	-1,4	-1,4
17	1,2	0,3	0,6	0,5	0,4	1,1	0,3	0,5	0,4	0,2	1,7	0,9	2,0	1,9	2,0
18	-0,2	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,2	-0,3	-0,5	0,1	-0,2	0,7	0,6
19	-0,3	-0,3	-0,1	-0,1	0,0	-0,4	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1	-0,3	0,2	0,7	1,2	1,4
20	-0,6	-0,7	-0,9	-0,7	-0,8	-0,4	-0,6	-0,8	-0,6	-0,7	-1,2	-1,1	-1,6	-1,3	-1,5
21	0,1	0,0	0,1	0,0	-0,1	0,2	0,0	0,1	0,1	0,0	-0,2	0,3	0,6	-0,3	-0,3
22	0,4	0,5	0,3	0,1	0,1	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	1,2	1,1	0,8	0,7	0,4
23	-0,9	-0,4	-0,2	-0,1	0,0	-0,9	-0,4	-0,1	-0,2	-0,1	-1,0	-0,3	0,0	0,6	0,7
24	-0,1	0,0	0,7	0,5	0,8	0,1	0,2	0,9	0,5	0,7	-1,0	-2,3	-1,5	-0,1	1,3

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Tabulka č. 11 stejně jako u předchozí analýzy konkurenceschopnosti zachycuje výsledky LFI indexu ve které jsou hodnoty vykazují konkurenceschopnost zvýrazněny. Výsledky prokázáných komparativních výhod u komoditních agregací dle analýzy konkurenceschopnosti prostřednictvím LFI indexu jsou ve všech sledovaných rovinách v porovnání s RCA indexem téměř stejné. Výše uvedené nejperspektivnější exportní agrární komodity vyplývající z výpočtu RCA indexu prokázaly svoji konkurenceschopnost i na základě použití indexu LFI. U těchto komoditních agregací vykazující komparativní výhodu se liší v porovnání s RCA a LFI indexem pouze v pořadí některých těchto konkurenceschopných skupin.

V případě celkového agrárního zahraničního obchodu ČR udržují v případě použití LFI indexu nejvyšší hodnoty konkurenceschopnosti položky **KN 10, KN 04 a KN 01**. Změna

nastala u položky KN 04, která ve výsledcích RCA indexu je na spodních příčkách konkurenceschopných komodit a na základě indexu LFI je hodnota výsledků této komodity na druhé pozici. Ve zkoumaném **vztahu k EU 28** zaujímá dominantní postavení v této zkoumané rovině **KN 10, KN 01 a KN 04**. V komparaci s RCA indexem je viditelná změna u položky KN 11. V případě RCA indexu je tato komodita třetí nejvýznamnější položkou konkurenceschopnosti, ale na základě LFI indexu je komodita vystřídána položkou KN 04 a položka KN 11 se přesouvá až na sedmou pozici. Dále nastala změna i u KN 24, kde v případě LFI indexu drží hodnoty na předních pozicích, zatímco analýzou RCA indexu vykazují výsledky tuto položku jako konkurenceschopnou, ale s velmi nízkou hodnotou. Dle analýzy LFI indexu oproti indexu RCA disponuje komparativní výhodou i položka KN 03 a KN 13, avšak tyto komoditní skupiny drží po celou dobu sledování velmi nízké kladné hodnoty. V posledním roce sledování je viditelný nárůst hodnoty jak ve vztahu k celkovému AZO, tak i EU 28 u **KN 24**. Stejně jako u analýzy RCA indexem jsou v celém období nejvíce nekonkurenceschopné položky v těchto dvou hodnocených rovinách stejné. Jedná se o: KN 02, KN 08 a KN 07.

Tabulka 11. – Konkurenceschopnost ve vztahu k celkovému AZO, EU 28 a třetím zemím LFI index

KN	LFI index														
	Celkový AZO					EU 28					Třetí země				
	2004	2007	2010	2013	2015	2004	2007	2010	2013	2015	2004	2007	2010	2013	2015
01	2,2	1,8	1,6	1,7	1,8	2,5	1,9	1,5	1,7	1,6	0,4	0,7	1,5	1,6	3,4
02	-1,7	-3,1	-3,9	-4,3	-4,4	-1,6	-3,3	-4,4	-4,6	-4,7	-2,8	-2,1	-1,6	-2,9	-3,0
03	0,2	-0,1	-0,1	-0,3	-0,3	0,6	0,3	0,4	0,3	0,3	-1,5	-2,3	-2,8	-3,6	-3,7
04	3,6	3,9	2,2	2,1	1,3	2,0	2,8	1,4	1,0	0,4	11,5	11,3	6,9	9,7	7,4
05	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,8	-0,4	-0,4	-0,7	-0,2
06	-1,2	-1,0	-1,0	-0,7	-0,8	-1,3	-1,1	-1,0	-0,7	-0,9	-0,5	-0,3	-0,5	-0,4	-0,4
07	-2,6	-2,6	-2,7	-2,3	-2,2	-3,0	-2,6	-2,6	-2,4	-2,3	-1,1	-2,7	-3,1	-1,9	-2,1
08	-4,0	-3,1	-2,9	-2,5	-2,7	-1,9	-1,7	-1,6	-1,2	-1,3	-10,8	-9,5	-9,4	-9,9	-9,7
09	-0,6	-0,6	-0,5	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3	-0,1	-0,1	0,2	-1,5	-1,5	-2,4	-2,5	-3,9
10	0,6	2,7	2,8	3,2	3,4	0,7	2,8	3,0	3,5	3,8	0,1	0,6	0,3	-0,2	-0,5
11	1,7	0,8	0,8	0,7	0,5	1,1	0,7	0,6	0,5	0,4	5,2	1,6	2,4	1,6	1,5
12	1,4	2,8	1,4	1,4	1,1	1,4	2,6	1,2	1,4	1,0	1,8	4,0	3,9	2,1	2,1
13	0,3	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	1,5	0,2	1,3	0,9	1,0
14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
15	-1,1	0,2	0,4	0,6	0,7	-1,3	0,2	0,4	0,6	0,6	-0,7	0,0	-0,6	-0,5	-0,6
16	-0,4	-0,4	-0,1	0,1	0,1	-0,3	-0,1	0,1	0,3	0,2	-0,6	-2,1	-1,4	-1,5	-1,1
17	3,9	0,6	1,2	1,2	0,7	4,0	0,5	0,9	0,8	0,3	2,6	1,4	3,5	4,2	3,6
18	-0,4	-0,5	-0,6	-0,5	-0,5	-0,4	-0,7	-0,8	-0,7	-0,7	-0,6	0,1	-0,1	0,4	0,4
19	-0,9	-0,7	-0,4	-0,3	0,0	-1,3	-1,0	-0,8	-0,7	-0,4	-0,1	0,3	0,7	1,7	1,5
20	-0,9	-1,2	-1,3	-0,9	-1,0	-0,7	-1,0	-1,2	-0,8	-0,9	-1,7	-2,0	-1,9	-1,5	-1,6
21	0,5	0,1	0,3	-0,1	-0,2	0,8	-0,2	0,1	0,1	0,0	-0,8	1,2	2,1	-1,1	-1,1
22	1,7	1,7	1,1	0,6	0,5	1,3	1,3	0,9	0,3	0,4	3,4	4,6	3,3	2,9	1,8
23	-2,3	-0,9	-0,4	-0,3	-0,1	-2,8	-1,1	-0,5	-0,6	-0,4	-1,1	-0,4	-0,1	1,7	2,2
24	-0,2	-0,1	1,9	1,2	2,5	0,3	0,2	2,3	1,4	2,3	-1,9	-2,6	-1,4	-0,1	3,0

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Ve vztahu k **extraobchodu** zaujímají přední příčky komodity **KN 04, KN 17, a KN 22**. Dále prokázaly konkurenceschopnost položky: **KN 11, KN 01, KN 10, KN 13, KN 19, KN 23 a KN 21**. Ve srovnání s indexem RCA nastala změna u položky KN 17, která se v případě LFI indexu posunula na druhou nejkonekurenceschopnější komoditu a komodita KN 01 se tak snížila až na poslední pozice a KN 22 ze spodních příček u RCA indexu je třetí nejvýznamnější komoditní agregaci dle LFI indexu. V posledních čtyřech letech disponuje kladnými hodnotami i položka KN 23, která z počátečních záporných hodnot vzrostla až na hodnotu 2,9 v roce 2014. U KN 04 „Mléko, mléčné výrobky, vejce a med“ byl stejně jako v ostatních případech viditelný meziroční pokles v roce 2015. V případě zemí mimo EU dle LFI indexu tato hodnota poklesla až o 3 body. Stejně jako v předchozích hodnocených rovinách vykazuje v posledním roce značný nárůst KN 24, která v případě ve vztahu k extraobchodu vzrostla ze záporných hodnot na kladnou hodnotu 3,0. Z hlediska nejvíce nekonkurenceschopných komodit jsou tyto komodity po komparaci s RCA indexem stejné, tj. KN 08, KN 03, KN 09 a KN 14.

Z provedené analýzy konkurenceschopnosti prostřednictvím ukazatele RCA indexu a to ve zpracovaných rovinách – tj. pro celkový AZO a EU 28, lze považovat za dlouhodobě perspektivní trojici komoditních agregací: **KN 10 „Obilí“, KN 01 „Zvířata živá“, KN 11 „Mlýnské výrobky, slad, škroby“**. Z hodnocení konkurenceschopnosti na základě analýzy LFI indexu jak v rámci celkového českého agrárního zahraničního obchodu a intraobchodu disponují komparativní výhodou stejné komoditní agregace jako v případě analýzy RCA indexu ač s rozdílem postavení jednotlivých agregací. Z uvedených výsledků analýzy Lafayova indexu vyplývají tyto dominantní komoditní agregace konkurenceschopnosti agrárního exportu: **KN 10 „Obilí“, KN 04 „Mléko, mléčné výrobky, vejce a med“, KN 01 „Živá zvířata“**. Z hlediska **extraobchodu** se výsledky RCA indexu lišily, proto jsou uvedeny zvlášť. Pilíři agrárního exportu s prokázanou komparativní výhodou jsou tyto položky: **KN 04 „Mléko, mléčné výrobky, vejce a med“, KN 11 „Mlýnské výrobky, slad, škroby“, KN 01 „Zvířata živá“**. Hodnocení LFI indexu v rámci třetích zemích se stejně jako dle RCA indexu ve srovnání s výsledky ve vztahu k celkovému AZO a EU 28 a lišilo. Dominující konkurenceschopné položky na základě LFI indexu ve vztahu k extraobchodu jsou: **KN 04 „Mléko, mléčné výrobky, vejce a med“, KN 17 „Cukr a cukrovinky“, KN 22 „Nápoje, tekutiny lihové, ocet“**.

5.4.2 Konkurenceschopnost AZO ČR s vybranými zeměmi

Následující kapitola zkoumá konkurenceschopnost u největších obchodních partnerů ČR: Německa, Slovenska a Polska. Stejně jako u předchozí analýzy jsou výsledky konkurenceschopnosti provedeny na základě výpočtů ukazatelů RCA a LFI indexu.

Z provedených analýz uvedených v následujících tabulkách č. 12 a č.13 je patrné, že ČR má nejvíce konkurenceschopných komoditních agregací ve vztahu ke Slovensku. Za použití RCA indexu je konkurenceschopných 14 komodit a u LFI indexu o jednu méně. V rámci **Slovenska** podle dvou vypočtených analýz disponuje dlouhodobě největší komparativní výhodou položka **KN 24 „Tabák a tabákový výrobky“**. Další položkou s vysokou konkurenceschopností je v porovnání RCA s LFI indexem jiná. U RCA indexu je to položka **KN 03 „Ryby, koryši, měkkýši“** (u LFI indexu na osmém místě) a u LFI indexu druhé místo patří **KN 16 „Přípravky z masa, ryb, koryšů“**.

Tabulka 12. - Konkurenceschopnost ve vztahu k Německu, Slovensku a Polsku - RCA index

KN	RCA index														
	Německo					Slovensko					Polsko				
	2004	2007	2010	2013	2015	2004	2007	2010	2013	2015	2004	2007	2010	2013	2015
01	2,1	1,7	1,0	1,0	0,9	0,8	0,1	-0,1	0,2	0,5	0,4	2,5	2,7	3,0	2,4
02	-0,5	-1,7	-2,1	-2,6	-2,7	0,2	0,4	0,5	1,1	0,5	-1,4	-2,5	-2,2	-2,2	-2,5
03	2,3	0,9	0,9	0,2	0,1	1,7	1,4	1,6	1,6	1,7	0,1	0,3	0,4	-0,1	0,1
04	0,8	0,6	0,4	0,1	0,2	-1,0	-0,5	-0,3	-0,3	-0,5	-1,7	-0,8	-0,9	-0,7	-0,5
05	1,1	-0,4	-0,4	-0,5	-0,2	0,0	-2,1	-1,9	-1,7	-2,3	0,2	2,4	1,5	0,8	0,4
06	-0,2	-1,5	-0,9	-0,5	-0,4	-1,0	0,2	0,6	1,1	0,8	-2,2	-1,9	-1,3	-0,4	-1,0
07	-1,3	-2,1	-1,8	-2,0	-1,6	-0,1	0,2	0,8	0,6	0,4	-1,5	-1,1	-0,9	-1,2	-1,6
08	0,8	-1,3	-1,1	-1,1	-1,1	1,3	1,0	0,7	0,5	0,5	-1,3	0,5	0,0	0,4	0,6
09	-0,7	-0,1	0,2	-0,7	-0,2	1,4	-0,2	0,1	0,4	1,1	-0,1	-0,5	-1,0	0,5	-0,1
10	2,2	2,8	4,0	4,6	4,4	-0,8	-1,3	-0,7	-0,6	-0,6	2,0	2,8	2,9	1,2	1,6
11	0,8	0,3	1,0	0,2	0,5	-1,0	-2,1	-1,9	-1,5	-1,5	3,7	3,7	3,3	2,5	2,4
12	1,1	2,2	1,5	1,9	1,9	-0,9	-0,9	-0,6	-1,4	-1,5	1,3	1,7	1,2	0,9	0,3
13	-0,1	-0,3	0,1	0,1	0,3	1,4	0,0	-0,5	0,3	-0,6	4,4	2,8	2,7	2,6	1,2
14	-2,6	-2,4	-0,9	1,1	-1,7	0,8	1,2	-1,5	-2,9	-0,4	-3,5	-5,3	3,1	0,3	4,3
15	-2,2	0,5	-0,9	-0,4	-0,4	-0,5	-0,1	-0,5	-0,3	-0,4	1,2	-0,5	0,3	1,0	0,6
16	-1,9	-1,5	-1,3	-1,6	-1,4	2,0	1,4	1,6	1,8	1,3	-3,0	-1,6	-1,5	-0,9	-1,0
17	1,1	-0,2	0,3	0,3	-0,1	-0,6	-1,2	-1,1	-0,4	-0,9	1,1	0,2	0,3	-0,4	0,3
18	-0,7	-1,0	-0,8	-0,9	-1,1	0,0	0,1	-0,1	-0,3	-0,2	-0,9	0,0	-0,2	-0,4	0,2
19	-1,0	-1,3	-1,0	-0,9	-0,8	-0,4	-0,3	-0,4	-0,3	-0,2	-1,5	-0,9	-0,5	-0,5	-0,2
20	-0,1	-1,1	-1,6	-1,6	-2,2	0,7	0,3	0,0	0,2	-0,1	-0,9	-0,8	-0,6	-0,6	-0,3
21	-0,6	-1,5	-0,7	-0,9	-0,8	0,3	0,1	0,1	0,4	0,1	0,7	-0,1	0,0	-0,4	-0,2
22	1,4	0,8	1,0	0,6	0,4	0,3	0,2	-0,1	-0,1	-0,1	0,8	0,7	0,7	0,8	1,1
23	-1,4	-1,3	-0,6	-0,5	-0,6	1,4	1,5	1,0	0,6	0,7	1,7	1,3	1,3	0,7	0,7
24	-7,2	-2,7	-1,0	-0,5	-0,6	1,1	4,3	4,4	2,5	4,6	-1,3	-1,4	-1,5	-2,0	-3,2

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Dle analýzy RCA indexu jsou dle pořadí konkurenceschopné tyto následující agregace: **KN 24, KN 03, KN 16, KN 23, KN 08, KN 02, KN 09, KN 07, KN 06, KN 13, KN 20, KN**

21,KN 01, KN 22. U analýzy LFI indexu vychází jako konkurenceschopné následující položky: KN 24, KN 16,KN 02,KN 08, KN 23,KN 07,KN 21,KN 03,KN 20,KN 09, KN 22,KN 01, KN 13. Nejhorší záporné hodnoty dle RCA indexu drží KN 05, KN 11 a KN 12 na rozdíl u LFI indexu se jedná o komodity KN 04, KN 12, KN 17.

Tabulka 13. – Konkurenceschopnost ve vztahu k Německu, Slovensku a Polsku – LFI index

KN	LFI index														
	Německo					Slovensko					Polsko				
	2004	2007	2010	2013	2015	2004	2007	2010	2013	2015	2004	2007	2010	2013	2015
01	1,5	1,7	1,0	1,5	1,0	1,2	0,1	0,0	0,2	0,4	0,2	2,6	1,8	1,7	1,6
02	-1,5	-5,3	-7,6	-7,7	-6,5	0,6	1,1	1,4	3,0	1,4	-1,7	-6,0	-6,3	-6,6	-6,5
03	1,4	0,4	0,4	0,1	0,0	0,6	0,4	0,6	0,5	0,6	0,0	0,1	0,2	-0,1	0,1
04	3,7	5,4	3,0	0,9	1,0	-5,4	-3,3	-1,2	-1,5	-2,0	-7,0	-4,1	-4,4	-3,0	-1,7
05	1,0	-0,3	-0,2	-0,3	-0,1	0,0	-0,3	-0,4	-0,3	-0,5	0,0	0,3	0,4	0,2	0,1
06	-0,1	-0,5	-0,4	-0,3	-0,2	-0,5	0,0	0,1	0,2	0,1	-0,2	-0,2	-0,1	0,0	-0,1
07	-1,1	-2,0	-1,8	-1,8	-1,8	-0,1	0,4	1,3	0,8	0,5	-3,7	-2,2	-1,3	-1,3	-1,4
08	0,9	-1,1	-1,1	-1,0	-1,1	1,6	1,5	1,0	0,9	0,7	-1,3	0,5	0,0	0,4	0,4
09	-0,3	-0,1	0,2	-0,5	-0,5	0,3	-0,1	0,1	0,2	2,0	-0,1	-0,4	-1,1	0,7	-0,6
10	2,0	8,6	9,9	13,1	14,2	-0,7	-2,1	-0,8	-0,7	-0,6	2,5	6,5	6,0	2,2	2,1
11	0,2	0,2	0,7	0,2	0,3	-0,8	-1,5	-1,2	-1,1	-0,8	7,8	4,4	4,1	2,8	1,8
12	4,1	7,4	4,5	5,9	5,9	-1,2	-0,8	-0,6	-3,5	-1,9	2,2	2,3	1,4	0,9	0,4
13	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,1	0,2	0,1	0,1
14	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
15	-3,1	1,2	-0,8	-0,5	-0,4	-1,4	-0,2	-1,5	-0,6	-0,5	0,3	-0,4	0,7	7,3	4,1
16	-0,7	-1,0	-0,9	-1,1	-1,1	1,9	2,0	2,1	2,3	1,7	-1,7	-1,6	-1,8	-1,1	-0,9
17	4,2	-0,3	0,3	0,3	-0,2	-2,4	-3,8	-2,4	-1,2	-1,7	2,4	0,3	0,3	-0,6	0,4
18	-1,4	-2,0	-1,6	-1,5	-1,9	0,0	0,2	-0,2	-0,7	-0,5	-2,4	0,0	-0,3	-0,5	0,5
19	-2,3	-2,5	-2,3	-2,1	-2,0	-1,7	-1,1	-1,3	-1,0	-0,6	-4,7	-2,5	-1,5	-1,6	-0,7
20	-0,1	-1,0	-1,0	-1,1	-1,3	1,0	0,5	0,1	0,2	-0,1	-2,4	-1,4	-1,2	-0,7	-0,3
21	-1,5	-2,9	-1,6	-2,3	-2,1	0,9	0,3	0,4	0,9	0,4	6,0	-0,4	0,0	-1,3	-0,6
22	4,3	1,9	3,0	1,3	0,9	1,3	1,2	-0,5	-0,2	-0,4	1,5	2,6	1,7	1,7	2,6
23	-8,3	-5,4	-2,7	-2,3	-3,2	1,2	1,6	1,1	0,7	0,9	2,9	2,5	3,2	1,9	1,6
24	-2,8	-2,4	-1,1	-0,7	-0,8	3,4	3,9	1,8	1,2	1,1	-0,9	-2,9	-2,1	-3,2	-3,2

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Ve vztahu k Německu je konkurenceschopných celkem 8 položek. Podle analýz jsou dle RCA i LFA indexu první dvě nejvíce konkurenceschopné položky stejné. Jedná se o položky KN 10 „Obilí“ a KN 12 „Olejnátá semena a plody“. Zejména u LFI indexu dosáhla KN 10 nejvyšší hodnoty ze všech analyzovaných rovin a položek v celém období. Pořadí komparativních položek se dále liší. Na základě RCA indexu disponuje dále komparativní výhodou: KN 01, KN 03, KN 22, KN 11, KN 04, KN 17. U LFA indexu je pořadí položek následující: KN 04, KN 22, KN 01, KN 17, KN 03, KN 11. Nejméně perspektivní je dle obou indexů KN 02, dále dle RCA indexu KN 20 a KN 07 a z výsledků LFI indexu dále dosáhly nejhorších hodnot KN 23 a KN 21.

V rámci obchodu s Polskem má ČR podle obou použitých indexů schopnost udržovat komparativní položku s 12 komoditními skupinami. V rámci RCA indexu dosahují

nejvyšších komparativních výhod položky: **KN 11, KN 13, KN 10, KN 01 A KN 05**. Další položky s kladnými výsledky jsou: **KN 12, KN 23, KN 22, KN 17, KN 15, KN 03 a KN 08**. Prostřednictvím Lafayeova indexu jsou na prvních pozicích komodity: **KN 22, KN 10, KN11, KN 23, KN 15, KN 01, KN 12** a dále; **KN 17, KN 05, KN 21, KN 13, KN 14**. V případě RCA indexu dosahuje nízké kladné hodnoty i KN 08, stejně je tak i u LFI indexu, kde nízkých hodnot blíží se nule vykazuje i KN 21 a KN 14. V celém analyzovaném období 2004-2015 nedosáhly konkurenceschopnosti KN 02, KN 04, KN 06, KN 07, KN 16, KN 19 a KN 20.

6 Zhodnocení výsledků, závěr

Tato bakalářská práce kladla za cíl analyzovat vývoj a změny agrárního zahraničního obchodu ČR po vstupu do EU. Na základě zjištěných poznatků a provedených analýz týkající se vývoje agrárního zahraničního obchodu ČR a jeho konkurenceschopnosti je třeba konstatovat, že agrární zahraniční obchod je nezastupitelnou částí zahraničního obchodu a tzv. nenahraditelnou entitou v rámci zajišťování potravin a růstu ekonomiky v každé zemi. Od roku 2004 zažívá český agrární zahraniční obchod podstatné změny zapříčiněné přesunem všech pravidel z vlastní obchodní politiky na pravidla Evropské unie. Od tohoto okamžiku zaznamenává komoditní a teritoriální struktura dopady způsobené povinným uplatňováním Společné zemědělské politiky a Společné obchodní politiky. V rámci společného trhu EU jsou odstraněny obchodní překážky včetně celních bariér, které se odráží ve stále zvyšujícím podílu obchodu se zeměmi EU. Na druhou stranu k velké změně došlo u celních sazeb a ochranných opatření vůči třetím zemím, které jsou značnou příčinou snižování a omezování obchodu s těmito zeměmi.

V rámci stanoveného cíle zjištění nejpodstatnějších změn byl agrární zahraniční obchod ČR značně ovlivněn Společnou zemědělskou politikou, díky které jsou vypláceny stále vyšší dotace, ale přesto situace mezi státy EU není vyrovnaná. Takto špatně nastavené dotace se odráží i ve snižující produkci živočišné výroby. SZP značně ovlivnila vývoj českého AZO hned po vstupu do EU, avšak nejen z pozitivního hlediska, kdy docházelo k výraznému zlepšení hospodářských výsledků a zvýšení příjmů ze zemědělské činnosti, ale i z negativního hlediska, kdy v dalších letech začalo docházet ke snižování míry zaměstnanosti v zemědělství a k poklesu rozměru zemědělství, které je kompenzováno zvyšováním dovozů.

Pozitivním jevem vstupu ČR do EU je růst hodnot exportu i importu a především vyšší tendence růstu vývozu nad dovozem. Agrární export se zvýšil z hodnoty 62 mld. Kč v roce 2004 na 201 mld. Kč v roce 2015 a import z hodnoty 94 mld. Kč na 219 mld. Kč. Pro určité komodity na území mírného pásma nejsou podmínky pro jejich produkci, proto je nutné zajišťovat dovozy z ostatních zemí pro uspokojení poptávky na tuzemském trhu. Zvyšující hodnoty dovozu jsou spojené s růstem importu komodit s vyšší přidanou hodnotou. Negativním jevem jsou dovozy komodit, které je ČR schopna sama

vyprudukovat. Jedná se zejména o zvyšující se importy masa, kdy v tomto v případě vyvážíme do ostatních států živá zvířata a následně se vrací ve zpracované podobě a dochází tak ke ztrátě přidané hodnoty na straně ČR. Hodnoty českého agrárního zahraničního obchodu dynamicky rostou a největšího nárůstu dosáhly po vstupu ČR do EU. Další pozitivní změna je stabilizace záporné salda. V roce 2015 dosáhlo historického minima, kdy pokleslo na 18 382 mil. Kč.

Na základě stanoveného cíle změn v komoditní struktuře bylo zjištěno, že vlivem vstupu ČR do EU jsou zasaženy komodity českého agrárního obchodu významné pro export. V tomto případě se jedná zejména o obiloviny, maso, řepku a mléko. Tyto vybrané komodity jsou po vstupu a v průběhu sledovaných let ovlivňovány řadou faktorů, zejména vyššími dotacemi, počasím, mírou soběstačnosti a dalšími opatřeními SZP jako jsou kvóty na cukr, mléčné kvóty a SOT obilovin. Nejvýznamnějšími exportními agregacemi KN 04 „Mléko, mléčné výrobky, vejce a med“, KN 24 „Tabák a tabákové výrobky“ a KN 10 „Obilí“. Výraznou změnu po vstupu do EU v oblasti exportu zaznamenala KN 10, která v roce 2005 meziročně až čtyřnásobně vzrostla. U KN 24 je viditelný nárůst v roce 2015 o 34% a v komparaci s rokem 2004 došlo k pětinasobnému nárůstu. Naopak nejvýznamnější skupina KN 04 v roce 2015 v důsledku zrušení mléčných kvót způsobující nízké ceny mléka a přebytky na trhu a následně i vyhlášení ruského embarga vztahující se i na mléko a mléčné výrobky zapříčinilo snížení hodnot vývozu této komodity o 11 % spojené i s poklesem podílu na celkovém vývozu. Další významné položky českého exportu jsou následující: nápoje a lihové tekutiny, potravinové přípravky, tuky a oleje, přípravky z obilí, zbytky potravin, semena a plody a cukr a cukrovinky. V oblasti importu je změna zaznamenaná u KN 02 „Maso a droby“. Po vstupu do EU dochází k postupnému navyšování hodnot importu této komodity a v porovnání s rokem 2004 v roce 2015 vzrostla až trojnásobně, což přesouvá tuto agregaci na první místo dovážených komodit. Bohužel tuto změnu nelze považovat za pozitivní, jelikož dovozy masa ohrožují české výrobce v oblasti, ve které máme potenciál a podmínky pro jejich produkci. Velký problém je zejména u kuřecího a vepřového masa. Po vstupu do EU dochází na území ČR v důsledku snížení domácí výroby k poklesu potravinové soběstačnosti zapříčiněné právě stále se zvyšujícím dovozem těchto komodit. Mezi další komodity tvořící pilíř importu jsou KN 08 „Ovoce a ořechy“ a KN 22 „Nápoje a lihové tekutiny“. U KN 08 převažuje

dovoz tropického ovoce, ale v posledních letech dochází ke zvyšování importu jablek, které stejně jako u masa ohrožuje české producenty a konkurenceschopnost a soběstačnost. Dalšími dovozními položky jsou: potravinové přípravky, mléko a mléčné výrobky, zbytky potravin, příptavky z obilí, zelenina, kakao, tuky a oleje. Jak jde vidět problémem českého agrárního obchodu je vyvážení produktů s minimální přidanou hodnotou, jako je tomu např. u obilí, mléka a dovoz produktů s vyšší přidanou hodnotou (maso, mléčné výrobky, víno, mléčné výrobky), tj. v takovém případě se z ČR exportují nezpracované komodity a vrací se v podobě zpracovaných výrobků na kterých ČR ztrácí přidanou hodnotu. Pozitivní skutečností je, že se tento trend v posledních letech ustálil a ČR se více zaměřuje na vývoz částečně zpracovaných či až finalizovaných produktů.

Ve vztahu k teritoriální struktuře dochází ke změnám v důsledku zjednodušením podmínek na jednotném trhu způsobené odstraněním obchodních překážek, které se odráží v přesunutí vztahů na trhy EU na úkor třetích zemí, kde tento podíl zastoupení obchodní výměny neustále klesá. Tento dynamicky rostoucí podíl je dán i geografickou polohou České republiky ve středu Evropy, kdy je nejvýhodnější a nejjednodušší orientovat se na sousední trhy. Česká republika je stále více závislá na vztazích s EU 28 a nepřispěl tomu vstup Chorvatska do EU v roce 2013, který se odrazil ve zvyšování exportu a importu z/do ČR zemí EU 13 a klesajícím trendem v rámci obchodu se zeměmi mimo EU. Na trhy EU směřuje až 91% českého agrární zboží, kde jsou nejvýznamějšími partnery Slovensko, Německo, Polsko, Maďarsko, Rakousko. V rámci obchodu se třetími zeměmi je stále největším odběratelem Rusko, stejně jako v případě zemí EU je tato orientace způsobena geografickou blízkostí. Bohužel Rusko i přes vstup do WTO začalo uplatňovat zákazy na dovoz vybraných komodit, včetně mléčných výrobků, ovoce a zeleniny, které jsou podstatnou českou exportní komoditou směřující na ruské trhy. Nastává tedy otázka jak se dále bude agrární obchod ČR s Ruskem nadále vyvíjet a zda sankce výrazně ovlivní strukturu a hodnotu exportovaných komodit. Po vstupu do EU dochází i ke snižování podílu s nejvýznamnějšími odběrateli ze skupin třetích zemí RZ, SNS a OSVTE. Výjimkou je zvyšování exportu se zeměmi ESVO, na kterém se podílí zejména Švýcarsko, kde je obchod s tímto státem regulován prostřednictvím bilaterálních dohod. Z hlediska importu jsou největšími dovozci ze třetích zemí RZ, především Čína a Indonésie a země OSVTE, kde stejně jako v případě odběratelů participuje Švýcarsko.

Na základě hlavního cíle analýzy konkurenceschopnosti byly dle Ballasova RCA indexu a Lafaova indexu zjištěny nejperspektivnější exportní komodity, které budou v rámci současného i budoucího vývoje pozitivně působit na vývoj AZO ČR. Při komparaci výsledků byl zohledněn LFI index, neboť je brát z hlediska zahrnování importu a makroekonomických vlivů za spolehlivější. Z hodnocení RCA indexu ve vztahu k celkovému agrárnímu zahraničnímu obchodu ČR a intraobchodu byly zjištěny tyto položky s komparativní výhodou *KN 10, KN 01, KN 11, KN 12, KN 17, KN 04, KN 13, KN 22, KN 24*. Ve srovnání s indexem LFI došlo ke změnám v pořadí jednotlivých položek. Ve srovnání k celkovému AZO ČR, intraobchodu byly prokázány tyto položky jako konkurenceschopné: *KN 10, KN 04, KN01, KN 17, KN 12, KN 24, KN 22, KN 11, KN 13* a v případě srovnání ve vztahu k intraobchodu byla konkurenceschopná i položka *KN 03*. Vysoký podíl komparativní výhody byl u *KN 10 „Obilí“, KN 04 „Mléko, mléčné výrobky, vejce a med“, KN 01 „Živá zvířata“* a lze je v těchto hodnocených rovinách považovat za nejperspektivnější. Propad nastal u položek *KN 02, KN 08 a KN 07* vyznačující se nehorším záporným výsledkem a jak je zřetelné jedná se o významné dovozní agregace. Naopak ve vztahu ke třetím zemím disponovaly komparativní výhodou tyto následující položky: *KN 04, KN 01, KN 11, KN 17, KN 12, KN 13, KN 22, KN 19, KN10*. Na druhou stranu ve vztahu k extraobchodu dle analýzy prostřednictvím LFI indexu byly položky prokazující konkurenceschopnost následující: *KN 04, KN 17, KN 22, KN 12, KN 11, KN10, KN 01, KN 13, KN 19, KN 23*. Z tohoto hlediska se nejvíce podílí na vývozu *KN 04 „Mléko, mléčné výrobky, vejce a med“, KN 17 „Cukr a cukrovinky“,KN 22,„Nápoje, tekutiny lihové, ocet“*

V rámci obchodu s Německem tvoří pilíř konkurenceschopnosti tyto komodity: *KN 10, KN 12, KN 04* a dále *KN 22, KN 01, KN 11, KN03, KN 17*. Zejména u *KN 10 „Obilí“* bylo dosaženo velmi vysokých hodnot. Nejméně perspektivní položkou je v případě obou indexů komodita maso a droby. Ve vztahu ke Slovensku je ČR schopná udržovat komparativní výhodu celkem až u 13 agregací. Největšími hodnotami po zohlednění spolehlivějšího LFI indexu disponovaly tyto položky: *KN 16 „Přípravky z masa, ryb a koryšů, KN 02,„ Maso a droby“ KN 23,„ Zbytky a odpady potravin “* a dále: *KN 08, KN 23,KN 07,KN 21,KN 03,KN 20,KN 09, KN 22,KN 01, KN 13*. Viditelný nárůst

byl zaznamenán u agregace *KN 09, Káva, čaj, maté*“, kde se hodnota v posledním roce zkoumání v případě obou indexů výrazně zvýšila a v takovém případě lze očekávat možný nárůst i v příštích letech. Na druhou stranu nejhorších hodnot dosáhly položky *KN 04, KN 12 a KN 17*. U obchodu s Polskem drží ČR nejvyšší konkurenceschopnost u položek: *KN 22, KN 10, KN11, KN 23, KN 15, KN 01, KN 12*. S ohledem na hodnoty v posledních letech sledování dosáhla nejvyšších a příznivých výsledků *KN 15 „Tuky a oleje“*. Nejméně perspektivní je v tomto hodnoceném vztahu stejně jako u Německa *KN 02* a také *KN 24*. Jak je zřejmé z výsledků konkurenceschopnosti český agrární obchod nemá ještě stále ukotvenou strukturu komparativních výhod u komoditních agregací, ale průběžně se tato struktura pomalu profiluje.

Ve vztahu k poslednímu cíli je nutné podat přehled o možných faktorech, které ovlivní agrární zahraniční obchod ČR v dalších letech. Mezi pozitivní faktory, které mohou ovlivnit vývoj AZO ČR patří: růst exportu, koncentrující komoditní a teritoriální struktura zemědělsko potravinářských výrobků, zvyšující míra soběstačnosti, růst zahraničních investic do českého agrárního zahraničního obchodu, větší podíl vývozu zpracovaných produktů a tím i zvyšování přidané hodnoty. Přispět k pozitivnímu vývoji by měla i nová strategie Společné zemědělské politiky, která by měla poskytovat spravedlnější podpory zemědělcům, podpořit konkurenceschopnost zemědělství, růst zaměstnanosti v zemědělském odvětví a zejména by měly být v nové koncepci zahrnuty i platby na živočišnou výrobu, na citlivé komodity a vyšší investiční dotace. Na druhou stranou negativně ovlivnit může AZO ČR rostoucí podíl agrárního zahraničního obchodu směrem k zemím EU a tím spojený klesající podíl třetích zemí. Velkou neznámou spojenou s konkurenceschopností českého agrárního zahraničního obchodu je i proces liberalizace. V rámci této skutečnosti je otázkou, zda čeští exportéři a vyvážené komodity ustojí konkurenci. V tomto případě nezbývá jen doufat a ze strany spotřebitelů na českém trhu se snažit o podporu českých potravin, aby se zamezilo zvyšování dovozů komodit ohrožující naše výrobce. Bohužel členství v Evropské unii, vzhledem k jejím závazkům, tak přináší i nevýhody, v tom smyslu, že pravomoce a zásahy české vlády v oblasti agrárního obchodu a českého zemědělství jsou velmi omezeny a nelze tak očekávat velkou podporu.

V případě obchodu se třetími zeměmi lze očekávat sjednání dalších bilaterálních dohod usnadňující přístup k zemím mimo EU. Otázkou nastává jakým směrem bude determinován vývoj AZO ČR s největším mimounijním partnerem – Ruskem, které v roce 2012 vstoupilo do WTO. V rámci tohoto kroku by se měly zjednodušit podmínky vývozu z ČR, avšak i přes vstup do WTO, Rusko stále uplatňuje další opatření, které ztěžuje podmínky obchodování s ruským trhem. Konkrétně v roce 2015 začala Rusko uplatňovat sankce na dovozy masa, ovoce, zeleniny, ryb a především mléka a mléčných výrobků, což způsobuje jak značné škody, tak i nepříznivé výsledky AZO ČR, neboť Rusko bylo významným odběratelem mléka a mléčných výrobků, ovoce a zeleniny z nečlenských zemí. Následek těchto skutečností se projevuje v přebytcích mléka a mléčných výrobků, což by má za následek snižování cen, tento negativní trend je spojený i s ukončenými kvótami na mléko. V případě rostlinné výroby je podstatným a neovlivnitelným faktorem počasí, které v posledních letech hodnotím jako nevyzpytatelné. Zejména u obilí a olejnatých semen a plodů, které disponují vysokou komparativní výhodou jsou tyto výkyvy v závislosti na klimatických podmínkách velmi časté. Z hlediska rozvoje českého AZO by bylo vhodné zaměřit se i na nové trhy, které jsou nám otevřeny a snažit se prosadit s českými produkty. Jedná se zejména o rozvojové země a to především státy Asie a Afriky, kde populace dynamicky roste a soběstačnost potravin klesá, což jsou faktory, které by mohly nahrát k prosazení českých výrobků. V neposlední řadě nejen, že je geografická poloha brána za komparativní výhodu a to z důvodu polohy ve středu Evropy a přírodního bohatství, ale na druhou stranu je i bariérou, neboť třetí země jsou mimo Ruska dosti vzdálené a tak jsou v mnoha případech exporty drahé a tedy i nevýhodné. Z tohoto důvodu by i v tomto ohledu měly být exporty zaměřené na komodity s vyšším stupněm zpracování nebo na komodity finalizované, aby čeští exportéři netratili na transportech zboží.

Na závěr nezbyvá nic jiného než jen věřit a doufat, že agrární zahraniční obchod ČR ustojí konkurenci jak na vnitřním tak i světovém trhu, tak i ve zlepšení podmínek uplatňování SZP a pravidel EU, které podpoří snižování záporného salda a pozitivní vývoj hodnoty a struktury agrárního zahraničního obchodu a českého zemědělství. Dále je důležitá i podpora ze strany českých spotřebitelů, které dokáží svoji spotřebou potravin ovlivnit vývoj českého agrárního zahraničního obchodu.

7 Seznam literatury

Knižní zdroje:

- Agrarian Perspectives XXIV.:** *Global agribusiness and the rural economy: book of abstracts*: Prague 16-18.9.2015. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2015. ISBN 978-80-213-2580-7
- BAŠEK, V. a kol.,** *České zemědělství šest let po vstupu do Evropské unie: Czech agriculture six years after EU accession : (výzkumná studie)*. 1. vyd. Praha: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, 2010. ISBN 978-80-86671-81-9.
- BIELIK, P.,** Smutka, L., Svatoš, M., Hupková, D. Czech and Slovak agricultural foreign trade – two decades after the dissolution. *Agricultural Economics (Zemědělská ekonomika)*, 2013, roč. 59, č. 10, s. 441-453. ISSN: 0139-570X.
- FOJTÍKOVÁ, L.,** Lebedzik, M. *Společné obchodní politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Praha: C.H.Beck, 2008. str. 179. ISBN 978-80-7179-939-9.
- FOLTÝN, I.** *Dopady agrární politiky na vybrané zemědělské komodity před a po vstupu do EU: (výzkumná studie - metodika)*. č. 94. Praha : UZEI, 2008. str. 106. ISBN 978-80-86671-57-4.
- HINDLS,R a kol.,** *Ekonomický slovník*. Vyd. 1. Praha:C.H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-819-3
- KRAUS, J.** *Reálný prostor pro snižování záporného salda českého agrárního obchodu: výzkumná studie*. Praha: VÚZE 2007, 37 s. ISBN 978-808-6671-451.
- LUKAS, Z.,** Poschl, J., a kol. *Možnosti a bariéry rozvoje zemědělství v zemích střední a východní Evropy v rámci EU-25, MZe, Praha 2004, ISBN 80-7084-343-8*
- MANKIW, N.Gregory.** *Zásady ekonomie*. 1. vydání. Praha : Grada, 1999. str. 763. ISBN 978-80-7169-891-3.
- MPO ČR.** *Společná obchodní politika Evropské unie (Právní rámec obchodování členských států EU s třetími (nečlenskými) zeměmi)*. Praha: MPO ČR, 2005.
- MZe.** *Za hranice EU: české zemědělské a potravinářské produkty vyvážené do mimounijních zemí=Beyond the EU borders: the Czech agri-food products exported non-EU countries*. Praha : MZe, 2012. str. 73. ISBN 978-80-7434-076-5.

- POHLOVÁ, K.**, Tuček, P., Kraus, J. *Český zahraniční obchod dva roky po vstupu do EU: Ročenka AZO za rok 2005*. Praha : VÚZE, 2007.
- POHLOVÁ, K.**: *Ročenka agrárního zahraničního obchodu ČR za rok 2008*, Praha: ÚZEI, 2010, 43 s., ISBN 978-80-86671-73-4
- POHLOVÁ, K.** *Ročenka agrárního zahraničního obchodu ČR za rok 2014*. Praha, ÚZEI, 2015. ISBN 978-80-7271-215-1
- SAMUELSON, P.**, Nordhaus W.D., *Economics*. 13. Ed. New York: McGraw-Hill, 1989. ISBN 0-07-100601-X.
- SMUTKA, L.**, Belová, A. *Vývoj a struktura agrárního zahraničního obchodu zemí Visegrádské skupiny v posledních dvaceti letech*. Praha : Powerprint, 2011. str. 226. ISBN 978-80-87415-28-3.
- SMUTKA, L.**, Svatoš, M., Vološin, J., Benešová, L. *Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR v evropském a světovém kontextu*. Praha: Powerprint, 2011. str. 267. ISBN 978-80-87415-22-1.
- SVATOŠ, M.** *Zahraníční obchod: Teorie a praxe*. 1. vydání. Praha : Grada Publishing a.s., 2009. str. 367. 978-80-247-2708-0.
- ŠTĚRBOVÁ, L.** *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. 1. vydání. Praha : Grada, 2013. str. 364. ISBN 978-80-247-4694-4.
- TEPLÁ, M.**, Fialka, J., Svoboda, J. *Možnosti vývozu zemědělských a potravinářských výrobků z ČR do třetích zemí*. Praha: MZe, 2005. ISBN 80-7084-449-3.
- TUČEK, P.**, *Ročenka agrárního zahraničního obchodu ČR za rok 2004*, Praha, ÚZEI 2006, ISBN 80-86671-33-X
- VALDER, A. et al.** *Vnitřní a vnější faktory formující český trh s potravinami*. Praha: Powerprint, 2011. ISBN 978-80-87415-27-6
- VANĚK, D. a kol.** *České zemědělství po vstupu do EU: „Rok poté“*. Praha: VÚZE, 2005.

Internetové zdroje:

- Agrární www portál.** [online]. Dostupné z: <http://www.agris.cz/zemedelstvi>
- Česká televize 24.** *Cukr zlevní. Podle Bendla kvóty ničíly české cukrovarnictví.* Česká televize 24 - Ekonomika. [Online] 20. 3. 2013. [Citace: 20. 12 2015.] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1110427-cukr-zlevni-podle-bendla-kvoty-nicily-ceske-cukrovarnictvi>.

- Český statistický úřad.** *Databáze zahraničního obchodu ČR se zbožím v letech 2004 až 2015* [online]. 2015, Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>
- Europa.eu.** *Politiky Evropské unie: Zemědělství.* [Online] 2014. [Citace: 20. 12 2015.] http://europa.eu/pol/agr/index_cs.htm ISBN 978-92-79-41386-5.
- HLAVÁČEK, Martin a kolektiv.** *Strategie pro růst: České zemědělství a potravinářství v rámci Společné zemědělské politiky EU po roce 2013* [online]. Praha: MZe, 2012 [cit.2016-02-03]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/koncepce-a-strategie/strategie-pro-rust.html>
- SVOBODOVÁ, H.** Changes on Foreign Trade in Agricultural. *Journal of Central European Agricultural.* [Online] 15:62-17, 2014. [Citace: 20. 12 2015.] <https://jcea.agr.hr/volumes.php?search=Article%253A1453>.
- ZAGHINI, A.** *Trade Advantages and Specialisation Dynamics in Acceding Countries. European Central Bank working paper series. Working paper No. 249*[on-line]. Frankfurt am Main: Evropská centrální banka, 2003. 52 s. (PDF). [cit.2015-10-12]. ISSN 1725-2806.Dostupné z:<http://www.ecb.int/pub/pdf/scpwps/ecbwp249.pdf>
- MPO ČR.** *Exportní strategie 2012-2020.* [Online] MPO, 2012. [Citace: 20. 12. 2015.] <http://www.mpo.cz/dokument103015.html>
- MZe** *Dohody EU a ČR se třetími zeměmi poro spolupráci a obchod v oblasti zemědělství a potravinářství.*[Online],Praha:MZe,2014.[Citace:15.11.2015.] http://eagri.cz/public/web/file/357339/Dohody_web_MZe_revXI2014.doc..
- MZe.** *Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2004.* [Online] Praha: MZe, 2005. [Citace: 20. 12.2015.] http://eagri.cz/public/web/file/6357/zelena_zprava_2004_cast_1.pdf. ISBN 80-7084-474-4.
- POHLOVÁ, K.** *Výsledky agrárního zahraničního obchodu v roce 2004-2015.* Praha: ÚZEI [online]. Dostupné z: <http://www.uzei.cz/monitoring-azo/>
- RATINGER, Tomáš.,** Turecki, T., Pohlová, K. *Koherence zemědělské a rozvojové politiky.*[Online] Praha: Pražský institut pro globální politiku - Glopolis, o.p.s., 2012. [Citace:20.05.2015.] Dostupné z: http://glopolis.org/soubory/e826/UZEI_koherence.pdf
- VELEBA, J.** *České zemědělství v roce 2005 z pohledu Agrární komory.* [Online] 29.03.2006. [Citace:20.12.2015.] Agrární www portál – zemědělství; Dostupné z: <http://www.agris.cz/clanek/147245>

8 Přílohy

Příloha č. 1 - Nejvýznamnější partneři AZO ČR 2004-2015 (v mil. Kč)

Příloha č. 2 - Vývoz a dovoz z/do vybraných skupin teritorií (v mil. Kč)

Příloha č. 3 - Celkový vývoz a dovoz AZO ČR 2004-2015 (v mil. Kč)

Příloha č. 4 – Konkurenceschopnost celkového AZO ČR – RCA index

Příloha č. 5 - Konkurenceschopnost celkového AZO ČR - LFI index

Příloha č. 6 - Konkurenceschopnost ve vztahu k intraobchodu RCA index

Příloha č. 7 - Konkurenceschopnost ve vztahu k intraobchodu LFI index

Příloha č. 8 - Konkurenceschopnost ve vztahu k třetím zemím RCA index

Příloha č. 9 - Konkurenceschopnost ve vztahu k třetím zemím LFI index

Příloha č. 10 - Konkurenceschopnost ve vztahu ke Slovensku RCA a LFI index

Příloha č. 11- Konkurenceschopnost ve vztahu k Německu RCA a LFI index

Příloha č. 12 - Konkurenceschopnost ve vztahu k Polsku RCA a LFI index

Příloha č. 1 - Nejvýznamnější partneři AZO ČR 2004-2015 (v mil. Kč)

Vývoz												
Roky	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EU 28	54 098	68 675	70 510	89 049	99 367	94 288	97 198	111 320	136 232	147 064	165 027	184 079
EU 15	26 359	33 647	33 883	43 250	48 874	48 905	48 160	53 359	65 907	73 864	84 740	94 719
Německo	12 039	18 909	18 097	23 627	23 154	22 724	20 960	24 698	29 406	32 490	36 832	40 304
Rakousko	3 119	3 912	3 995	4 556	5 679	5 589	6 487	6 069	8 336	9 383	11 497	12 280
Itálie	1 785	2 112	2 551	3 451	6 940	7 033	7 328	8 905	10 118	10 943	12 553	13 269
EU 13	27 739	35 028	36 627	45 799	50 493	45 383	49 038	57 961	70 325	73 200	80 287	89 360
Slovensko	14 946	20 817	20 723	26 258	28 759	26 458	29 181	33 986	40 243	40 910	42 899	47 438
Polsko	5 809	7 149	8 490	10 374	11 941	9 616	10 391	13 142	16 640	17 619	20 279	22 700
Maďarsko	3 838	3 903	3 582	4 473	5 139	4 476	4 399	5 069	6 833	6 817	8 152	8 328
Dovoz												
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EU 28	74 381	85 004	96 089	109 719	110 340	114 775	119 591	132 924	147 663	158 884	170 333	185 752
EU 15	51 757	58 609	62 838	73 183	75 172	76 943	80 847	88 464	96 010	103 023	110 726	116 782
Německo	20 484	23 731	24 181	29 092	30 766	31 043	32 211	35 275	38 455	43 475	45 891	45 899
Rakousko	3 735	4 541	5 326	5 958	6 251	6 122	6 198	6 686	7 786	7 517	7 737	7 810
Itálie	5 339	6 106	6 748	7 798	7 879	7 323	8 035	9 007	9 564	9 696	10 247	12 078
EU 13	22 624	26 395	33 251	36 536	35 168	37 832	38 744	44 460	51 653	55 861	59 607	68 970
Slovensko	8 936	9 131	10 787	11 642	10 920	11 170	10 846	12 364	15 005	14 786	15 124	14 932
Polsko	8 723	12 134	16 011	17 438	17 177	19 646	20 529	23 443	26 593	29 869	33 321	41 763
Maďarsko	3 562	3 778	4 406	5 258	5 268	5 443	5 479	6 440	7 425	7 493	7 769	8 210

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 2 - Vývoz a dovoz z/do vybraných skupin teritorií (v mil. Kč)

Vývoz												
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ESVO	379,5	377,1	593,6	741,2	853,5	1100,7	898,4	1103,9	1211,2	1448,7	1582,0	1779,0
OSVTE	1511,8	1507,6	1579	1580,2	1452,1	1773,4	1705,4	1623,5	2059,3	2680,3	3165,9	4223,9
SNS	2603,9	2928,2	2718,7	2868,8	3016,0	2515,6	2936	3077,2	3826,3	4141,3	4913,8	3655,4
RZ	1810,7	3932,2	2140,3	2061,3	1420,7	1553,0	2002,4	2546,5	4204,4	4347,3	4406,4	5497,9
Dovoz												
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ESVO	829,4	651,5	814,4	989,7	1076,8	981,9	1275,4	1596,0	2003,6	2236,0	2474,1	2458,5
OSVTE	4324,5	4192,2	4007,5	4709,4	4646,4	4221,8	4697,0	5490,2	5756,0	5902,9	6891,6	7473,0
SNS	319,1	646,5	678,6	1076,8	662,3	641,2	923,4	926,5	879,8	1470,6	2071,8	1499,0
RZ	11128,0	10552,1	8360,6	9893,2	10785,2	12554,9	12766,5	14599,1	15259,7	14726,8	16121,7	16103,9

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 3 - Celkový vývoz a dovoz AZO ČR 2004-2015 (v mil. Kč)

KN	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	vývoz	Dovoz	Vývoz	dovoz	vývoz	Dovoz	vývoz	Dovoz	Vývoz	dovoz	vývoz	Dovoz
01	3 268,2	634,4	3 833,9	1043,7	3889,8	994,0	4228,0	1007,7	4914,0	1495,0	4496,6	1892,5
02	2 526,4	7231,0	2 869,6	10261,9	2712,0	10863,6	3379,1	12570,2	4085,5	14069,9	3847,2	15958,4
03	1 239,1	1510,7	1 292,2	1854,6	1368,9	1957,1	1332,3	2113,7	1473,5	2313,6	1312,3	2284,2
04	8 238,7	5556,0	10 470,8	7360,3	12476,5	8455,8	15519,3	10455,0	14619,5	10092,5	12559,2	10289,8
05	617,6	1026,7	435,7	962,4	531,5	1052,0	513,8	1168,8	530,7	1167,5	623,6	1181,9
06	269,2	2664,3	328,6	2627,8	328,3	2583,8	272,1	2974,4	291,7	3137,5	314,2	3205,3
07	788,7	6227,8	1 349,9	6894,6	1950,8	8889,6	2064,9	9749,9	1999,7	8927,7	2015,9	9285,6
08	1 753,1	10459,4	3 265,5	11599,9	2100,9	10781,6	2363,6	11375,3	2335,1	11741,5	2371,5	11215,3
09	494,5	1868,5	824,2	2332,0	1134,7	2748,0	1341,9	3285,9	1324,6	3317,0	1436,6	3443,7
10	1 670,6	1296,8	6 801,3	1157,7	5657,0	2361,7	7331,7	2677,1	7562,2	2436,5	8965,4	1895,3
11	2 538,5	556,7	1 964,8	657,4	2089,0	671,3	2448,7	1118,6	3224,1	1108,8	3111,4	1104,9
12	3 619,3	2730,5	4 582,9	2448,5	3361,1	2687,9	7210,9	2307,5	8377,2	2827,9	6794,0	2246,3
13	736,8	507,4	748,5	519,7	585,1	465,9	570,4	668,3	763,7	1028,2	973,4	672,2
14	5,2	48,0	4,2	27,0	4,9	28,3	2,9	29,8	4,7	32,3	4,0	41,2
15	1 226,3	3984,4	2 065,6	3708,8	2611,8	4271,1	3347,0	3861,7	4065,3	5424,7	3822,1	6289,8
16	991,4	2217,4	1 682,3	2656,0	1769,4	3149,9	2283,2	4155,7	2716,8	4254,5	3080,9	4375,7
17	7 124,7	3154,9	8 087,7	3717,6	6727,3	3818,4	5032,5	5047,4	5726,1	3799,4	5280,9	4402,9
18	2 722,4	4880,0	2 716,2	5040,9	3255,9	5660,1	3627,6	6196,3	4051,7	6093,2	3552,9	6109,8
19	2 877,4	6098,8	3 260,3	6489,6	3736,6	6897,5	4560,4	7986,6	5601,0	8776,2	5229,9	8962,7
20	1 719,8	4389,2	2 020,7	4740,6	2196,6	5379,0	2562,8	6554,6	2241,1	6555,0	2002,6	6240,8
21	5 910,8	7964,4	6 258,9	8775,2	6064,4	8734,4	7891,7	10374,3	9115,9	10538,3	9116,4	10053,9
22	6 517,9	6494,6	7 317,1	7071,1	8311,6	7929,8	10296,9	9314,1	10185,1	9736,1	10193,9	9751,8
23	2 135,4	7831,8	2 889,7	7040,4	3115,1	7110,5	3935,4	7743,0	4667,7	8768,3	3716,2	8431,6
24	2 533,0	4209,9	3 449,2	4760,6	2562,9	5245,4	4763,4	6596,8	7054,1	3406,3	6886,5	4399,3
	61 526,1	93543,6	78 519,6	103744,2	78542,1	112736,7	96879,9	129333,0	106931,0	131048,0	101707,7	133735,2
KN	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	vývoz	Dovoz	vývoz	dovoz	vývoz	Dovoz	vývoz	Dovoz	Vývoz	dovoz	vývoz	Dovoz
01	4751,0	1808,8	5780,7	1867,7	6983,5	2509,4	7328,1	2009,2	8078,7	2044,4	9201,0	2 003,0
02	4336,4	17009,4	5095,8	19777,0	6288,2	23017,9	6426,0	23417,8	6807,8	25205,0	6303,7	26 036,0
03	1539,3	2411,9	1795,3	2806,7	1960,8	2990,4	2347,6	3697,9	2860,7	4237,8	3168,6	4 792,5
04	13357,0	11356,9	15990,6	12437,7	16952,1	13396,3	19137,0	14290,4	21361,0	15946,3	19080,9	15 056,0
05	626,8	1314,8	806,2	1535,9	944,5	1782,4	1097,0	1939,0	1360,6	2228,6	1460,3	2 123,6
06	379,6	3233,9	361,9	3570,5	509,2	3569,5	986,5	3631,2	835,1	3907,8	758,6	4 361,4
07	2431,4	10946,4	2588,8	10473,3	2611,1	10114,5	2705,8	11702,9	2666,7	11695,3	3113,9	13 275,3
08	2476,2	11654,9	2589,6	12085,1	3121,2	12547,5	3907,8	13874,1	3836,9	14453,2	4726,5	16 998,5
09	1818,4	3708,9	1998,6	4731,0	2773,2	4702,4	2697,2	4699,1	5421,6	7735,5	10683,1	13 234,2
10	7492,4	2022,4	12552,3	2380,5	14292,5	3367,5	13066,3	3300,9	15653,8	3519,7	16909,4	3 576,8
11	2631,3	1129,7	3109,1	1337,7	3665,6	1432,8	3666,2	1793,9	3983,4	1832,9	3760,4	1 940,8
12	5557,3	3256,1	5213,0	4137,3	8650,3	5361,4	9299,8	5322,6	8564,9	5377,1	10024,8	5 903,4
13	996,5	761,0	979,7	787,1	1005,5	915,5	1125,1	853,4	1379,5	1027,9	1453,9	996,4
14	7,2	49,1	25,3	119,0	51,6	116,8	31,4	99,7	47,2	120,6	79,5	100,8
15	4943,0	5398,0	4935,9	7377,2	9372,5	7011,8	9382,4	8510,1	10542,6	9548,0	12307,4	10 529,3
16	3082,0	4256,0	3649,3	4723,8	4435,7	5053,9	4974,2	5368,6	5520,6	5771,0	5589,7	5 707,8
17	5719,5	4127,2	6273,6	4641,0	9726,4	6632,1	8941,7	5988,3	8452,0	5316,2	8763,3	6 482,6
18	3688,9	6539,5	4226,4	7168,0	5133,5	7727,0	5734,3	8338,2	6717,9	9665,9	8294,8	11 084,5
19	5976,2	9181,1	6817,0	10384,2	8196,2	11501,9	9964,8	12486,9	11034,7	13005,9	12298,6	13 363,8
20	2027,6	6380,0	2436,9	6475,2	2670,8	6398,9	2955,9	6813,3	3207,9	7472,6	3305,3	8 142,5
21	8399,9	10234,4	9352,1	11496,4	10894,5	13531,6	12001,8	14224,4	12632,8	15106,2	13019,1	15 088,9
22	9710,2	9725,9	8956,6	11421,9	10623,6	11280,2	12728,3	12483,7	14430,1	14138,0	16050,2	15 404,9
23	5445,5	8430,4	6239,6	8965,3	7504,0	10349,7	9449,8	12092,9	11187,3	12849,2	12237,0	13 980,1
24	7970,6	5061,8	8606,4	5973,6	9941,5	7713,9	10639,2	7735,1	13708,2	6704,0	18382,8	9 171,8
	105364,2	140007,8	120380,7	156673,6	148308,5	173025,7	160594,1	184674,0	180247,0	199909,4	200973,3	219354,9

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 4 – Konkurenceschopnost celkového AZO ČR – RCA index

KN	Název zboží	Celkový AZO											
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
01	Zvířata živá	2,1	1,6	1,7	1,7	1,4	1,1	1,3	1,4	1,2	1,4	1,5	1,6
02	Maso a droby požitelné	-0,6	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,2	-1,1	-1,1	-1,1	-1,2	-1,2	-1,3
03	Ryby, koryši, měkkýši atd.	0,2	-0,1	0,0	-0,2	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
04	Mléko, vejce a med	0,8	0,6	0,7	0,7	0,6	0,5	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4	0,3
05	Ostatní živočišné produkty	-0,1	-0,5	-0,3	-0,5	-0,6	-0,4	-0,5	-0,4	-0,5	-0,4	-0,4	-0,3
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	-1,9	-1,8	-1,7	-2,1	-2,2	-2,0	-1,9	-2,0	-1,8	-1,2	-1,4	-1,7
07	Zelenina, kořeny, hlízy	-1,6	-1,4	-1,2	-1,3	-1,3	-1,3	-1,2	-1,1	-1,2	-1,3	-1,4	-1,4
08	Ovoce a ořechy	-1,4	-1,0	-1,1	-1,3	-1,4	-1,3	-1,3	-1,3	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
09	Káva čaj maté koření	-0,9	-0,8	-0,5	-0,6	-0,7	-0,6	-0,4	-0,6	-0,4	-0,5	-0,3	-0,1
10	Obilí	0,7	2,0	1,2	1,3	1,3	1,8	1,6	1,9	1,6	1,5	1,6	1,6
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	1,9	1,4	1,5	1,1	1,3	1,3	1,1	1,1	1,1	0,9	0,9	0,7
12	Olejnatá semena a plody	0,7	0,9	0,6	1,4	1,3	1,4	0,8	0,5	0,6	0,7	0,6	0,6
13	Štávy a výtažky rostlin	0,8	0,7	0,6	0,1	0,1	0,6	0,6	0,5	0,2	0,4	0,4	0,5
14	Rostlinné materiály	-1,8	-1,6	-1,4	-2,0	-1,7	-2,1	-1,6	-1,3	-0,7	-1,0	-0,8	-0,1
15	Tuky a oleje	-0,8	-0,3	-0,2	0,1	-0,1	-0,2	0,2	-0,1	0,4	0,2	0,2	0,2
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů	-0,4	-0,2	-0,2	-0,3	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
17	Cukr a cukrovinky	1,2	1,1	0,9	0,3	0,6	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4
18	Kakao a přípravky kakaové	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,2	-0,3	-0,2
19	Přípravky z obilí	-0,3	-0,4	-0,3	-0,3	-0,2	-0,3	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	0,0
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	-0,6	-0,6	-0,5	-0,7	-0,9	-0,9	-0,9	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,8
21	Přípravky potravinové různé	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	-0,1	0,0	-0,1	-0,1
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	0,4	0,3	0,4	0,5	0,2	0,3	0,3	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
23	Zbytky a odpady v potravin	-0,9	-0,6	-0,5	-0,4	-0,4	-0,5	-0,2	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	0,0
24	Tabák a tabákové výrobky	-0,1	0,0	-0,3	0,0	0,9	0,7	0,7	0,6	0,4	0,5	0,8	0,8

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 5 - Konkurenceschopnost celkového AZO ČR - LFI index

KN	Název zboží	Celkový AZO LFA											
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
01	Zvířata živá	2,2	1,9	2,0	1,8	1,7	1,5	1,6	1,8	1,6	1,7	1,7	1,8
02	Maso a droby požitelné	-1,7	-3,6	-3,0	-3,1	-3,4	-4,0	-3,9	-4,1	-4,5	-4,3	-4,4	-4,4
03	Ryby, koryši, měkkýši atd.	0,2	-0,1	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3
04	Mléko, vejce a med	3,6	3,1	4,1	3,9	3,0	2,3	2,2	2,6	1,8	2,1	1,9	1,3
05	Ostatní živočišné produkty	0,0	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	-1,2	-1,0	-0,9	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-0,9	-0,7	-0,7	-0,8
07	Zelenina, kořeny, hlízy	-2,6	-2,4	-2,6	-2,6	-2,4	-2,4	-2,7	-2,2	-2,0	-2,3	-2,2	-2,2
08	Ovoce a ořechy	-4,0	3,4	-3,3	-3,1	-3,4	-3,0	-2,9	-2,7	-2,6	-2,5	-2,5	-2,7
09	Káva čaj maté koření	-0,6	-0,6	-0,5	-0,6	-0,6	-0,6	-0,5	-0,7	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
10	Obilí	0,6	3,7	2,5	2,7	2,6	3,6	2,8	4,4	3,8	3,2	3,5	3,4
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	1,7	0,9	1,0	0,8	1,1	1,1	0,8	0,8	0,8	0,7	0,6	0,5
12	Olejnatá semena a plody	1,4	1,7	0,9	2,8	2,8	2,5	1,4	0,8	1,4	1,4	1,0	1,1
13	Štávy a výtažky rostlin	0,3	0,2	0,2	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
14	Rostlinné materiály	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15	Tuky a oleje	-1,1	-0,5	-0,2	0,2	-0,2	-0,5	0,4	-0,3	1,1	0,6	0,5	0,7
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů	-0,4	-0,2	-0,3	-0,4	-0,3	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
17	Cukr a cukrovinky	3,9	3,3	2,5	0,6	1,2	0,9	1,2	1,1	1,4	1,2	1,0	0,7
18	Kakao a přípravky kakaové	-0,4	0,7	-0,4	-0,5	-0,4	-0,5	-0,6	-0,5	-0,5	-0,5	-0,6	-0,5
19	Přípravky z obilí	-0,9	-1,0	-0,7	-0,7	-0,7	-0,8	-0,4	-0,5	-0,6	-0,3	-0,2	0,0
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	-0,9	-1,0	-1,0	-1,2	-1,4	-1,3	-1,3	-1,0	-0,9	-0,9	-1,0	-1,0
21	Přípravky potravinové různé	0,5	-0,2	0,0	0,1	0,2	0,7	0,3	0,2	-0,2	-0,1	-0,3	-0,2
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	1,7	1,2	1,7	1,7	1,0	1,3	1,1	0,1	0,3	0,6	0,5	0,5
23	Zbytky a odpady v potravin	-2,3	-1,5	-1,1	-0,9	-1,2	-1,3	-0,4	-0,3	-0,5	-0,3	-0,1	-0,1
24	Tabák a tabákové výrobky	-0,2	-0,1	-0,7	-0,1	2,0	1,7	1,9	1,6	1,1	1,2	2,1	2,5

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 6 - Konkurenceschopnost ve vztahu k intraobchodu RCA index

KN	Název zboží	Intraobchod RCA											
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
01	Zvířata živá	2	1,5	1,7	1,7	1,4	1,1	1,2	1,3	1,1	1,4	1,3	1,4
02	Maso a droby požitelné	-0,5	-0,9	-1	-1	-1	-1,2	-1,1	-1,1	-1,2	-1,2	-1,2	-1,3
03	Ryby, koryši, měkkýši atd.	0,9	0,5	0,7	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,5	0,5
04	Mléko, vejce a med	0,5	0,3	0,6	0,5	0,5	0,4	0,3	0,4	0,2	0,3	0,2	0,1
05	Ostatní živočišné produkty	0,3	-0,3	-0,2	-0,4	-0,4	-0,2	-0,3	-0,3	-0,4	-0,3	-0,2	-0,2
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	-1,9	-2,2	-1,7	-2,2	-2,2	-2	-1,8	-2	-1,8	-1,1	-1,4	-1,7
07	Zelenina, kořeny, hlízy	-1,7	-1,3	-1,1	-1,2	-1,3	-1,2	-1,2	-1,1	-1,2	-1,3	-1,3	-1,3
08	Ovoce a ořechy	-0,8	-0,6	-1	-1,2	-1,3	-1,2	-1,2	-1,2	-1,1	-1	-0,8	-0,7
09	Káva čaj maté koření	-0,5	-0,5	-0,3	-0,5	-0,5	-0,4	-0,1	-0,2	0	-0,2	-0,1	0,1
10	Obilí	0,8	1,8	1,1	1,3	1,4	1,9	1,7	2	1,7	1,6	1,7	1,8
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	1,4	1,2	1,4	1	1,2	1,2	1	1	0,9	0,7	0,7	0,6
12	Olejnata semena a plody	0,7	0,9	0,4	1,4	1,3	1,4	0,7	0,4	0,6	0,7	0,5	0,6
13	Štávy a výtažky rostlin	0,4	0,4	0,5	0,3	0	0,8	0,8	0,6	0,2	0,4	0,6	0,7
14	Rostlinné materiály	-1,4	-1,3	-1,2	-1,6	-1,3	-1,5	-1	-1,1	-0,5	-0,8	-0,3	0,2
15	Tuky a oleje	-0,8	-0,3	-0,1	0,2	-0,1	-0,2	0,3	-0,1	0,5	0,3	0,2	0,2
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů	-0,3	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	0	0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
17	Cukr a cukrovinky	1,1	1	0,8	0,3	0,6	0,3	0,5	0,5	0,4	0,4	0,2	0,2
18	Kakao a přípravky kakaové	-0,2	-0,3	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,2	-0,3	-0,3
19	Přípravky z obilí	-0,4	-0,4	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,2	-0,1
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	-0,4	-0,5	-0,5	-0,6	-0,8	-0,8	-0,8	-0,6	-0,7	-0,6	-0,7	-0,7
21	Přípravky potravinové různé	0,2	0	0	0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0	0,0
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
23	Zbytky a odpady v potravin	-0,9	-0,6	-0,4	-0,4	-0,4	-0,6	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1
24	Tabák a tabákové výrobky	0,1	0,2	-0,1	0,2	1,2	0,8	0,9	0,8	0,5	0,5	0,9	0,7

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 7 - Konkurenceschopnost ve vztahu k intraobchodu LFI index

KN	Název zboží	Intraobchod LFI											
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
01	Zvířata živá	2,5	2,1	2,1	1,9	1,7	1,5	1,5	1,7	1,5	1,7	1,7	1,6
02	Maso a droby požitelné	-1,6	-3,3	-3,3	-3,3	-3,8	-4,4	-4,4	-4,4	-4,7	-4,6	-4,8	-4,7
03	Ryby, koryši, měkkýši atd.	0,6	0,4	0,5	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
04	Mléko, vejce a med	2,0	1,7	3,4	2,8	2,0	1,6	1,4	1,6	0,8	1,0	0,8	0,4
05	Ostatní živočišné produkty	0,1	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	-1,3	-1,2	-1,0	-1,1	-1,2	-1,1	-1,0	-1,1	-0,9	-0,7	-0,8	-0,9
07	Zelenina, kořeny, hlízy	-3,0	-2,6	-2,7	-2,6	-2,4	-2,4	-2,6	-2,3	-2,1	-2,4	-2,3	-2,3
08	Ovoce a ořechy	-1,9	-0,9	-1,9	-1,7	-1,8	-1,6	-1,6	-1,4	-1,4	-1,2	-1,3	-1,3
09	Káva čaj maté koření	-0,3	-0,2	-0,2	-0,3	-0,4	-0,3	-0,1	-0,2	0,0	-0,1	-0,1	0,2
10	Obilí	0,7	3,0	2,1	2,8	2,8	3,9	3,0	4,7	4,1	3,5	3,8	3,8
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	1,1	0,7	0,9	0,7	1,0	0,9	0,6	0,7	0,6	0,5	0,5	0,4
12	Olejnata semena a plody	1,4	1,7	0,6	2,6	2,6	2,2	1,2	0,6	1,2	1,4	0,9	1,0
13	Štávy a výtažky rostlin	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
14	Rostlinné materiály	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15	Tuky a oleje	-1,3	-0,5	-0,2	0,2	-0,4	-0,6	0,4	-0,4	1,1	0,6	0,6	0,6
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,2
17	Cukr a cukrovinky	4,0	3,2	2,2	0,5	1,1	0,6	0,9	0,8	0,9	0,8	0,4	0,3
18	Kakao a přípravky kakaové	-0,4	-0,8	-0,5	-0,7	-0,7	-0,7	-0,8	-0,8	-0,7	-0,7	-0,8	-0,7
19	Přípravky z obilí	-1,3	-1,3	-0,8	-1,0	-1,1	-1,0	-0,8	-0,8	-0,9	-0,7	-0,6	-0,4
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	-0,7	-1,0	-0,9	-1,0	-1,2	-1,2	-1,2	-0,9	-0,8	-0,8	-0,9	-0,9
21	Přípravky potravinové různé	0,8	-0,1	-0,1	-0,2	0,0	0,5	0,1	0,3	-0,1	0,1	-0,1	-0,0
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	1,3	0,9	1,3	1,3	0,8	1,2	0,9	-0,2	0,1	0,3	0,3	0,3
23	Zbytky a odpady v potravin	-2,8	-1,7	-1,2	-1,1	-1,3	-1,5	-0,5	-0,3	-0,5	-0,6	-0,5	-0,4
24	Tabák a tabákové výrobky	0,3	0,2	-0,3	0,2	2,3	1,9	2,3	1,9	1,4	1,4	2,5	2,3

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 8 - Konkurenceschopnost ve vztahu k třetím zemím RCA index

KN	Název zboží	Extraobchod RCA											
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
01	Zvířata živá	1,5	1,6	2,2	2,3	2,4	2,6	3,5	4,0	3,5	3,2	3,4	4,3
02	Maso a droby požitelné	-3,0	-3,1	-1,9	-1,8	-1,5	-1,7	-0,8	-1,4	-2,0	-1,9	-1,8	-2,1
03	Ryby, koryši, měkkýši atd.	-2,2	-2,7	-2,8	-2,9	-3,1	-3,0	-3,2	-3,4	-3,4	-2,8	-3,5	-3,8
04	Mléko, vejce a med	3,0	3,0	3,2	4,5	4,1	3,6	3,7	4,0	3,3	3,5	3,5	3,2
05	Ostatní živočišné produkty	-2,4	-2,1	-2,3	-2,6	-1,5	-1,4	-1,3	-1,9	-1,4	-1,4	-1,2	-0,2
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	-2,8	-0,1	-1,6	-1,4	-2,8	-2,7	-2,8	-3,8	-3,5	-2,4	-2,7	-2,8
07	Zelenina, kořeny, hlízy	-2,4	-2,2	-1,7	-2,7	-3,2	-3,4	-3,3	-2,6	-2,3	-2,6	-3,0	-2,9
08	Ovoce a ořechy	-4,8	-5,0	-3,0	-4,9	-6,3	-4,6	-4,5	-4,4	-4,9	-5,3	-4,7	-5,8
09	Káva čaj maté koření	-1,5	-1,8	-1,5	-1,2	-1,6	-2,0	-2,3	-2,7	-2,6	-2,1	-2,0	-2,3
10	Obilí	0,2	3,4	2,7	1,1	0,1	0,4	0,4	0,5	0,7	-0,2	-0,7	-0,8
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	4,6	3,0	3,5	2,9	3,2	4,1	3,6	3,6	3,8	3,0	2,1	2,0
12	Olejnata semena a plody	0,8	0,9	1,3	1,6	1,7	1,8	1,7	1,6	1,0	1,0	1,1	1,1
13	Štávy a výtažky rostlin	1,7	1,2	0,8	0,3	0,3	1,0	0,9	1,0	0,7	0,7	0,7	0,8
14	Rostlinné materiály	-5,9	-5,5	-3,2	x	x	x	x	-2,1	-3,0	-2,2	-3,9	-3,5
15	Tuky a oleje	-1,3	-1,4	-1,1	-0,1	1,1	-1,0	-2,1	-1,8	-0,7	-1,3	-2,4	-2,3
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů	-0,9	-2,0	-2,0	-2,5	-1,7	-2,4	-2,3	-1,2	-1,5	-1,4	-1,2	-1,4
17	Cukr a cukrovinky	1,7	1,6	1,8	0,9	1,2	2,1	2,0	2,0	2,2	1,9	1,7	2,0
18	Kakao a přípravky kakaové	-0,5	-1,5	-1,6	0,1	0,3	-0,7	-0,2	0,7	0,8	0,7	0,7	0,6
19	Přípravky z obilí	-0,3	-0,6	0,0	0,2	0,4	0,2	0,7	0,9	1,0	1,2	1,4	1,4
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	-1,2	-0,9	-0,7	-1,1	-1,8	-1,9	-1,6	-1,6	-1,4	-1,3	-1,3	-1,5
21	Přípravky potravinové různé	-0,2	-0,2	0,0	0,3	0,5	0,7	0,6	0,0	-0,3	-0,3	-0,4	-0,3
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	1,2	0,9	1,0	1,1	0,8	0,6	0,8	0,7	0,7	0,7	0,5	0,4
23	Zbytky a odpady v potravin	-1,0	-0,8	-0,7	-0,3	-0,6	-0,1	0,0	0,1	0,0	0,6	0,8	0,7
24	Tabák a tabákové výrobky	-1,0	-0,7	-1,6	-2,3	-0,6	-0,1	-1,5	-0,9	-0,7	-0,1	-0,6	1,3

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 9 - Konkurenceschopnost ve vztahu k třetím zemím LFI index

KN	Název zboží	Extraobchod LFA											
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
01	Zvířata živá	0,4	0,4	0,7	0,7	0,9	0,8	1,5	2,1	2,2	1,6	1,8	3,4
02	Maso a droby požitelné	-2,8	-2,6	-1,6	-2,1	-2,0	-2,2	-1,6	-2,6	-3,6	-2,9	-2,5	-3,0
03	Ryby, koryši, měkkýši atd.	-1,5	-2,1	-2,5	-2,3	-2,5	-2,7	-2,8	-2,9	-3,2	-3,6	-3,6	-3,7
04	Mléko, vejce a med	11,5	10,2	7,9	11,3	8,1	5,7	6,9	8,6	9,1	9,7	10,1	7,4
05	Ostatní živočišné produkty	-0,8	-0,7	-0,6	-0,4	-0,5	-0,4	-0,4	-0,6	-0,7	-0,7	-0,8	-0,2
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	-0,5	0,0	-0,4	-0,3	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,4	-0,4	-0,4
07	Zelenina, kořeny, hlízy	-1,1	-1,7	-2,1	-2,7	-2,4	-2,8	-3,1	-2,2	-1,9	-1,9	-1,8	-2,1
08	Ovoce a ořechy	-10,8	-14,3	-10,4	-9,5	-9,7	-9,8	-9,4	-8,7	-8,7	-9,9	-9,2	-9,7
09	Káva čaj maté koření	-1,5	-2,0	-1,9	-1,5	-1,6	-2,0	-2,4	-2,9	-2,9	-2,5	-2,4	-3,9
10	Obilí	0,1	8,0	4,6	0,6	0,0	0,3	0,3	0,3	0,6	-0,2	-0,5	-0,5
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	5,2	2,1	1,6	1,6	1,5	2,5	2,4	2,2	2,6	1,6	1,5	1,5
12	Olejnata semena a plody	1,8	2,3	3,4	4,0	4,8	4,9	3,9	3,2	2,2	2,1	2,5	2,1
13	Štávy a výtažky rostlin	1,5	1,2	0,6	0,2	0,3	1,5	1,3	1,2	0,9	0,9	0,9	1,0
14	Rostlinné materiály	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0
15	Tuky a oleje	-0,7	-0,8	-0,6	0,0	0,7	-0,3	-0,6	-0,6	-0,2	-0,5	-0,8	-0,6
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů	-0,6	-0,9	-1,1	-2,1	-1,4	-1,9	-1,4	-1,0	-1,5	-1,5	-1,4	-1,1
17	Cukr a cukrovinky	2,6	3,5	5,3	1,4	1,8	3,7	3,5	3,0	5,1	4,2	3,4	3,6
18	Kakao a přípravky kakaové	-0,6	-0,7	-1,8	0,1	0,1	-0,2	-0,1	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
19	Přípravky z obilí	-0,1	-0,3	0,0	0,3	0,4	0,2	0,7	0,9	1,2	1,7	1,7	1,5
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	-1,7	-1,2	-1,3	-2,0	-2,3	-2,1	-1,9	-1,7	-1,5	-1,5	-1,6	-1,6
21	Přípravky potravinové různé	-0,8	-0,8	0,1	1,2	1,7	3,0	2,1	0,1	-0,9	-1,1	-1,4	-1,1
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	3,4	2,8	4,1	4,6	4,2	2,8	3,3	2,5	2,6	2,9	2,1	1,8
23	Zbytky a odpady v potravin	-1,1	-1,0	-1,0	-0,4	-0,9	-0,2	-0,1	0,3	0,1	1,7	2,9	2,2
24	Tabák a tabákové výrobky	-1,9	-1,4	-2,9	-2,6	-0,7	-0,1	-1,4	-1,0	-1,2	-0,1	-0,9	3,0

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 10 - Konkurenceschopnost ve vztahu ke Slovensku RCA a LFI index

KN	Název zboží	Slovensko RCA											
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
01	Zvířata živá	0,8	-0,2	0,0	0,1	0,2	-0,2	-0,1	0,1	-0,1	0,2	0,5	0,5
02	Maso a droby požitelné	0,2	0,3	0,3	0,4	0,7	0,7	0,5	0,6	1,0	1,1	0,8	0,5
03	Ryby, koryši, měkkýši atd.	1,7	1,7	1,7	1,4	1,9	2,1	1,6	1,4	1,9	1,6	1,6	1,7
04	Mléko, vejce a med	-1,0	-0,7	-0,4	-0,5	-0,5	-0,3	-0,3	-0,4	-0,5	-0,3	-0,3	-0,5
05	Ostatní živočišné produkty	0,0	-0,9	-1,3	-2,1	-1,7	-1,8	-1,9	-1,7	-1,5	-1,7	-2,0	-2,3
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	-1,0	-1,0	-0,4	0,2	0,4	0,4	0,6	1,0	1,5	1,1	1,0	0,8
07	Zelenina, kořeny, hlízy	-0,1	0,0	0,3	0,2	0,4	0,6	0,8	0,8	0,8	0,6	0,6	0,4
08	Ovoce a ořechy	1,3	0,9	0,7	1,0	1,1	1,1	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5
09	Káva čaj maté koření	1,4	1,1	0,5	-0,2	-0,7	-0,1	0,1	1,7	0,6	0,4	-0,1	1,1
10	Obilí	-0,8	-1,1	-2,2	-1,3	-1,0	-0,9	-0,7	0,0	-0,5	-0,6	-0,9	-0,6
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	-1,0	-1,5	-1,7	-2,1	-1,1	-1,5	-1,9	-1,7	-1,1	-1,5	-1,1	-1,5
12	Olejnatá semena a plody	-0,9	-0,9	-1,4	-0,9	-1,4	-0,7	-0,6	-1,1	-1,1	-1,4	-1,4	-1,5
13	Šťávy a výtažky rostlin	1,4	1,0	1,3	0,0	0,2	0,3	-0,5	-0,4	0,1	0,3	0,7	-0,6
14	Rostlinné materiály	0,8	1,5	0,6	1,2	0,0	-2,2	-1,5	-4,1	-3,8	-2,9	-1,0	-0,4
15	Tuky a oleje	-0,5	-0,2	-0,1	-0,1	0,1	-0,7	-0,5	0,1	0,6	-0,3	-0,7	-0,4
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů	2,0	1,1	1,1	1,4	1,3	1,7	1,6	1,4	1,6	1,8	1,8	1,3
17	Cukr a cukrovinky	-0,6	-0,8	-0,9	-1,2	-0,5	-1,2	-1,1	-1,2	-0,8	-0,4	-1,0	-0,9
18	Kakao a přípravky kakaové	0,0	0,1	0,3	0,1	-0,1	0,1	-0,1	-0,3	-0,1	-0,3	-0,2	-0,2
19	Přípravky z obilí	-0,4	-0,6	-0,4	-0,3	-0,4	-0,3	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	0,7	0,4	0,4	0,3	0,2	0,3	0,0	0,1	0,4	0,2	0,2	-0,1
21	Přípravky potravinové různé	0,3	0,0	0,4	0,1	0,0	0,0	0,1	0,3	0,4	0,4	0,3	0,1
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	0,3	0,2	0,5	0,2	0,1	0,0	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	-0,1
23	Zbytky a odpady v potravin	1,4	1,2	1,5	1,5	1,0	1,1	1,0	1,0	0,9	0,6	0,6	0,7
24	Tabák a tabákové výrobky	1,1	3,8	3,0	4,3	3,9	2,5	4,4	6,8	13,1	2,5	1,8	4,6
KN	Název zboží	Slovensko LFI											
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
01	Zvířata živá	1,2	-0,3	-0,1	0,1	0,2	-0,2	0,0	0,1	-0,1	0,2	0,5	0,4
02	Maso a droby požitelné	0,6	0,8	0,9	1,1	1,8	2,1	1,4	1,8	3,0	3,0	2,4	1,4
03	Ryby, koryši, měkkýši atd.	0,6	0,5	0,6	0,4	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6
04	Mléko, vejce a med	-5,4	-3,7	-2,3	-3,3	-2,9	-1,5	-1,2	-1,9	-2,0	-1,5	-1,3	-2,0
05	Ostatní živočišné produkty	0,0	-0,1	-0,2	-0,3	-0,3	-0,4	-0,4	-0,3	-0,2	-0,3	-0,5	-0,5
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	-0,5	-0,3	-0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1
07	Zelenina, kořeny, hlízy	-0,1	0,0	0,5	0,4	0,6	1,1	1,3	1,1	0,9	0,8	0,8	0,5
08	Ovoce a ořechy	1,6	1,6	1,3	1,5	1,5	1,7	1,0	1,0	0,7	0,9	0,8	0,7
09	Káva čaj maté koření	0,3	0,2	0,2	-0,1	-0,5	0,0	0,1	0,7	0,2	0,2	-0,1	2,0
10	Obilí	-0,7	-0,8	-3,2	-2,1	-1,4	-0,8	-0,8	0,0	-0,8	-0,7	-1,1	-0,6
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	-0,8	-0,8	-0,9	-1,5	-0,9	-0,9	-1,2	-1,0	-0,7	-1,1	-0,7	-0,8
12	Olejnatá semena a plody	-1,2	-0,9	-1,8	-0,8	-1,6	-0,5	-0,6	-1,7	-3,5	-3,5	-2,3	-1,9
13	Šťávy a výtažky rostlin	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
14	Rostlinné materiály	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0
15	Tuky a oleje	-1,4	-0,4	-0,1	-0,2	0,3	-2,8	-1,5	0,3	1,5	-0,6	-1,2	-0,5
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů	1,9	1,7	2,0	2,0	1,9	2,6	2,1	1,9	2,1	2,3	2,3	1,7
17	Cukr a cukrovinky	-2,4	-2,8	-3,5	-3,8	-0,9	-3,0	-2,4	-3,1	-3,4	-1,2	-2,4	-1,7
18	Kakao a přípravky kakaové	0,0	0,2	0,6	0,2	-0,1	0,2	-0,2	-0,6	-0,2	-0,7	-0,3	-0,5
19	Přípravky z obilí	-1,7	-2,4	-1,4	-1,1	-1,4	-1,2	-1,3	-1,3	-0,8	-1,0	-0,6	-0,6
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	1,0	0,6	0,7	0,5	0,3	0,5	0,1	0,1	0,3	0,2	0,2	-0,1
21	Přípravky potravinové různé	0,9	-0,1	1,2	0,3	0,0	-0,1	0,4	0,8	0,8	0,9	0,7	0,4
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	1,3	0,8	2,1	1,2	0,4	0,1	-0,5	-0,9	-0,5	-0,2	-0,2	-0,4
23	Zbytky a odpady v potravin	1,2	1,2	1,6	1,6	1,3	1,3	1,1	1,0	0,9	0,7	0,8	0,9
24	Tabák a tabákové výrobky	3,4	5,0	1,8	3,9	1,1	0,9	1,8	1,4	1,3	1,2	1,5	1,1

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 11- Konkurenceschopnost ve vztahu k Německu RCA a LFI index

KN	Název zboží	Německo RCA											
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
01	Zvířata živá	2,1	1,4	2,2	1,7	1,0	0,5	1,0	1,0	0,6	1,0	0,8	0,9
02	Maso a droby požitelné	-0,5	-1,5	-1,4	-1,7	-1,9	-2,1	-2,1	-2,1	-2,2	-2,6	-2,8	-2,7
03	Ryby, koryšci, měkkýši atd.	2,3	1,3	1,4	0,9	0,8	0,7	0,9	0,7	0,4	0,2	0,1	0,1
04	Mléko, vejce a med	0,8	0,7	0,9	0,6	0,7	0,4	0,4	0,4	0,2	0,1	0,2	0,2
05	Ostatní živočišné produkty	1,1	-0,2	-0,1	-0,4	-0,4	-0,2	-0,4	-0,5	-0,6	-0,5	-0,6	-0,2
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	-0,2	-1,0	-0,5	-1,5	-1,6	-1,3	-0,9	-1,2	-0,6	-0,5	-0,6	-0,4
07	Zelenina, kořeny, hlízy	-1,3	-1,9	-1,8	-2,1	-1,9	-1,9	-1,8	-1,6	-1,5	-2,0	-1,9	-1,6
08	Ovoce a ořechy	0,8	0,6	-0,5	-1,3	-1,6	-1,8	-1,1	-1,2	-0,7	-1,1	-1,4	-1,1
09	Káva čaj maté koření	-0,7	-0,4	-0,1	-0,1	0,3	-0,2	0,2	-0,4	0,2	-0,7	-1,3	-0,2
10	Obilí	2,2	5,0	2,9	2,8	3,2	4,3	4,0	3,8	4,3	4,6	4,7	4,4
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	0,8	0,4	0,7	0,3	0,5	0,7	1,0	0,5	0,2	0,2	0,3	0,5
12	Olejnata semena a plody	1,1	1,4	0,5	2,2	2,1	2,1	1,5	1,0	1,8	1,9	1,7	1,9
13	Štávy a výtažky rostlin	-0,1	-0,1	0,1	-0,3	-0,6	0,2	0,1	-0,1	-0,5	0,1	0,2	0,3
14	Rostlinné materiály	-2,6	-2,1	-2,2	-2,4	-1,2	-1,7	-0,9	-2,0	-0,1	1,1	-1,9	-1,7
15	Tuky a oleje	-2,2	-0,5	0,1	0,5	-0,9	-1,2	-0,9	-1,1	-0,4	-0,4	-0,1	-0,4
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů	-1,9	-1,4	-1,4	-1,5	-1,5	-1,5	-1,3	-1,3	-1,8	-1,6	-1,6	-1,4
17	Cukr a cukrovinky	1,1	1,2	0,9	-0,2	0,1	-0,1	0,3	0,4	0,0	0,3	0,2	-0,1
18	Kakao a přípravky kakaové	-0,7	-1,2	-0,7	-1,0	-0,9	-0,8	-0,8	-1,0	-0,9	-0,9	-1,1	-1,1
19	Přípravky z obilí	-1,0	-1,2	-1,3	-1,3	-1,4	-1,4	-1,0	-1,3	-1,1	-0,9	-0,8	-0,8
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	-0,1	-1,3	-1,2	-1,1	-1,4	-2,0	-1,6	-1,7	-1,4	-1,6	-1,9	-2,2
21	Přípravky potravinové různé	-0,6	-1,1	-1,5	-1,5	-1,1	-0,9	-0,7	-0,5	-1,0	-0,9	-0,9	-0,8
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	1,4	0,8	0,9	0,8	0,9	1,1	1,0	0,4	0,6	0,6	0,6	0,4
23	Zbytky a odpady v potravin	-1,4	-1,3	-1,2	-1,3	-1,2	-1,4	-0,6	-0,8	-0,6	-0,5	-0,4	-0,6
24	Tabák a tabákové výrobky	-7,2	-5,3	-4,4	-2,7	-1,3	-2,1	-1,0	0,0	-0,1	-0,5	-0,2	-0,6
KN	Název zboží	Německo LFI											
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
01	Zvířata živá	1,5	1,2	1,9	1,7	1,3	0,7	1,0	1,3	0,8	1,5	1,1	1,0
02	Maso a droby požitelné	-1,5	-4,9	-4,7	-5,3	-6,0	-7,1	-7,6	-7,2	-7,7	-7,7	-8,0	-6,5
03	Ryby, koryšci, měkkýši atd.	1,4	0,8	0,8	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0
04	Mléko, vejce a med	3,7	4,2	7,4	5,4	5,8	3,0	3,0	3,2	1,2	0,9	1,9	1,0
05	Ostatní živočišné produkty	1,0	-0,1	-0,1	-0,3	-0,2	-0,1	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,1
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	-0,1	-0,4	-0,3	-0,5	-0,6	-0,6	-0,4	-0,5	-0,3	-0,3	-0,3	-0,2
07	Zelenina, kořeny, hlízy	-1,1	-1,4	-1,9	-2,0	-1,5	-1,6	-1,8	-1,5	-1,2	-1,8	-1,5	-1,8
08	Ovoce a ořechy	0,9	1,0	-0,6	-1,1	-1,5	-1,5	-1,1	-0,9	-0,7	-1,0	-1,1	-1,1
09	Káva čaj maté koření	-0,3	-0,3	-0,1	-0,1	0,2	-0,2	0,2	-0,3	0,2	-0,5	-1,7	-0,5
10	Obilí	2,0	8,3	7,9	8,6	8,6	13,5	9,9	14,1	14,0	13,1	14,4	14,2
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	0,2	0,1	0,3	0,2	0,4	0,5	0,7	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3
12	Olejnata semena a plody	4,1	4,2	1,0	7,4	7,8	6,6	4,5	2,5	4,9	5,9	4,3	5,9
13	Štávy a výtažky rostlin	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,3	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,1
14	Rostlinné materiály	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15	Tuky a oleje	-3,1	-1,1	0,3	1,2	-1,6	-1,4	-0,8	-1,4	-0,6	-0,5	-0,2	-0,4
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů	-0,7	-0,8	-0,9	-1,0	-1,0	-1,1	-0,9	-0,9	-1,0	-1,1	-1,1	-1,1
17	Cukr a cukrovinky	4,2	4,6	1,9	-0,3	0,1	-0,1	0,3	0,4	0,0	0,3	0,3	-0,2
18	Kakao a přípravky kakaové	-1,4	-2,0	-1,4	-2,0	-1,7	-1,6	-1,6	-1,7	-1,4	-1,5	-1,8	-1,9
19	Přípravky z obilí	-2,3	-2,3	-2,3	-2,5	-2,7	-2,9	-2,3	-2,6	-2,5	-2,1	-1,8	-2,0
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	-0,1	-0,9	-0,9	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,1	-1,1	-1,1	-1,2	-1,3
21	Přípravky potravinové různé	-1,5	-2,5	-2,8	-2,9	-2,4	-1,8	-1,6	-1,3	-2,7	-2,3	-2,3	-2,1
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	4,3	2,1	2,6	1,9	2,2	3,0	3,0	0,9	1,3	1,3	1,4	0,9
23	Zbytky a odpady v potravin	-8,3	-6,1	-5,5	-5,4	-5,5	-5,3	-2,7	-3,1	-2,9	-2,3	-2,1	-3,2
24	Tabák a tabákové výrobky	-2,8	-3,7	-2,6	-2,4	-0,7	-1,4	-1,1	0,0	-0,2	-0,7	-0,3	-0,8

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 12 - Konkurenceschopnost ve vztahu k Polsku RCA a LFI index

KN	Název zboží	Polsko RCA											
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
01	Zvířata živá	0,4	1,4	2,1	2,5	2,1	2,2	2,7	2,6	2,4	3,0	2,4	2,4
02	Maso a droby požitelné	-1,4	-3,2	-2,8	-2,5	-2,2	-2,4	-2,2	-2,4	-2,5	-2,2	-2,2	-2,5
03	Ryby, koryši, měkkýši atd.	0,1	-0,2	0,3	0,3	-0,6	-0,5	0,4	0,5	0,4	-0,1	-0,2	0,1
04	Mléko, vejce a med	-1,7	-1,5	-0,9	-0,8	-1,2	-1,1	-0,9	-0,8	-0,9	-0,7	-0,8	-0,5
05	Ostatní živočišné produkty	0,2	1,5	2,5	2,4	2,9	2,1	1,5	1,7	1,0	0,8	0,5	0,4
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	-2,2	-2,7	-1,8	-1,9	-1,2	-1,3	-1,3	-0,4	-0,7	-0,4	-0,2	-1,0
07	Zelenina, kořeny, hlízy	-1,5	-1,1	-1,2	-1,1	-1,3	-0,9	-0,9	-1,0	-1,2	-1,2	-1,6	-1,6
08	Ovoce a ořechy	-1,3	0,1	-0,4	0,5	-0,5	0,0	0,0	0,2	0,1	0,4	0,4	0,6
09	Káva čaj maté koření	-0,1	-0,1	-0,4	-0,5	-1,1	-1,2	-1,0	-1,3	-0,4	0,5	0,5	-0,1
10	Obilí	2,0	3,0	2,9	2,8	3,3	3,1	2,9	3,3	1,8	1,2	1,3	1,6
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	3,7	4,3	4,3	3,7	3,3	3,0	3,3	3,0	2,7	2,5	2,8	2,4
12	Olejnata semena a plody	1,3	1,7	1,8	1,7	2,1	3,1	1,2	1,4	1,0	0,9	0,6	0,3
13	Štávy a výtažky rostlin	4,4	4,6	3,5	2,8	1,7	3,3	2,7	2,3	1,6	2,6	1,8	1,2
14	Rostlinné materiály	-3,5	-3,3	-4,1	-5,3	-0,8	1,1	3,1	0,4	1,0	0,3	3,2	4,3
15	Tuky a oleje	1,2	1,1	-0,2	-0,5	-0,7	-0,9	0,3	0,7	1,3	1,0	0,7	0,6
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů	-3,0	-2,7	-2,0	-1,6	-1,5	-1,1	-1,5	-1,6	-1,3	-0,9	-0,8	-1,0
17	Cukr a cukrovinky	1,1	1,4	2,2	0,2	0,3	0,7	0,3	0,6	0,3	-0,4	-0,1	0,3
18	Kakao a přípravky kakaové	-0,9	-0,2	0,4	0,0	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,4	-0,1	0,2
19	Přípravky z obilí	-1,5	-1,0	-0,9	-0,9	-0,6	-0,5	-0,5	-0,5	-0,8	-0,5	-0,3	-0,2
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	-0,9	-0,8	-0,7	-0,8	-0,7	-0,5	-0,6	-0,6	-0,7	-0,6	-0,3	-0,3
21	Přípravky potravinové různé	0,7	0,4	-0,2	-0,1	0,0	0,2	0,0	-0,4	-0,5	-0,4	-0,3	-0,2
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	0,8	0,6	0,0	0,7	0,7	0,8	0,7	0,2	0,7	0,8	0,7	1,1
23	Zbytky a odpady v potravin	1,7	1,3	1,0	1,3	1,0	0,9	1,3	1,1	0,7	0,7	0,6	0,7
24	Tabák a tabákové výrobky	-1,3	0,5	-0,2	-1,4	-1,5	-1,7	-1,5	-1,5	-1,5	-2,0	-2,1	-3,2
KN	Název zboží	Polsko LFI											
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
01	Zvířata živá	0,2	0,9	1,4	2,6	1,9	1,3	1,8	1,6	1,4	1,7	1,9	1,6
02	Maso a droby požitelné	-1,7	-6,0	-6,4	-6,0	-6,3	-6,6	-6,3	-6,6	-7,3	-6,6	-6,9	-6,5
03	Ryby, koryši, měkkýši atd.	0,0	-0,1	0,2	0,1	-0,2	-0,2	0,2	0,2	0,2	-0,1	-0,1	0,1
04	Mléko, vejce a med	-7,0	-7,1	-4,6	-4,1	-5,7	-4,7	-4,4	-4,2	-3,8	-3,0	-3,3	-1,7
05	Ostatní živočišné produkty	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,1
07	Zelenina, kořeny, hlízy	-3,7	-2,7	-2,5	-2,2	-2,3	-1,3	-1,3	-1,2	-1,3	-1,3	-1,6	-1,4
08	Ovoce a ořechy	-1,3	0,1	-0,4	0,5	-0,3	0,0	0,0	0,2	0,1	0,4	0,3	0,4
09	Káva čaj maté koření	-0,1	-0,1	-0,4	-0,4	-0,9	-1,2	-1,1	-1,4	-0,5	0,7	1,7	-0,6
10	Obilí	2,5	3,7	4,5	6,5	7,7	5,5	6,0	7,6	5,9	2,2	2,2	2,1
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby	7,8	5,8	4,8	4,4	5,6	5,1	4,1	3,5	3,2	2,8	2,4	1,8
12	Olejnata semena a plody	2,2	1,8	1,9	2,3	3,6	4,4	1,4	1,4	1,2	0,9	0,6	0,4
13	Štávy a výtažky rostlin	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
14	Rostlinné materiály	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
15	Tuky a oleje	0,3	1,0	-0,1	-0,4	-1,3	-1,9	0,7	2,5	6,9	7,3	5,6	4,1
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů	-1,7	-1,4	-1,2	-1,6	-1,9	-1,5	-1,8	-1,9	-1,5	-1,1	-0,9	-0,9
17	Cukr a cukrovinky	2,4	2,3	5,2	0,3	0,4	0,9	0,3	1,0	0,6	-0,6	-0,1	0,4
18	Kakao a přípravky kakaové	-2,4	-0,5	1,1	0,0	-0,1	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,5	-0,1	0,5
19	Přípravky z obilí	-4,7	-3,0	-2,4	-2,5	-2,2	-1,6	-1,5	-1,8	-2,6	-1,6	-1,0	-0,7
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	-2,4	-2,0	-1,5	-1,4	-1,3	-0,9	-1,2	-0,8	-0,8	-0,7	-0,4	-0,3
21	Přípravky potravinové různé	6,0	3,0	-1,0	-0,4	-0,1	0,9	0,0	-1,4	-1,6	-1,3	-0,9	-0,6
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	1,5	1,2	-0,1	2,6	1,9	2,0	1,7	0,6	1,7	1,7	1,5	2,6
23	Zbytky a odpady v potravin	2,9	2,2	2,0	2,5	2,4	2,0	3,2	2,8	1,7	1,9	1,3	1,6
24	Tabák a tabákové výrobky	-0,9	0,5	-0,7	-2,9	-1,3	-2,1	-2,1	-2,4	-3,4	-3,2	-2,4	-3,2

Zdroj: Data z databáze zahraničního obchodu ČSÚ, vlastní výpočty a zpracování